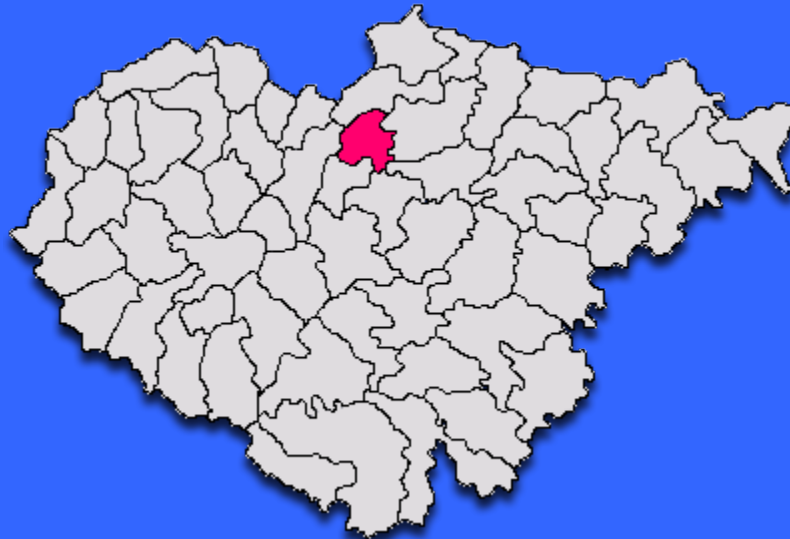

COMUNA DOBRIN
JUDEȚUL SĂLAJ

Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020

CUPRINS

Cuprins	3
<i>Cuvânt înainte</i>	7
I INTRODUCERE	9
1.1 Definiție	9
1.2 Scop	9
1.3 Motivație	10
1.4 Misiune	10
1.5 Viziune	10
1.6 Obiectiv general	10
1.7 Obiective specifice	11
II CONTEXT DE DEZVOLTARE	13
2.1 Context european	13
2.2 Context național	28
III REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD VEST	47
3.1 Introducere	47
3.2 Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest	49
3.2.1 Cadrul natural	53
3.2.1.1 Relieful	53
3.2.1.2 Hidrografia	53
3.2.1.3 Faună, floră, biodiversitate	53
3.2.1.4 Clima	53
3.2.1.5 Apele subterane	54
3.2.1.6 Resursele solului și ale subsolului	54
3.2.2 Infrastructura de transport	54
3.2.3 Economia regiunii	56
3.2.4 Infrastructura de utilități	58
3.2.4.1 Alimentarea cu gaze naturale	58
3.2.4.2 Rețeaua de termoficare	58
3.2.4.3 Alimentarea cu apă potabilă	58
3.2.4.4 Rețeaua de canalizare și stații de epurare	59

Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020 a Comunei DOBRIN, Județul SĂLAJ

3.2.4.5 Managementul deșeurilor	59
3.2.5 Structura socio - demografică a populației	60
3.2.6 Infrastructura socială	60
3.2.6.1 Infrastructura de sănătate	60
3.2.6.2 Infrastructura de servicii sociale	61
3.2.6.3 Infrastructura de învățământ, sport și cercetare - inovare	62
3.2.7 Turismul	63
3.2.7.1 Potențialul turistic natural și antropic	63
3.2.8 Regiunea de Dezvoltare Nord – Vest în imagini	65
IV JUDEȚUL SĂLAJ	71
4.1 Localizare, structură administrativă și accesibilitate	71
4.2 Cadrul natural	73
4.2.1 Relieful	73
4.2.2 Hidrografia	73
4.2.3 Clima	73
4.2.4 Flora și fauna	74
4.3 Scurt istoric	74
4.4 Demografia	75
4.5 Aspecte economice	78
4.5.1 Industrie	78
4.5.2 Agricultură	78
4.5.3 Turism	80
V COMUNA DOBRIN	85
5.1 Localizare, accesibilitate și structură administrativă	85
5.2 Elemente ale cadrul natural	93
5.2.1 Geomorfologie	93
5.2.2 Geologia regiunii	94
5.2.3 Hidrografia regiunii	95
5.2.4 Apele subterane	95
5.2.5 Clima	96
5.2.6 Gradul de seismicitate	96
5.2.7 Fenomene de instabilitate ale versanților din comuna Dobrin	97
5.3 Scurt istoric	101
5.4 Personalități	119

5.5 Elemente de patrimoniu	121
----------------------------	-----

VI ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE	127
-------------------------------------	------------

6.1 Fondul funciar	127
6.2 Populația	129
6.3 Infrastructura	131
6.3.1 Infrastructura de utilități	131
6.3.1.1 Alimentarea cu apă și canalizarea	131
6.3.1.2 Alimentarea cu gaze naturale	132
6.3.1.3 Alimentarea cu căldură	132
6.3.1.4 Alimentarea cu energie electrică	132
6.3.1.5 Rețeaua de iluminat public	132
6.3.1.6 Salubritate	132
6.3.1.7 Transport în comun	132
6.3.2 Rețeaua de drumuri locale	133
6.3.3 Mediu – calitatea factorilor de mediu	134
6.3.4 Parcuri, spații verzi și locuri de joacă	135
6.4 Economia	135
6.4.1 Agricultură	135
6.4.1.1 Cultivarea cerealelor	135
6.4.1.2 Creșterea animalelor	136
6.4.1.3 Pomicultura	138
6.4.1.4 Viticultura	138
6.4.1.5 Legumicultura	138
6.4.1.6 Silvicultura	139
6.4.2 Turismul	139
6.4.3 Mediul de afaceri local	139
6.5 Sănătatea	140
6.6 Asistența socială	144
6.7 Învățământul	141
6.8 Cultura	144
6.9 Viața spirituală	151
6.10 ONG-uri	154
6.11 Administrația publică	154
6.11.1 Venituri și buget preconizat	154
6.11.2 Structura consiliului local	155

**Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020
a Comunei DOBRIN, Județul SĂLAJ**

VII	ANALIZA SWOT	157
	7.1 Accesibilitate, infrastructură și mediu	164
	7.2 Economie – agricultură, mediu de afaceri, turism	165
	7.3 Educație, cultură, culte	169
	7.4 Sănătate și asistență socială	171
VIII	PARTENERIATE OPORTUNE	173
IX	POLITICI ÎNTREPRINSE ÎN PERIOADA 2007 - 2013	177
X	PLAN DE DEZVOLTARE 2014 - 2020	181
XI	IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE	213
XII	CONCLUZII	217

Cuvânt înainte

Stimați cetățeni,

Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020 este documentul prin care comuna Dobrin a stabilit prioritățile de dezvoltare economică și socială, acțiunile pe care administrația publică locală le va întreprinde pentru crearea condițiilor necesare dezvoltării durabile a comunei.

Strategia oferă o viziune clară asupra importanței valorificării potențialului de absorbție a fondurilor europene, asupra cărora trebuie orientate eforturile proprii. Această viziune are în vedere principalele direcții de dezvoltare pe care comuna noastră trebuie să le urmeze, direcții care sunt aliniate strategiilor de dezvoltare regională și națională, în conformitate cu directivele, valorile și principiile europene.

Consultarea prin grupurile de lucru a jucat un rol important în identificarea elementelor corespunzătoare viziunii noastre, contribuind la consolidarea obiectivelor strategice, în acord cu resursele, principiile și valorile comunei noastre.

Strategia de dezvoltare locală conturează principalele demersuri care trebuie întreprinse pentru identificarea celor mai propice direcții de dezvoltare, a căror implementare va contribui la schimbarea în mai bine a vieții locuitorilor comunei Dobrin. Factorii implicați în îndeplinirea strategiei vor fi antrenați la o stare de colaborare sub o viziune comună, cu un scop comun, în vederea utilizării optime și în direcțiile necesare, nu doar a resurselor proprii, ci și a celor care pot proveni din exteriorul comunei.

Strategia de dezvoltare locală va constitui fundamentul elaborării și justificării cererilor de finanțare care vor fi depuse pentru absorbția de resurse financiare nerambursabile din fonduri diverse, cu scopul dezvoltării durabile a comunei Dobrin.

Am acordat o deosebită atenție acestui document strategic, la aplicarea sa asigurându-ne că va participa un număr cât mai mare de cetățeni. Credem într-o Strategie de Dezvoltare Locală de conservare a satului tradițional și de dezvoltare durabilă a acestuia.

Dezvoltarea agroturismului este unul din proiectele importante pe care dorim să le dezvoltăm în viitor, mai ales că pe teritoriul comunei noastre se află două importante monumente istorice – bisericile din lemn – a căror valoare trebuie menținută și transmisă generațiilor viitoare.

Vă mulțumesc pentru tot sprijinul acordat și îmi doresc să ne bucurăm în continuare de fiecare proiect realizat. Știu că cetățenii comunei Dobrin nu rămân impasibili și contribuie constant la procesul de dezvoltare, astfel încât aici, în comuna noastră, să ne îndeplinim gândurile și aspirațiile, iar Dobrinul să fie mereu locul unde încă se întâmplă ceva.

*Cu stimă,
PRIMARUL COMUNEI DOBRIN,
Csapó Carol*

CAPITOLUL I INTRODUCERE

1.1 Definiție

Strategia de dezvoltare este un instrument de planificare pe termen scurt, mediu și lung, presupunând o viziune de dezvoltare realistă și realizabilă prin atingerea obiectivelor și măsurilor stabilite în urma analizei situației existente.

Strategia implică principiile dezvoltării durabile a unei comunități, finalizând cerințele actuale și oferind generațiilor viitoare posibilitatea realizării propriilor obiective de dezvoltare.

Strategia de dezvoltare a comunei Dobrin este un document de planificare strategică pentru perioada 2014 - 2020, conceput în corelație cu principiile dezvoltării durabile și reprezintă documentul fundamental al planului de dezvoltare a comunei Dobrin cu rol în orientarea dezvoltării economico - sociale și în accesarea fondurilor structurale și de coeziune ale Uniunii Europene.

Prin obiectivele propuse, strategia respectă direcțiile de dezvoltare ale comunei Dobrin și se încadrează în documentele programatice naționale.

1.2 Scop

Scopul strategiei este acela de a conduce la creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă implementând măsuri de reabilitare / modernizare, dezvoltarea infrastructurii de utilități publice și a rețelei de drumuri, dezvoltarea agroturismului, dezvoltarea societății civile, dezvoltarea serviciilor sociale, dezvoltarea culturii și susținerea tradițiilor populare, sprijinirea mediului de afaceri. Toate aceste mențiuni vor avea ca rezultat transformarea comunei Dobrin într-un pol zonal de dezvoltare economico – socială.

1.3 Motivație

Strategia, prin efectuarea analizei domeniilor economico – sociale, dorește să furnizeze toate elementele necesare luării unor decizii locale corecte și coerente, să reprezinte un ghid de regenerare și dezvoltare a comunei în deplin acord cu voința cetățenilor.

1.4 Misiune

Misiunea strategiei este de a mobiliza toate resursele umane, materiale și financiare dobândite la nivel local, atrase din alte surse, pentru a implementa măsurile și proiectele propuse, astfel încât afirmațiile anterioare să poată deveni realitate. Pentru reușita acestei misiuni trebuie parcurs un proces axat pe participare, colaborare, consultare publică, planificare rațională, capacitate de organizare și efort susținut. Acest proces, dacă urmează pașii implementării judicioase, trebuie să ducă la dezvoltarea comunei Dobrin ca o comună modernă, europeană, dinamică și prosperă, reprezentată mai ales prin specificul zonei, tradiții, cultură, îndeletniciri.

1.5 Viziune

Viitorul comunității este dependent de factorii sociali, economici și de mediu, precum și de activitățile care vor fi întreprinse de autoritățile locale, organizațiile, instituțiile și parteneriatele dezvoltate sau care se vor dezvolta ulterior. Acestea, printr-un efort conjugat și orientat către susținerea viziunii, pot contribui la atingerea obiectivelor propuse.

1.6 Obiectiv general

Obiectivul general al strategiei îl constituie stabilirea unui cadru general de dezvoltare pe perioada 2014 - 2020 a comunei Dobrin. În acest context, se dorește dezvoltarea comunei prin creșterea capacității sale economice, astfel încât aceasta să devină un centru de referință social - economic, precum și un centru cultural – educațional cu o bază educațională modernă, activități culturale periodice, obiective culturale reabilitate și cunoscute.

1.7 Obiective specifice

Obiectivele specifice propuse sunt:

- ▶ Înființarea / reabilitarea / modernizarea infrastructurii de utilități publice (apă – canal – ape pluviale, salubritate, iluminat public, transport în comun);
- ▶ Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri locale și drumuri agricole;
- ▶ Dezvoltarea urbanistică coerentă și protejarea mediului;
- ▶ Dezvoltarea agroturistică
- ▶ Dezvoltare cultural – educațională;
- ▶ Dezvoltarea resursei umane, formare profesională, încurajarea dobândirii de noi competențe și creșterea ratei de ocupare a populației;
- ▶ Eficientizarea serviciilor publice și a relației cu cetățenii.

**Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020
a Comunei DOBRIN, Județul SĂLAJ**

CAPITOLUL II

CONTEXT DE DEZVOLTARE

2.1 Contextul european

Strategia „Europa 2020” are ca *obiectiv general* transformarea Uniunii Europene într-o *economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii*, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială.

Priorități stabilite în cadrul Strategiei „Europa 2020”:

► **Creștere inteligentă** – dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare (cercetarea și dezvoltarea tehnologică combinată cu utilizarea eficientă a resurselor existente conduc la creșterea productivității);

► **Creștere durabilă** – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive, poate conduce la furnizarea de „bunuri publice” societății (cum ar fi conservarea habitatelor, biodiversitatea și menținerea patrimoniului rural), care pot conduce în arealele vizate la crearea de noi locuri de muncă prin extensivizarea agriculturii și aprovizionarea piețelor locale;

► **Creștere favorabilă incluziunii sociale** – promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială prin deblocarea potențialului economic al zonelor rurale, dezvoltarea piețelor și locurilor de muncă la nivel local, prin furnizarea de asistență în vederea restructurării agriculturii și sprijinirea veniturilor agricultorilor, în vederea menținerii unei agriculturi sustenabile în întreaga Europă.

Strategia „Europa 2020” prevede atingerea următoarelor scopuri:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%;
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene;
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:

-emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în

1990;

-20% din energia produsă să provină din surse regenerabile;

-creșterea cu 20% a eficienței energetice;

- rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%;
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30 - 34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%;
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 milioane.

Tot în cadrul acestei strategii au fost propuse ca și instrumente de lucru șapte inițiative:

1. **„O Uniune a inovării”**- îmbunătățirea condițiilor-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;

2. **„Tineretul în mișcare”**- consolidarea performanței sistemelor de educație și facilitarea intrării tinerilor pe piața muncii;

3. **„O agendă digitală pentru Europa”**- accelerarea dezvoltării serviciilor de internet de mare viteză și valorificarea beneficiilor pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;

4. **„O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”** - decuplarea creșterii economice de utilizare a resurselor, sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon, creșterea utilizării surselor regenerabile de energie, modernizarea sectorului transporturilor și promovarea eficienței energetice;

5. **„O politică industrială adaptată erei globalizării”** - îmbunătățirea mediului de afaceri, în special pentru IMM-uri, și sprijinirea dezvoltării unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;

6. *„O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”* - modernizarea pieței muncii și acordarea autonomiei cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;

7. *„Platforma europeană de combatere a sărăciei”* - garantarea coeziunii sociale și teritoriale, astfel încât beneficiile creșterii economice și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Strategia răspunde obiectivelor tematice care se regăsesc în cadrul propunerilor de regulamente pentru perioada 2014 - 2020:

1. întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;
2. îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor, informațiilor și comuni-cării;
3. creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
4. sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
5. promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor;
6. protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
7. promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
8. promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
9. investiții în abilități, educație și învățare continuă;
10. promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
11. îmbunătățirea capacității instituționale și eficienței în administrația publică.

Conform COM (2010) 672 *„Politica Agricolă Comună în perspectiva anului 2020”*, PAC-ul de după 2014 ar trebui să rămână o politică comună, puternică, formată din doi piloni: ajutoare plătite anual tuturor agricultorilor și un instrument de sprijin dedicat obiectivelor comunitare.

Dintre obiectivele strategice propuse pentru PAC, primul obiectiv (*Obiectivul 1. Producția alimentară viabilă*) se referă în mod expres la sectorul agricol, iar celelalte două sunt legate mai ales de dezvoltarea rurală – (*Obiectivul 2. Managementul durabil al resurselor naturale și Obiectivul 3. Dezvoltarea teritorială echilibrată*) însă, la nivelul măsurilor nu se face o diferențiere clară între cele două domenii (agricultură și dezvoltare rurală). Obiectivul propus este generarea unei creșteri durabile, inteligente și favorabile incluziunii pentru Europa rurală.

În politicile europene se pune accent pe menținerea potențialului de producție sustenabilă de alimente în întreaga U.E., pentru a garanta securitatea alimentară pe termen lung a cetățenilor europeni și pentru a contribui la satisfacerea cererii tot mai mari de alimente la nivel mondial. De asemenea, se dorește sprijinirea comunităților agricole care oferă cetățenilor europeni alimente de calitate, valoroase și diverse, produse în mod sustenabil, cu respectarea cerințelor U.E. referitoare la mediu, apă, sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și sănătatea publică. Se recunoaște importanța comunităților rurale agricole viabile, care creează locuri de muncă la nivel local și generează numeroase beneficii economice, sociale, de mediu și teritoriale. Trebuie îmbunătățite condițiile pentru fermele mici, deoarece în Europa structurile eterogene agricole și sistemele de producție contribuie la atractivitatea și identitatea regiunilor rurale. O reducere semnificativă a producției locale ar avea, consecințe în privința emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), a peisajelor locale caracteristice, ducând totodată la opțiuni mai limitate pentru consumatori.

Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale Uniunii, stabilind ca obiective:

1. amenajarea policentrică a teritoriului;
2. o nouă relație urban-rural;
3. accesul egal la infrastructură și cunoaștere;
4. administrarea înțeleaptă a patrimoniului natural și cultural.

Dimensiunile coeziunii teritoriale sunt în viziunea Cadrului Strategic: regională, transnațională și interregională, guvernanța – administrarea durabilă.

Mai mult, *Carta Verde a Coeziunii Teritoriale (2008)* dă o perspectivă teritorială asupra coeziunii economice și sociale, prin următoarele obiective:

- diversitatea teritorială ca valoare;
- coordonarea politicilor pentru zone vaste;
- promovarea orașelor competitive;
- abordarea excluziunii sociale;
- accesul la educație, servicii medicale, energie;
- concentrare: depășirea diferențelor de densitate;
- conectarea teritoriilor: depășirea factorului distanță;
- cooperare: depășirea factorului divizare.

Liniile directoare strategice ale Uniunii Europene (Community Strategic Guidelines) indică faptul că Politica de Coeziune are trei priorități:

- îmbunătățirea atractivității statelor membre, regiunilor și orașelor, prin îmbunătățirea accesibilității, asigurarea unui nivel și a unei calități adecvate a serviciilor și protejarea mediului înconjurător;
- încurajarea inovării, antreprenoriatului și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, prin promovarea capacității de cercetare-inovare, inclusiv a noilor instrumente TIC;
- crearea de noi locuri de muncă, mai bine plătite, prin atragerea de noi persoane în procesul de ocupare și în activități antreprenoriale, îmbunătățirea adaptabilității lucrătorilor, a firmelor și investițiile în capitalul uman;

Aceleași linii directoare specifică faptul că programele care se adresează zonelor urbane pot lua diferite forme:

- acțiuni care promovează orașele ca motoare ale dezvoltării regionale, prin îmbunătățirea competitivității lor, promovarea antreprenoriatului, a inovării, dezvoltarea serviciilor, aceasta conducând la creșterea atractivității orașelor din U.E.;

- acțiuni care promovează coeziunea internă a arealelor urbane, prin revitalizarea cartierelor în declin, reabilitarea mediului fizic și ambiental, reconversia sit-urilor brownfield, protejarea și valorificarea patrimoniului lor istoric și cultural;

- promovarea unei dezvoltări mai echilibrate, policentrice a Uniunii Europene, prin crearea unei rețele de orașe, la nivel național și comunitar. Dezvoltarea acestei rețele presupune măsuri care să le lege fizic (infrastructură, tehnologia informației etc.), dar și uman (promovarea cooperării etc.). O atenție deosebită se va acorda și relațiilor rural - urban.

În plus, un mediu urban superior calitativ contribuie la a face Europa un „loc mai atractiv pentru a lucra și investi”. Din această perspectivă, *Planurile Integrate de Dezvoltare Urbană pe termen lung* permit asigurarea coerenței tuturor acțiunilor sus-menționate și asigură limitarea impactului negativ al acestora asupra mediului înconjurător.

Comunicarea Comisiei Europene pe tema Politicii de Coeziune și a orașelor - COM(2006) – 385/13.07.2006 propune o întărire a dimensiunii urbane a politicilor U.E. și concentrare a resurselor investite de Comisie în stimularea creșterii economice și a ocupării în mediul urban, oferind 50 de recomandări concrete pentru actorii implicați în dezvoltarea urbană, grupate în următoarele priorități:

- creșterea atractivității orașelor în ceea ce privește transportul, serviciile, calitatea mediului înconjurător și cultura;

- promovarea unei dezvoltări echilibrate a orașelor și întărirea relației lor cu mediul rural și zonele periurbane;

- stimularea rolului de poli de creștere al orașelor, prin promovarea inovării, antreprenoriatului și sprijinirea sectorului IMM;

- creșterea ocupării și reducerea disparităților dintre cartiere, pe de o parte, și grupuri sociale, pe de altă parte;
- combaterea delincvenței și a sentimentului de nesiguranță;
- îmbunătățirea guvernantei orașelor, prin implicarea tuturor actorilor interesați în procesul decizional și prin eficiența planificării;
- promovarea rețelelor de schimb de experiență și bune-practici;
- maximizarea efectului de levier al Fondurilor Structurale alocate mediului urban.

În cazul României, un obstacol major în calea unei dezvoltări durabile rămâne discrepanțele majore de dezvoltare dintre regiunile de dezvoltare, mediul urban și cel rural, zonele izolate și cele ușor accesibile, agravate de problemele de conectare a teritoriilor, pe fondul stării proaste a infrastructurii de transport.

Organizația Mondială a Turismului încurajează implementarea *Codului global de etică* pentru turism, cu scopul de a asigura ca țările membre, destinațiile turistice, precum și afacerile din turism să-și maximizeze efectele economice, sociale și culturale pozitive, totodată minimizând impacturile negative sociale și de mediu.

Principiile din acest cod, prezentate în 10 articole, trebuie cunoscute și adoptate de statele membre, de companiile de turism, precum și de diferite instituții, comunități interesate direct sau indirect în turism, după cum urmează:

1. contribuția turismului la înțelegerea reciprocă și respectul între popoare și societăți;
2. turismul ca vehicul pentru împlinirea individuală și colectivă;
3. turismul, factor al dezvoltării durabile;
4. turismul, utilizator al moștenirii naturale a omenirii și contribuabil la îmbogățirea ei;
5. turismul, activitate avantajoasă pentru comunitățile și țările gazdă;
6. obligațiile participanților la actul de turism;
7. dreptul la turism;
8. libertatea mișcărilor turistice;
9. drepturile lucrătorilor și antreprenorilor în industria turismului;

10. implementarea principiilor Codului global de etică pentru turism.

În contextul implementării principiilor Codului se accentuează cooperarea dintre participanții publici și privați, care trebuie să recunoască rolul instituțiilor internaționale, printre care și OMT, apoi ai organizațiilor neguvernamentale cu competențe în dezvoltarea și promovarea turismului, protecției drepturilor omului, mediului înconjurător și a sănătății, cu respectarea principiilor dreptului internațional.

Activitățile *Comisiei pentru Europa a OMT* sunt orientate spre asistarea statelor membre în dezvoltarea strategiilor în contextul unor piețe turbulente, utilizarea unor instrumente adresate problemelor calității și satisfacției consumatorilor, pregătirea și implementarea programelor referitoare la crearea de valori, la inovarea în tehnologii, în dezvoltarea resurselor umane și în conducere, dezvoltarea capacităților pentru oficialitățile publice, reproiectarea proceselor în sectorul public, produse noi etc.

Cadrul strategic formulat de Consiliul Mondial al Turismului și al Călătoriilor, care asigură funcționarea turismului în interesul tuturor, este publicat sub titlul *Blueprint for new tourism*, document care promovează turismul și călătoriile ca un parteneriat pentru integrarea eforturilor publice și private, având ca și rezultat întâmpinarea nevoilor economiilor, autorităților și comunităților locale, ale căror afaceri se bazează pe recunoașterea turismului și călătoriilor ca o prioritate de vârf de către guverne, afaceri care echilibrează economiile cu oamenii, cultura și mediul, preocuparea comună pentru prosperitate și o creștere pe termen lung.

Propunerile pentru guverne de a facilita dezvoltarea sectorului sunt următoarele:

- planificare turistică pe termen lung la nivel național și regional/local;
- crearea unui mediu de afaceri competitiv care ocolește fiscalitatea generatoare de inflație, garantează transparența și oferă reguli de proprietate corporativă mai atractivă;
- asigurarea fundamentării politicii și a procesului decizional cu statistici și informații de calitate - ducerea unui nou profesionalism, finanțare și coordonare în promovare și

marketing, ocupare și nevoi de perfecționare, infrastructură și politică regională/locală; dezvoltarea capitalului uman cerut de sectorul T&C (Turism și Călătorii).

Guvernarea ar trebui să îndrume investițiile în resurse umane prin educație și prin apropierea autorităților cu industria, pentru a facilita planificarea dinainte pentru nevoile viitoare. O rețea online și ușor accesibilă de monitorizare a pieței poate relaționa informații de încredere despre piață cu datele despre ocupare; liberalizarea comerțului, transporturilor, comunicațiilor, ușurarea barierelor din fața călătoriilor și investițiilor; edificarea încrederii consumatorilor și investitorilor față de siguranță și securitate; promovarea diversificării produselor ce extind cererea; planificarea expansiunii turismului durabil în acord cu caracterul culturilor; investiții în progrese tehnologice pentru facilitarea dezvoltării T&C sigure și eficiente, precum sisteme de navigație cu sateliți.

O asemenea agendă permite (în opinia autorilor Blueprint for new tourism), exploatarea și suportul oportunităților într-un spectru mai larg al afacerilor T&C, dezvoltând o gamă de produse de calitate, dar totodată asigură ca fluxurile turistice să respecte patrimoniul natural și construit, ca și interesele locale.

Pentru sarcinile sectorului privat Blueprint expune următoarele:

- extinderea piețelor în timp ce promovează protecția resurselor naturale, a patrimoniului local și a stilurilor de viață;
- dezvoltarea carierelor profesionale, a educației, a relațiilor de ocupare, promovarea firmelor mai mici, creșterea conștiinței de mediu, contribuția într-o manieră proprie la reducerea distanței dintre bogați și săraci;
- o prestare sensibilă de produse turistice tradiționale și diversificare a produselor care reduc sezonalitatea și cresc veniturile;
- îmbunătățirea calității produselor și serviciilor turistice și raportului preț - calitate crescând opțiunile consumatorilor;
- convenirea asupra standardelor de calitate și implementarea lor la toate nivelele și în toate domeniile, inclusiv în formarea personalului;

- transferul abilităților din industrie și de bune practici care extind beneficiile în cerc larg și în mod eficient;
- măsurarea din ce în ce mai sofisticată și precisă a activității proprii ai sectorului pentru a fundamenta deciziile strategice în afaceri;
- comunicare mai efektivă între T&C și guvernământ, la nivel strategic și local.

Alături de cele prezentate pentru sectorul guvernamental și cel privat se conturează și o serie de sarcini specifice care impun o cooperare mai largă, dintre acestea putând fi reținute:

- cuplarea bunelor practici din dezvoltarea turismului cu politicile de afaceri regionale, transporturi, resurse umane, mediu, infrastructură și dezvoltare rurală;
- parteneriate public- private pentru pregătirea în comun a unor master-planuri durabile pentru destinații sau regiuni de vacanță întregi, sarcină prea pretențioasă pentru o singură companie sau autoritate de stat;
- crearea proceselor propulsate local pentru consultarea, participarea și beneficiile continue ale interesaiților;
- restructurarea administrațiilor naționale pentru turism ca parteneriate public- private; evitarea pericolelor dezvoltării excesive, neplanificate și constituirea obiectivelor politicii de mediu;
- dezvoltarea resurselor umane și instalarea efectivă a abilităților prin planificare și legislație care evită limitele bazate pe reședință sau alte cerințe;
- colaborarea în exigențele de informații pentru analiza sectorului public și formarea politicilor;
- muncă în comun pentru securitate cu completarea mecanismelor din sectorul privat cu acțiuni din partea autorităților; dezvoltarea încrederii în toate aspectele eforturilor care se întăresc reciproc.

Reformularea Strategiei Lisabona în februarie 2005 a condus la concentrarea eforturilor U.E. asupra găsirii soluțiilor în vederea unei creșteri economice mai puternice și mai durabile și crearea mai multor locuri de muncă de calitate.

În acest context, Comisia Europeană a publicat un nou comunicat în 2006, denumit *O politică înnoită de turism a U.E.: înainte pentru un parteneriat mai puternic pentru turismul european* (A renewed tourism EU policy: towards a stronger partnership for European Tourism. — COM (2006) 134 final / 17.03.2006), în care s-a anunțat elaborarea unui document, Agenda 21 Europeană pentru turism.

Ulterior, pe baza raportului din februarie 2007 a Grupului pentru Turism Durabil, aceeași instituție a lansat un nou comunicat denumit *Agendă pentru un turism european durabil și competitiv* (Agenda for a sustainable and competitive European tourism - COM (2007) 621 final / 19.10.2007), în care s-au formulat obiectivele pentru asigurarea durabilității turismului european și provocările legate de atingerea acestui deziderat, cadrul de acțiune, principiile pentru realizarea unui turism competitiv și durabil, rolul și modul de implicare a celor interesați în sectorul turistic și al Comisiei Europene etc.

Principiile stabilite sunt:

- abordare integrată și holistică - luarea în seamă a tuturor impacturilor turismului pe parcursul planificării dezvoltării lui;
- planificare pe termen lung - luarea în seamă a nevoilor generațiilor viitoare, durabilitatea dezvoltării;
- viteză și ritm al dezvoltării adaptate la caracterul, resursele și nevoile comunităților gazdă și destinațiilor;
- implicarea tuturor actorilor interesați în procesul de luare a deciziilor;
- utilizarea celor mai bune cunoștințe accesibile - împărtășirea informațiilor referitoare la tendințele, impacturile, abilitățile necesare turismului în toată Europa;
- minimalizarea și gestiunea riscurilor - principiile precauției, prevenirea unor efecte nedorite prin evaluare preliminară;
- reflectarea impacturilor în costuri - principiul poluatorul plătește, prețurile trebuie să reflecte costurile reale a consumului și producției;
- stabilirea și respectarea unor limite privind solicitarea capacității de suport a locurilor, destinațiilor de primire evitând supraaglomerarea și suprasolicitarea;

- a întreprinde o monitorizare continuă a dezvoltării, bazându-se pe indicatori de durabilitate și intervenție în caz de neconformare.

Aceste principii sunt preluate și integrate în politica turismului U.E., Comisia stabilind rolul propriu și al celor care au interese în sectorul turistic în vederea unirii acțiunilor acestora pentru dezvoltarea turismului.

Agenda ghidează activitățile viitoare ale Comisiei în domeniul turismului și în alte domenii politice care exercită impact asupra turismului și a durabilității lui. Documentul stipulează patru aspecte importante ale rolului C.E. în domeniul turismului:

1. mobilizarea actorilor pentru producerea și diseminarea cunoștințelor din domeniu;
2. promovarea destinațiilor de excelență;
3. mobilizarea instrumentelor financiare ale U.E.;
4. aducerea în prim-plan a durabilității și competitivității în politicile Comisiei Europene.

Un alt aspect al politicii de turism la nivel european este existența și activitatea Comisiei Europene pentru Călătorii (European Travel Commission), o organizație internațională în responsabilitatea căreia intră promovarea Europei ca și destinație turistică pe piețele extraeuropene (America de Nord și Latină, Asia), dezvoltarea sectorului turistic pentru toate țările europene prin cooperarea în domeniul diseminării bunelor practici, a cercetării de piață și promovării turistice. Principalele obiective ale CEC sunt promovarea Europei ca o destinație turistică atractivă, sprijinirea ONT-urilor membri în schimbul de cunoștințe și încurajarea colaborărilor pe multiple planuri, dotarea partenerilor din industrie și alte domenii interesate cu materiale informative și statistici ușor accesibile despre turismul receptor din Europa.

Comitetul regiunilor, prin Comisia pentru dezvoltare durabilă (DEVE), elaborează studii și publicații, inclusiv în domeniul turismului (ex. „Turismul durabil - factor de coeziune între regiunile europene - Sustainable Tourism as a Factor Among European Regions. CoR

Studies e-6/2006, Brussels), care cuprind o serie de recomandări privind formularea politicilor de turism la diferite nivele teritoriale pe baza cerințelor de durabilitate și competitivitate.

Inițiativa „*Capitalele Culturale ale Europei*” este menită să valorifice și să promoveze diversitatea culturală a orașelor Europei, precum și caracteristicile lor comune, în vederea dezvoltării unei identități europene comune. Beneficiile directe ale statutului de capitală europeană sunt investițiile semnificative în infrastructura urbană, regenerare, reabilitarea patrimoniului construit și atragerea unui număr semnificativ de turiști, toate cu efecte pe termen lung.

În anul 2011, Comisia Europeană a publicat *Carta Albă* intitulată „*Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor*”. Aceasta prezintă 40 de inițiative concrete privind infrastructura și serviciile de transport de implementat în următorul deceniu. Inițiativele sunt corelate cu următoarele obiective de atins până în anul 2050:

- eliminarea autoturismelor cu combustibili convenționali din orașe;
- reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim;
- trecerea a 50% dintre pasagerii și mărfurile de pe relațiile interurbane de distanță medie de pe modul rutier pe modul feroviar și naval.
- reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

Se poate așadar observa că, în dimensiunea europeană, la baza direcțiilor de dezvoltare a infrastructurii stau aproape exclusiv concepte legate de protecția mediului. Această abordare este probabil potrivită pentru țări cu o infrastructură de transporturi deja foarte bine dezvoltată, însă este posibil să nu fie potrivită pentru țări cu o infrastructură în general slabă, precum România.

În contextul *Rețelelor Trans Europene de Transport*, Agenția Executivă pentru Dezvoltarea Rețelelor Transeuropene de Transport monitorizează pregătirea și implementarea proiectelor aferente celor 30 de axe prioritare definite în decizia nr. 884/2004/EC.

Inundațiile catastrofale produse în Europa în anul 2002 au determinat o reacție promptă din partea Comisiei Europene pentru Mediu, prin propunerea spre adoptare către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, în cadrul *Directivei Cadru privind Apa* (2000/60/EC), a legislației de management al riscului de inundare (12.07.2004 /COM/2004/472). Anul 2007 a adus modificări în ceea ce privește politica viitoare de gestiune a situațiilor de risc de inundare, prin adoptarea unei noi directive - Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind *evaluarea și gestionarea riscurilor la inundații*.

Aceasta se va implementa în fiecare stat membru în trei etape, menite a se finaliza în 2015:

- etapa I – evaluarea preliminară a riscului de inundare în bazinele hidrografice și zonele litorale (până în 2011);
- etapa II – realizarea hărților de hazard și risc de inundare acolo unde, în urma desfășurării activităților cuprinse în etapa I, s-a descoperit existența unei probabilități ridicate de apariție a inundațiilor;
- etapa III – realizarea planurilor de management al riscului de inundare pentru locațiile considerate problematice, care vor include măsuri de reducere a probabilității de inundare și a posibilelor efecte negative asociate viiturilor și revărsărilor (până în 2015).

Politica de coeziune urmărește să consolideze coeziunea economică și socială a Uniunii Europene extinse pentru promovarea dezvoltării durabile, armonioase și echilibrate a comunității. Implementarea politicii de coeziune este realizată prin intermediul a trei obiective:

- convergență;

- competitivitate regională și ocuparea forței de muncă;
- cooperarea teritorială europeană. Aceasta din urmă vizează consolidarea cooperării transfrontaliere prin inițiative comune locale și regionale, consolidarea cooperării transnaționale prin acțiuni care facilitează dezvoltarea teritorială integrată conform priorităților Comunității Europene, precum și consolidarea cooperării interregionale și a schimbului de experiență.

Obiectivul general al *Programului INTERREG IVC* este să îmbunătățească eficacitatea politicilor de dezvoltare regională în domeniile inovării, economiei cunoașterii, mediului și prevenirii riscurilor și să contribuie la modernizarea economiei și creșterea competitivității Europei.

Obiectivul general al *Programului de cooperare transnațională Sud Estul Europei* este să îmbunătățească procesul integrării teritoriale, economice și sociale și să contribuie la coeziune, stabilitate și competitivitate prin dezvoltarea de parteneriate transnaționale și acțiuni comune în domenii de importanță strategică.

Dezvoltarea capacității administrative la nivel european este un deziderat important în ceea ce privește implementarea Strategiei de la Lisabona, care propune obiective concrete legate de îmbunătățirea procesului de legiferare și a politicilor publice cu impact direct asupra dezvoltării economice și creării de noi locuri de muncă. La nivel programatic și declarativ se observă o corelație directă între îmbunătățirea capacității administrative și creșterea calității vieții la nivelul cetățenilor Uniunii Europene.

Guvernarea democratică și eficientă este scopul major al tuturor încercărilor de reformă a administrației publice.

Administrația publică reprezintă un domeniu vast, caracterizat de probleme și abordări diverse, dar și de teme ce prezintă o valabilitate perpetuă.

Alături de imaginile “clasice” ale sistemelor administrative și ale modului lor de operare, problema inovației și reformei în domeniul administrației publice a suscitat întotdeauna o dezbatere teoretică și o preocupare practică semnificativă axată în primul rând pe compatibilitatea conceptelor de inovație și administrație publică.

Deseori, administrația este prezentată ca fiind imobilă prin natura sa și incapabilă, în esență, să se adapteze evoluțiilor cerute. Diversele abordări ale reformelor administrative se plasează pe o scală largă, între o percepție pozitivă și o imagine profund negativă a aparatului birocratic.

Un alt element important care trezește interes la nivel european vizează cooperarea teritorială între autoritățile locale, crearea de noi forme de organizare instituțională și de administrație cu scopul de a îmbunătăți calitatea serviciilor publice și de a întări capacitatea acestora pentru a face față concurenței.

2.2 Contextul național

La nivel național strategia Europa 2020 este implementată prin intermediul *Programelor Naționale de Reformă* (PNR). Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%;
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României;
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
 - emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
 - 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
 - creșterea cu 19% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%;
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

Poziția României la viitoarea PAC este prezentată detaliat în documentul:

„MEMORANDUM – Poziția preliminară a României privind Comunicarea Comisiei “PAC în perspectiva anului 2020: Cum răspundem provocărilor viitorului legat de alimentație, resurse naturale și teritorii”.

România susține menținerea în termeni reali a valorii sprijinului pentru agricultură în configurația celor 2 piloni complementari.

Referitor la *pilonul I – sistemul de plăți directe și măsurile de piață*, România salută comunicarea comisiei și consideră că aceasta vine în întâmpinarea problemelor economice, sociale și de mediu, cu care se confruntă agricultura și spațiul rural din Uniunea Europeană.

Susținerea fermierilor activi va conduce la diminuarea disparităților dintre statele membre și o alocare corectă a resurselor financiare. În acest sens, este deosebit de important să reconsiderăm definirea fermierului ca „*fermier activ*”.

România susține ferm ideea unei distribuiri echitabile a plăților directe între statele membre. De altfel, România susține ca în viitoarea PAC să nu mai fie menținute actualele discrepanțe, în așa fel încât PAC să nu mai fie o politică cu două viteze. Procesul de phasing-in pentru România și Bulgaria trebuie să se încheie în 2014.

România consideră oportună deschiderea arătată de Comisie pentru susținerea agriculturii la scară mică, prin introducerea unei scheme de sprijin dedicată fermelor mici, aceasta contribuind la consolidarea competitivității și menținerea vitalității zonelor rurale. În acest sens vom susține definirea unor noi criterii de eligibilitate mai simplu de gestionat și mai ușor de implementat.

România nu consideră oportună propunerea Comisiei de introducere a unei limite superioare (plafonare) a nivelului plăților directe alocate fermelor mari. O astfel de măsură nu ar face decât să determine exploatațiile mari să se divizeze în ferme mai mici, eligibile, cu efecte asupra competitivității și viabilității lor economice pe termen mediu și lung.

România sprijină măsurile menite să creeze posibilitatea pentru tinerii fermieri să obțină un venit decent, ca o oportunitate a lor de a se implica mai mult în sectorul agricol și pentru întinerirea acestuia, având în vedere actualul context de îmbătrânire a populației active din agricultură.

România susține menținerea instrumentelor actuale de intervenție pe piață pentru a acționa ca plasă de siguranță în situațiile de criză, precum și căutarea de noi instrumente care să permită menținerea agriculturii U.E. la un nivel competitiv în raport cu țările terțe; continuarea, după 2013, a programelor sectoriale cu un impact deosebit pentru România, precum și a ajutorului specific acordat în prezent conform art. 68 din Regulamentul nr. 73/2009.

Comunicarea CE privind funcționarea lanțului alimentar, puterea de negociere a producătorilor agricoli, relațiile contractuale, necesitatea restructurării și consolidării sectorului de producție, transparența și funcționarea piețelor de produse agricole, vine în întâmpinarea problemelor existente și în România.

Agricultura este vizată și de *Pilonul al doilea – dezvoltarea rurală*. România propune ca agricultura să fie recunoscută ca sector comunitar strategic integrant și activ, cu impact nu doar în asigurarea / furnizarea alimentelor, ci și asupra societății, prin crearea locurilor de muncă și intensificarea activităților non-agricole în mediul rural. Dimensiunea socială a agriculturii este importantă, deoarece acest sector contribuie semnificativ la angajarea forței de muncă în zonele rurale și asigurarea unui nivel de trai echitabil fermierilor.

Realizarea echilibrului dintre sectorul vegetal și animal reprezintă un deziderat al agriculturii românești. Se urmărește creșterea efectivelor și îmbunătățirea raselor de animale pentru carne și lapte. Se dorește creșterea suprafețelor ocupate cu culturi furajere și proteice pentru îmbunătățirea producțiilor animaliere menite, la rândul lor, să încurajeze dezvoltarea de unități de procesare agroalimentară.

Pilonul al doilea – dezvoltarea rurală contribuie la dezvoltarea economică și socială prin dezvoltarea mediului rural, menținerea moștenirii culturale, utilizarea corectă a resurselor naturale și, mai ales prin crearea locurilor de muncă în spațiul rural. În ceea ce privește acțiunile de revizuire a PAC, România susține importanța menținerii unui nivel consistent al bugetului alocat Pilonului II.

Pentru România sunt importante creșterea competitivității, managementul durabil al resurselor naturale și dezvoltarea teritorială echilibrată. Finanțarea acestora trebuie să răspundă nevoilor specifice ale statelor membre, inclusiv prin acordarea unei flexibilități mai mari.

România salută inițiativa Comisiei de a crea pentru noua perioadă de programare pachete de măsuri, prin interconectarea celor existente deja, ca răspuns la nevoile unor zone sau grupuri specifice.

România susține includerea unui pachet destinat sprijinirii micilor fermieri în vederea evitării unor fenomene prezente în România, ca: depopularea, abandonul terenurilor agricole, și creșterea capacității economice a acestora în vederea furnizării de bunuri publice.

Acțiunile asupra cărora trebuie să se concentreze noul pachet adresat micilor fermieri trebuie să vizeze aspecte privind:

- mărirea sprijinului financiar acordat acestora;
- simplificarea condițiilor de accesare a fondurilor;
- stabilirea unor acțiuni specifice pentru promovarea produselor;

- măsuri specifice ce vizează consilierea, consultanța, formarea profesională și creditarea acestei categorii de fermieri;
- dezvoltarea canalelor locale de distribuție, în vederea facilitării accesului direct al consumatorilor la produsele micilor fermieri (agricultură ecologică, produse tradiționale sau locale) și sprijinirea piețelor locale;
- stabilirea unor condiții și cerințe privind standardele minime de realizare a producției și comercializare, adaptate capacității financiare a micilor fermieri.

În ceea ce privește pachetul de măsuri privind gestionarea riscului, România susține continuarea și dezvoltarea măsurilor de inginerii financiare, prin instrumente de asigurare, accesul la credite, garanții, capital social ș.a., acestea reprezentând aspecte esențiale pentru creșterea competitivității sectorului agricol, având în vedere particularitățile acestui sector.

Alte măsuri considerate importante de România:

- susținerea inovației, utilizării metodelor agricole prietenoase față de mediu, precum și a mijloacelor alternative de energie în spațiul rural, pentru a spori eficiența energetică, productivitatea și capacitatea de adaptare a agriculturii la schimbările climatice;
- dezvoltarea spațiului rural, prin continuarea susținerii modernizării infrastructurii și a serviciilor non-agricole pentru îmbunătățirea condițiilor de trai;
- diversificarea acțiunilor sprijinite în cadrul Axei LEADER și creșterea sprijinului financiar.

Potrivit *Planului Național de Dezvoltare 2007 - 2013*, obiectivul global este *Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și statele membre ale U.E.* Pentru atingerea obiectivului general al Planului Național de Dezvoltare au fost stabilite 5 obiective, printre care menționăm:

- creșterea productivității companiilor românești, astfel încât să se apropie de rata medie a productivității în U.E. și încurajarea dezvoltării durabile în conformitate cu nevoile economice și sociale ale României;

- dezvoltarea capitalului uman prin dezvoltarea unei piețe a muncii flexibile, moderne și incluzive, a cărei competitivitate crește prin oferirea oportunităților egale privind învățarea de-a lungul vieții;
- dezvoltarea economiei rurale a României bazată pe cunoaștere și antreprenoriat privat, care respectă moștenirea naturală, culturală și istorică;
- accelerarea creșterii economice în acele regiuni rămase în urmă față de media U.E.

Cadrul Strategic Național de Referință 2007 - 2013 și-a propus ca obiectiv general Reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale Uniunii Europene prin generarea unei creșteri suplimentare de 15-20% a PIB până în anul 2015, iar ca obiective specifice:

- dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;*
- creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;*
- dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România;*
- consolidarea unei capacități administrative eficiente*
promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

În cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030 obiectivele care privesc dezvoltarea durabilă pentru orizontul de timp 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. În ceea ce privește ținta de atins pentru orizontul de timp 2030, Strategia urmărește apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale U.E. din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Obiectivul general al *Programului Operațional Regional* constă în sprijinirea unei dezvoltări economice, sociale, echilibrate teritorial și durabile a Regiunilor României, corespunzător nevoilor lor și resurselor specifice, prin concentrarea asupra polilor urbani de creștere, prin îmbunătățirea condițiilor infrastructurale și ale mediului de afaceri pentru a face din regiunile României, în special cele rămase în urmă, locuri mai atractive pentru a locui, a le vizita, a investi și a munci. Cele cinci axe prioritare stabilite în cadrul POR sunt:

- sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor - poli urbani de creștere;
- îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport;
- îmbunătățirea infrastructurii sociale;
- sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local;
- dezvoltarea durabilă, promovarea turismului și asistență tehnică.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice* îl constituie creșterea productivității întreprinderilor românești pentru reducerea decalajelor față de productivitatea medie la nivelul Uniunii. Măsurile întreprinse vor genera până în 2015 o creștere medie a productivității de cca. 5,5% anual și vor permite României să atingă un nivel de aproximativ 55% din media U.E. Pentru atingerea acestui obiectiv general s-au propus următoarele obiective specifice:

- consolidarea și dezvoltarea durabilă a sectorului productiv;
- crearea unui mediu favorabil dezvoltării durabile a întreprinderilor;
- creșterea capacității de cercetare dezvoltare (C&D), stimularea cooperării între instituții de cercetare dezvoltare și inovare (CDI) și întreprinderi, precum și creșterea accesului întreprinderilor la CDI;
- valorificarea potențialului tehnologiei informației și comunicațiilor și aplicarea acestuia în sectorul public (administrație) și cel privat (întreprinderi, cetățeni);
- creșterea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic, prin promovarea surselor regenerabile de energie.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane* este dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității, prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și inclusivă a 1.650.000 de persoane. În cadrul acestui program au fost stabilite următoarele obiective specifice:

- promovarea calității sistemului de educație și formare profesională inițială și continuă, inclusiv a învățământului superior și a cercetării;
- promovarea culturii antreprenoriale și îmbunătățirea calității și productivității muncii;
- facilitarea inserției tinerilor și a șomerilor de lungă durată pe piața muncii;
- dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și incluzive;
- promovarea (re)inserției pe piața muncii a persoanelor inactive, inclusiv în zonele rurale; Îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare;
- facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.

Programul Național de Reformă are ca priorități pentru această perioadă:

- dezvoltarea spiritului antreprenorial al elevilor;
- asigurarea accesului la educație pentru grupurile dezavantajate;
- reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea dotărilor unităților de învățământ din mediul rural și zone dezavantajate;
- elaborarea și implementarea Planului anual de acțiune pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii;
- elaborarea planurilor de școlarizare și elaborarea curriculum-ului în învățământul profesional și tehnic pe baza cerințelor pieței muncii;
- formarea cadrelor didactice și a directorilor/directorilor adjuncți de unități de învățământ preuniversitar;
- finalizarea informatizării sistemului de învățământ;
- elaborarea strategiei de învățare pe tot parcursul vieții.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Mediu* constă în reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România cu privire la infrastructura de mediu atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Aceasta ar trebui să se concretizeze în servicii publice eficiente, cu luarea în considerare a principiului dezvoltării durabile și a principiului „poluatorul plătește”.

Ca și obiective specifice au fost definite următoarele:

- îmbunătățirea calității și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015;
- dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015;
- reducerea impactului negativ cauzat de sistemele de încălzire urbană în cele mai poluate localități până în 2015;
- protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000;
- reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Transport* constă în promovarea în România a unui sistem de transport durabil, care să permită deplasarea rapidă, eficientă și în condiții de siguranță a persoanelor și bunurilor, la servicii de un nivel corespunzător standardelor europene, la nivel național, în cadrul Europei, între și în cadrul regiunilor României. În cadrul acestui program au fost definite următoarele obiective specifice:

- modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T, cu aplicarea măsurilor necesare pentru protecția mediului înconjurător;
- modernizarea și dezvoltarea rețelelor naționale de transport, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile;

- promovarea transportului feroviar, naval și intermodal;
- sprijinirea dezvoltării transportului durabil, prin minimizarea efectelor adverse ale transportului asupra mediului și îmbunătățirea siguranței traficului și a sănătății umane.

Obiectivul general al *Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative* este acela de a contribui la crearea unei administrații publice mai eficiente și mai eficace în beneficiul socio-economic al societății românești. Ca și obiective specifice se menționează:

- obținerea unor îmbunătățiri structurale și de proces ale managementului ciclului de politici publice;
- îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare.

Strategia Națională de Export a României 2010 - 2014 stabilește o multitudine de obiective specifice:

- Susținerea la export a producătorilor care sunt asociați și exportă folosind indicațiile geografice și denumirile de origine;
- Consultanță pentru elaborarea unei strategii de susținere a formării și dezvoltării de clustere în sectoare cu potențial de creștere a exporturilor, conform Strategiei Naționale de Export 2010-2014 și a Strategiilor Regionale de Export la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare,
- Managementul strategiilor de branding regional;
- Dezvoltarea de centre promoționale și expoziționale interne cu grad înalt de internaționalizare și specializare la nivelul regiunilor de dezvoltare, capabile să promoveze oferta de export românească la nivelul de impact al expozițiilor internaționale;
- Dezvoltarea structurilor regionale în parteneriat public - privat capabile să asigure managementul strategiilor regionale de export (Consilii de export regionale) a unor centre de promovare la nivel regional;
- Susținerea sectoarelor prioritare la nivel regional,

- Dezvoltarea potențialului de export al regiunilor și a capacității acestora de ofertare la export pe piețele externe;
- Dezvoltarea exporturilor bazat pe design și inovație și active intangibile;
- Promovarea activă a brandurilor sectoriale pentru sectoarele exportatoare;
- Prezența echilibrată a tuturor sectoarelor exportatoare în forme de susținere cu finanțare de la buget;
- Dezvoltarea și alinierea exportatorilor la standarde de certificare avansate cerute de piețele externe;
- Creșterea capacității exportatorilor români de a adăuga, reține și capta valoare;
- Dezvoltarea de servicii și produse inovative, dar și a unei culturi a inovației în ceea ce privește organizarea și managementul în rețea.

Obiectivul general al *Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României 2030 (CSDTR 2030)* este integrarea României în structurile teritoriale europene, prin:

- afirmarea identității regional-continentale;
- dezvoltarea competitivității;
- creșterea coeziunii teritoriale;
- dezvoltarea teritorială durabilă.

Obiectivele specifice ale CSDTR 2030 sunt:

- racordarea teritoriului național la rețeaua europeană și intercontinentală a polilor și coridoarelor de dezvoltare;
- structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;
- stimularea solidarității funcționale urban-rural și dezvoltarea rurală adecvată diferitelor categorii de teritorii;
- consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături interregional;
- protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

În acord cu *Legea 351/2001* cu modificări și completări ulterioare, Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030 (CSDTR 2030) integrează rețeaua de localități din România în structura policentrică a U.E., în conexiune cu rețeaua de poli majori în sud-estul Europei (potrivit clasificărilor SPESP, ESPON, PlanetCense etc.):

- Poli metropolitani *MEGA (Zone Metropolitane de Creștere Europene)* cu vocație internațională: București, Timișoara, Constanța, Cluj-Napoca, Iași - peste 300 000 de locuitori;

- Poli naționali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și potențial *MEGA* - peste 250 000 de locuitori;

- Poli supraregionali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* - între 50 000 – 250 000 de locuitori;

- Poli regionali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* - între 50 000 – 250 000 de locuitori;

- Poli regionali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și cu specificitate funcțională, de exemplu: Alba Iulia, Baia Mare, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Suceava, Tulcea;

- Poli subregionali - între 30 000 – 50 000 de locuitori;

- Poli locali – sub 20 000 de locuitori.

Legătura dintre dezvoltarea teritorială policentrică propusă și prioritatea de competitivitate regională și coeziune teritorială se asigură prin:

A. Rețeaua de poli majori:

- deține și exercită competențe la nivel național, transfrontalier, transnațional (rețeaua de zone metropolitane, poli competitivi);

- dezvoltă clustere economice pe baza avantajelor competitive;

- contribuie la configurarea regiunilor pentru schimbare economică;

- stimulează relația urban-rural;

- contribuie la structurarea regiunilor pentru schimbare economică;

- asigură conectarea rețelei de poli majori la nivel intern, transfrontalier și transnațional.

B. Rețeaua de poli urbani, orașe specializate:

- asigură dezvoltarea funcțiunilor specializate;
- asigură valorificarea diversificată și competitivă a capitalului teritorial;
- asigură preluarea presiunilor de dezvoltare asupra polilor majori prin deconcentrarea funcțiunilor la nivel teritorial;
- susține dezvoltarea structurii teritoriale a urbanizării.

Planul Național de Amenajare a Teritoriului (PATN) este suportul dezvoltării complexe și durabile inclusiv al dezvoltării regionale a teritoriului și reprezintă contribuția specifică a țării noastre la dezvoltarea spațiului european și premisa înscrierii în dinamica dezvoltării economico-sociale europene.

Acesta are următoarele roluri:

- stabilește principiile fundamentale care stau la baza dezvoltării și structurării rețelei de localități, criteriile de definire a localităților urbane și rurale, precum și cele pe baza cărora se poate atribui statutul de municipiu sau oraș;
- ierarhizează localitățile existente pe ranguri (0 - III, pentru localitățile urbane și IV - V pentru localitățile rurale) definite ca expresie a importanței actuale și în perspectiva imediată a fiecărei localități în cadrul rețelei din punct de vedere administrativ, social, economic, cultural etc. în raport cu dimensiunile ariei de influență polarizate și cu nivelul de decizie pe care îl implică în alocarea de resurse;
- reglementează posibilitatea de promovare a acestor localități în rangurile ierarhiei funcționale, stimulându-se competitivitatea între localități, prin crearea posibilităților de trecere a unor localități de la statutul rural la cel urban, de la oraș la municipiu, precum și de la un rang inferior la unul superior, în condițiile satisfacerii indicatorilor stabiliți;
- instituie obligativitatea pentru Guvern și autoritățile publice centrale și locale de a acționa prioritar pentru crearea de dotări cu rol de servire teritorială în zonele lipsite de orașe, pentru sprijinirea și revitalizarea unor zone rurale în care s-au produs scăderi accentuate de populație în perioada 1966 - 1997 și pentru stimularea dezvoltării unor localități din zone care prezintă disfuncționalități de ordin economic, social și de mediu;

- oferă cadrul legal de înființare a zonelor metropolitane constituite prin asociere pe baza parteneriatului voluntar între marile centre urbane (capitala României și municipiile de rangul I) și localitățile urbane și rurale aflate în zona imediată la distanța de până la 30 km între care s-au dezvoltat relații de cooperare pe multiple planuri, în vederea stimulării cooperării intercomunale și a dezvoltării armonioase și echilibrate a acestor teritorii;
- legiferează obligativitatea ca planurile de dezvoltare națională, regionale, inclusiv cele transfrontaliere și de dezvoltare pentru integrare în spațiul european, precum și cele sectoriale să fie elaborate pe baza prevederilor secțiunilor planului de amenajare a teritoriului național.

Chiar dacă Guvernul a adoptat (la propunerea Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului), *Legea turismului* în luna martie a acestui an (clarificând responsabilitățile autorităților publice centrale și ale celor locale implicate în acest domeniu, precum și unele cerințe obligatorii referitoare la calitatea serviciilor oferite turiștilor, la care se adaugă stabilirea atribuțiilor principale în elaborarea strategiilor și programelor în domeniul turismului, asigurând astfel fluenta în derularea măsurilor, programelor și proiectelor de dezvoltare pe termen mediu și lung în turism), România nu deține nici în prezent o strategie națională pentru dezvoltarea turismului (legiferată ca atare prin aprobarea guvernului și a Parlamentului României) care să ofere un cadru legal și concret politicii din domeniul turismului la toate nivelurile (de la cel guvernamental până la cel al autorităților publice locale, ONG-uri și actorilor privați). În absența unui asemenea document național, orice inițiativă din domeniu trebuie să se alinieze deocamdată legislației turistice în vigoare.

O serie de repere sunt furnizate în schimb prin intermediul unor studii de specialitate, precum:

→ *Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007 - 2026*, în cadrul căruia sunt prezentate principalele obiective care contribuie la realizarea viziunii propuse în domeniul turismului pentru România, și anume: transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural care să corespundă standardelor Uniunii Europene privind furnizarea produselor și serviciilor,

realizarea unei dezvoltări durabile din punct de vedere al mediului sectorului turistic într-un ritm de dezvoltare superior altor destinații turistice din Europa. Prin strategia propusă se dorește dublarea contribuției turismului la PIB și creșterea de trei ori a veniturilor din turism obținute de autoritățile locale.

Pe plan investițional s-a prevăzut o creștere de 5% a locurilor de cazare pe perioada 2011 - 2016 și de 17% pe perioada 2016 - 2021. De asemenea, sunt prezentate modalitățile în care sunt/pot fi cuprinse într-un proces de interconexiune și interdependență toate componentele planificării turismului, incluzând proiecțiile pieței, formarea profesională, impactul economic și social, asigurarea standardelor și direcțiile de proiectare.

Master Planul pentru Turismul Național al României 2007 - 2026 are ca și țintă transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural, care să corespundă standardelor U.E. privind furnizarea produselor și serviciilor până în 2013. Printre obiectivele specifice ale Master Planului se numără și cele care se adresează, direct sau indirect, zonele urbane:

- asigurarea unei dezvoltări durabile a turismului, într-o manieră în care bogățiile sale de mediu, culturale și de patrimoniu să fie în egală măsură apreciate în prezent și păstrate pentru generațiile viitoare;
- dezvoltarea și implementarea anuală a planurilor de marketing a destinației turistice, prin colaborarea mediului public cu cel privat;
- elaborarea permanentă de studii de piață în domeniul turismului;
- crearea unei rețele de centre de informare turistică;
- realizarea unei baze de date a produselor, unităților, evenimentelor și serviciilor turistice;
- mecanisme și subvenții pentru facilitarea investițiilor în turism;
- dezvoltarea planurilor integrate în domeniul turismului;
- dezvoltarea sistemului de educație prevocațională și vocațională pentru sectorul hotelier;
- dezvoltarea stațiunilor de cercetare turistică;

- extinderea sistemelor de marcare a obiectivelor turistice și introducerea de rute turistice tematice;

- instruirea și pregătirea muzeelor și monumentelor naționale majore în îmbunătățirea facilităților oferite oaspeților;

- crearea unei baze de date a evenimentelor culturale pentru a facilita promovarea artelor vizuale și auditive, în special festivaluri tradiționale și evenimente folclorice.

→ O serie de studii sectoriale elaborate de către Institutul Național pentru Dezvoltare și Cercetare în Turism: *Studiu privind amenajarea turistică a peșterilor*, *Strategia de dezvoltare a turismului balnear*, *Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România*.

Strategia în domeniul Patrimoniului Cultural Național are la bază ideea că patrimoniul este un factor important pentru păstrarea identității valorilor culturale și naționale, de dezvoltare durabilă, coeziune și incluziune socială, cu atât mai mult cu cât România a devenit stat membru al Uniunii Europene. Prioritățile generale ale Ministerului Culturii și Cultelor privind Patrimoniul Cultural Național:

- Realizarea evaluării și asigurării bunurilor din patrimoniul cultural național prin Inventarierea Patrimoniului Cultural Național reprezintă fundamentul politicilor publice în domeniul patrimoniului și are drept consecințe implicite cunoașterea și creșterea gradului de protecție al patrimoniului.

- Codul Patrimoniului Cultural Național va reprezenta sinteza experienței de aproape cinci ani de aplicare a legislației privind protejarea monumentelor istorice și a siturilor arheologice, a patrimoniului cultural național mobil, patrimoniului imaterial, perioade în care legislația existentă a fost modificată și completată, au pus în evidență unele necorelări în definirea unor termeni, denumiri de acte sau documente pe care Ministerul Culturii și Cultelor sau instituțiile sale le emit. Corelarea Codului Patrimoniului Cultural național cu Codul Construcțiilor în domeniul protejării patrimoniului imobil (monumentelor istorice).

□ Realizarea unui amplu program de popularizare a patrimoniului, cu accent deosebit pe categoriile înscrise în diferitele liste ale UNESCO (patrimoniu imobil și cel imaterial) și europene.

Liniile directe la nivel național în domeniul ariilor protejate au fost trasate prin Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2010 - 2020 (SNPACB).

Strategia națională ia în considerare cele mai noi documente directive la nivel european cum ar fi "Opțiunile pentru o perspectivă și un obiectiv post - 2010 în materie de biodiversitate la nivelul U.E." prin Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor nr. 4 final / 19.01.2010. Analiza implementării Strategiei U.E. privind conservarea biodiversității a reliefat o serie de rezultate pozitive, dar și o serie de deficiențe.

Biodiversitatea trebuie să fie integrată în toate politicile sectoriale - planificarea exploatarei resurselor naturale, exploatarea pădurilor, planificarea dezvoltării agricole și rurale. Trebuie acordată o atenție deosebită și modului de integrare a conservării în acțiunile de dezvoltare și integrarea problematicii biodiversității, trebuie să pornească de la nivel național, dar să se reflecte și la nivel județean și local.

Prin SNPACB, România își propune pe termen mediu 2010 - 2020, următoarele direcții de acțiune generale:

Direcția de acțiune 1: Stoparea declinului diversității biologice reprezentată de resursele genetice, specii, ecosisteme și peisaj și refacerea sistemelor degradate până în 2020.

Direcția de acțiune 2: Integrarea politicilor privind conservarea biodiversității în toate politicile sectoriale până în 2020.

Direcția de acțiune 3: Promovarea cunoștințelor, practicilor și metodelor inovatoare tradiționale și a tehnologiilor curate ca măsuri de sprijin pentru conservarea biodiversității ca suport al dezvoltării durabile până în 2020.

Direcția de acțiune 4: Îmbunătățirea comunicării și educării în domeniul biodiversității până în 2020.

Pentru îndeplinirea dezideratelor privind conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor sale urmare a analizei contextului general de la nivel național și a amenințărilor la adresa biodiversității, pentru asigurarea conservării „in-situ” și „ex-situ” și pentru împărțirea echitabilă a beneficiilor utilizării resurselor genetice, au fost stabilite următoarele 10 obiective strategice:

- A. Dezvoltarea cadrului legal și instituțional general;*
- B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii natural protejate;*
- C. Asigurarea unei stări de conservare favorabilă pentru speciile protejate;*
- D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice*
- E. Conservarea ex-situ;*
- F. Controlul speciilor invasive;*
- G. Accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestor resurse;*
- H. Susținerea și promovarea cunoștințelor, practicilor și inovațiilor tradiționale;*
- I. Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie;*
- J. Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului*

Deziderate de la nivel european privind administrația publică au fost traduse la nivel național prin introducerea în cadrul documentelor de strategie privind spațiul administrativ din România a unor obiective vizând procesul de descentralizare și îmbunătățire a calității serviciilor publice.

Una din principalele curențe ale administrației publice românești a constat în managementul deficitar al instituțiilor publice care a fost în principal unul politic neglijându-se importanța planificării și managementului strategic ca instrumente manageriale.

Provocările perioadei următoare cu privire la reforma continuă și eficientă a administrației publice se leagă de crearea unui serviciu public mai transparent, eficient și eficace, de existența unor inițiative de promovare a unei guvernări deschise și de implicarea societății civile în dezvoltarea unei strategii pentru investițiile locale în vederea creșterii economice și a creării de noi locuri de muncă. Totodată, se poate sublinia necesitatea reformării continue și eficiente a administrației publice din România ținând cont de crearea unui cadru normativ cuprinzând principiile pentru o reglementare eficientă.

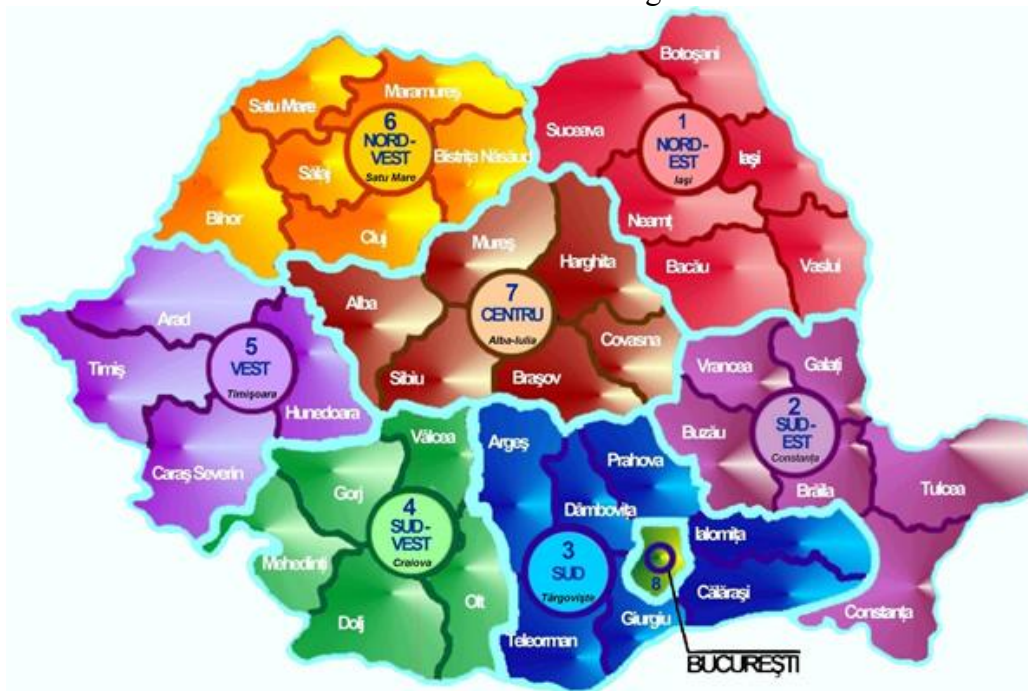

CAPITOLUL III

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD - VEST

3.1 Introducere

În 1998 au fost create opt regiuni de dezvoltare (opt mărimi statistice) prin asocierea consiliilor județene din România, pentru a coordona dezvoltarea regională necesară aderării la Uniunea Europeană. Aceste regiuni nu au personalitate juridică și nici statut administrativ deși ele devin din ce în ce mai semnificative în dezvoltarea regională.

Cadrul legislativ pentru constituirea regiunilor de dezvoltare a fost dat prin Legea nr. 151 / 1998, privind dezvoltarea regională în România.

Conform Ordonanței de Urgență nr. 75/2001 privind funcționarea Institutului Național de Statistică au fost create opt direcții generale pentru statistică regională care, alături de cele 34 de direcții județene de statistică, au ca scop dezvoltarea statisticii regionale.

Regiunile de dezvoltare coordonează proiecte regionale de infrastructură și au devenit membre ale Comitetului Regiunilor în 2007 când România a aderat la Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare ale României corespund cu diviziunile de nivel NUTS-II din Uniunea Europeană.

România este împărțită în opt regiuni de dezvoltare, numite după poziția geografică în țară, respectiv Nord - Vest, Nord - Est, Sud - Vest, Sud - Est, Sud, Vest, Centru, București și Ilfov.

Actele normative cu privire la organizarea statistică a României definesc structurile asimilabile NUTS, după cum urmează:

- Nivel NUTS I: macro - regiuni;
- Nivel NUTS II: 8 regiuni de dezvoltare, cu o populație medie de 2,8 milioane locuitori;
- Nivel NUTS III: 42 județe, care reflectă structura administrativ teritorială a României;
- Nivel NUTS IV: nu se folosește, deoarece nu s-au identificat asocieri de unități teritoriale;
- Nivel NUTS V: 265 municipii și orașe, 2.686 comune, cu 13.092 sate, care reflectă structura administrativ teritorială a României.

3.2 Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest

Regiunea de Dezvoltare Nord Vest este formată din județele Cluj, Bihor, Bistrița Năsăud, Maramureș, Satu Mare, Sălaj.

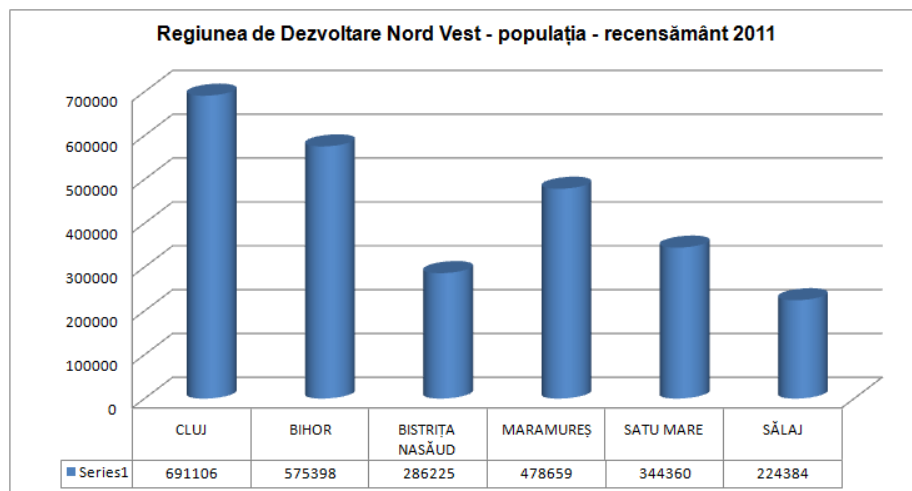

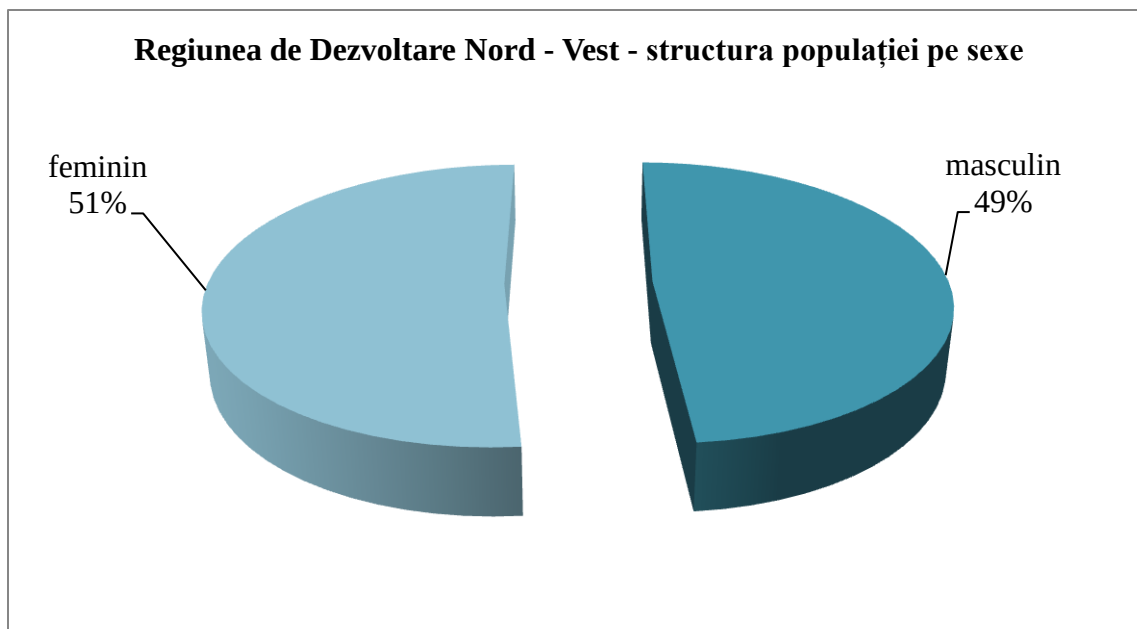
Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest a fost creată prin asocierea voluntară a județelor Cluj, Bihor, Bistrița Năsăud, Maramureș, Satu Mare, Sălaj ocupând o suprafață de 34.160 km², reprezentând 14,3 % din teritoriul României, situându-se astfel pe locul 4 la nivel național în privința suprafeței, respectiv pe locul 29 între cele 271 regiuni ale U.E.

În spațiul național Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest face parte din Microregiunea 1 – NUTS 1 – având ca vecini:

- în partea de sud Regiunea de Dezvoltare Vest;
- în partea de sud – est Regiunea de Dezvoltare Centru;
- în partea de est Regiunea de Dezvoltare Nord Est;
- în partea de vest Ungaria;
- în partea de nord Ucraina.

Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest are o populație de 2.600.132 locuitori, conform datelor statistice ale recensământului din 2011.

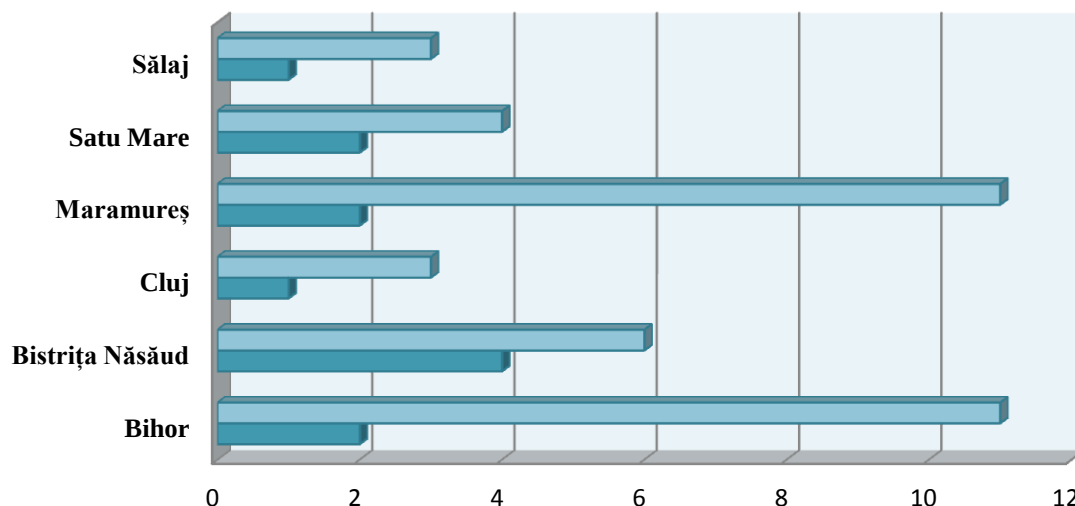

În context european, Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest are o poziție geografică strategică, fiind poarta de intrare în România dinspre Ungaria și Ucraina. La vest, granița cu Ungaria se întinde pe o lungime de 265 km, regiunile vecine NUTS 2 fiind Del-Alföld și Eszak-Alföld. În nordul regiunii, granița cu Ucraina se întinde pe o lungime de 258 km, regiunea vecină fiind Ucraina.

Regiunea cuprinde 446 unități administrative - teritoriale: 6 județe cu 15 municipii, 28 orașe și 403 comune și 1.823 de sate. Regiunea dispune de o poziție geografică strategică, având granițe cu Ungaria și Ucraina, cât și cu regiunile de dezvoltare Centru, Vest și Nord - Est din România.

Structura urbană a Regiunii de Dezvoltare Nord - Vest

	Bihor	Bistrița Năsăud	Cluj	Maramureș	Satu Mare	Sălaj
■ Orașe	11	6	3	11	4	3
■ Municipii	2	4	1	2	2	1

Regiunea este una dintre cele mai pitorești din România, începând de la Munții Apuseni care au un farmec aparte până la patrimoniul cultural - popular deosebit din zonele etnografice unice în această parte a Europei.

Transilvania de Nord este o regiune cosmopolită, unde alături de români trăiesc peste jumătate (52,8%) din numărul total al locuitorilor de etnie maghiară din România, ceea ce a dus la crearea unei identități culturale unice.

3.2.1 Cadrul natural

3.2.1.1 Relieful

Predomină relieful deluros - montan, dar sunt frecvente și câmpiile și luncile.

3.2.1.2 Hidrografia

Rețeaua hidrografică a regiunii este dominată de bazinele hidrografice a râurilor Someș, Crișuri, Crasna, Barcău, Turu și Tisa.

3.2.1.3 Faună, floră, biodiversitate

Regiunea dispune de habitate de floră și faună de o mare diversitate și valoare. Astfel, au fost identificate 65 tipuri de habitate de interes comunitar. Flora sălbatică se caracterizează prin 27 de taxoni vegetali de interes comunitar și au fost identificate 310 specii de animale de interes comunitar, dintre care 227 sunt specii de păsări, iar 83 sunt alte specii de animale.

În Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest au fost declarate până în prezent 170 de arii naturale protejate de interes național, suprafața însumată a acestora fiind de 281.845 ha, reprezentând 7,37 % din suprafața totală a Regiunii și 5,28 % din suprafața totală a ariilor naturale protejate din România.

3.2.1.4 Clima

Regiunea beneficiază de un climat temperat continental cu veri călduroase, ierni friguroase, precipitații bogate, cu mici diferențe între zonele de munte, cele de câmpie și deluroase. Temperaturile medii anuale sunt cuprinse între 3,8 și 10,4⁰ C. Repartiția precipitațiilor este inegală, cu cantități minime de circa 550 mm în zonele joase și maxime de 1.500 mm în zona montană. Persistența stratului de zăpadă însumează 85 zile în zonele joase și 170 zile în zona montană.

3.2.1.5 Apele subterane

Resursele de apă subterană exploatabilă în bazinul hidrografic Someș - Tisa sunt estimate la aproximativ $10 \text{ m}^3 / \text{secundă}$, din care $6,8 \text{ m}^3 / \text{secundă}$ în bazinele hidrografice ale Someșului, și Crasnei și $3,2 \text{ m}^3 / \text{secundă}$ în bazinul hidrografic Tisa. Un rol aparte îl au izvoarele de apă minerală (Sângeorz, Anieș, Leghia, Someșeni, Bixad) și apele termale (Acâș și Boghiș).

3.2.1.6 Resursele solului și ale subsolului

Resursele solului și ale subsolului se găsesc în cantități limitate, cele mai deficitare resurse fiind cele energetice (cărbune, petrol, gaze naturale). Resurse bine reprezentate sunt minereurile complexe și auro - argentifere - zona Oaș – Gutâi – Țibleș - Rodna, bauxită – Munții Pădurea Craiului și Bihorului, sare - Depresiunea Maramureșului, bordura Câmpiei Transilvaniei - zăcăminte semnificative și materiale de construcții - calcare comune, marmură – Viștea, caolin - Parva și Aghireș, argile refractare – Șuncuiș etc.

3.2.2 Infrastructura de transport

Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest este străbătută de 7 drumuri europene, cele mai importante fiind E 60 - dinspre Ungaria, face legătura cu Oradea – Cluj - Brașov și capitala țării București, E 576-Cluj – Napoca - Dej, E 81 - dinspre Satu Mare – Zalău – Cluj – Napoca – Brașov - București, E 79 – Oradea -Deva, E 671 – Oradea – Arad - Timișoara, E 58 – Cluj – Napoca – Dej – Bistrița - Baia Mare -Vatra Dornei.

La nivelul anului 2011, lungimea totală a drumurilor din Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest a fost de 12.459 km, respectiv 14,9 % din totalul drumurilor la nivel național. Se remarcă o creștere a infrastructurii rutiere în anul 2011 cu 5 % față de anul 2005, puțin peste media de 4,7 % înregistrată la nivel național. Cea mai mare creștere s-a înregistrat în județul Maramureș (13 %), iar în județul Bihor în același interval creșterea a fost sub 1 %. Creșterea infrastructurii rutiere este proporțională cu problemele de mobilitate.

Din totalul drumurilor din regiune, 18 % sunt proprietate publică administrate de Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România restul de 82 % fiind în administrarea consiliilor județene sau locale (comunale).

Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest nu dispune de o rețea de drumuri rapide și autostrăzi. Doar o parte (52 km) din autostrada Transilvania Borș – Oradea – Zalău – Cluj – Napoca - Turda - Brașov este executată și este deschisă pentru circulație. Situația executării celorlalte tronsoane este total incertă, în contextul concentrării fondurilor publice alocate autostrăzilor pentru axele prioritare trans-europene și nodurile cheie (nici unul neaflându-se în regiune de pe lista adoptată de Consiliul pentru Transport al U.E.).

Starea drumurilor județene este mult mai precară comparativ cu a celor naționale, drumurile județene fiind modernizate într-un procent nesatisfăcător mai ales în județele care se confruntă cu cele mai mari disparități de dezvoltare cum sunt Sălajul și Bistrița - Năsăud.

Drumurile comunale sunt de asemenea, degradate și cu soluții tehnice depășite, nepermițând un acces facil spre zonele rurale.

Infrastructura feroviară este în cea mai mare suferință, la acest capitol existând diferențe mari chiar față de starea infrastructurii la nivel național (care este precară) în ciuda faptului ca prin regiune trece un coridor feroviar.

Lungimea rețelei feroviare în anul 2011 atingea 2.142 km, din care 312 km sunt linii electrificate (15 %), iar 244 km sunt linii duble (11 %) ambele cifre fiind mai mici decât cele din 2005.

Infrastructura aeriană dispune de un număr de 4 aeroporturi: Cluj - Napoca, Oradea, Baia - Mare și Satu - Mare, dintre care primele trei sunt cuprinse în rețeaua TEN-T globală.

3.2.3 Economia regiunii

Industria – conform datelor statistice în anul 2011 numărul unităților active în domeniul industriei din regiune era de 8.230 cu o cifră de afaceri de 39.661 milioane lei și 205.024 salariați. Industria prelucrătoare a reprezentat și reprezintă unul din pilonii de bază ai structurii economiei regionale fiind alcătuită din sectoare tradiționale, intensive în muncă și cu o valoare adăugată mică.

Construcțiile – conform datelor statistice, în anul 2011 numărul unităților active în domeniul construcțiilor era de 7.543 cu o cifră de afaceri de 9.416 milioane lei și 58.914 salariați având o pondere în valoarea adăugată brută a regiunii de 9,89 % în anul 2010, semnificativ mai mare față de cea din 2005. Începând cu 2009, datorită crizei economice, fondul afacerilor în construcții a scăzut, dar a fost înregistrată o creștere a productivității muncii și a investițiilor firmelor în domeniu indicând faptul că acest sector are perspective de dezvoltare și creștere în momentul în care puterea de cumpărare intră pe un trend ascendent.

Serviciile – conform datelor statistice, în anul 2011 numărul unităților care activau în domeniul serviciilor era de 46.527 cu o cifră de afaceri de 51.991 milioane lei și 245.614 salariați.

Productivitatea muncii din servicii a urmat un trend ascendent, iar în anul 2011 a înregistrat o valoare mai mare cu cca. 56,7 % față de anul 2005. Pe de altă parte, investițiile brute au scăzut semnificativ, scăderea fiind mult mai pronunțată o dată cu izbucnirea crizei economice (38,34 %). Comerțul este domeniul care contribuie cel mai mult la economia regiunii, dar și cel mai afectat în momentul în care puterea de cumpărare a înregistrat scăderi mari. Comerțul este, de asemenea, domeniul care a beneficiat cel mai mult atât de investiții străine, cât și de investiții locale. Acest lucru s-a datorat în mare parte creșterii nevoii din ce în ce mai diversificate a consumatorilor.

Industria creativă – un concept nou de altfel în România, industria creativă își face loc încet în economia țării. Afacerile creative pot salva economia acolo unde economiile

tradiționale bazate pe agricultură, industrie, comerț au eșuat sau merg la limita subzistenței. Industria creativă îmbină în mod fericit două calități: cea de artist și cea de om de afaceri, unde primează creația și dezvoltarea tehnologiei care generează profit, definind cultura ca pe un motor al dezvoltării. În anul 2011 în regiune funcționau 4.135 unități active, cca. 6,44 % din totalul firmelor înregistrate. Din totalul firmelor din sectorul cultural și creativ din România 17,14 % își au sediul în regiune ceea ce plasează Transilvania de Nord pe locul 2 la nivel național, după București – Ilfov. Centrul unităților creative este înregistrat de județul Cluj, urmat la mare distanță de județele Bihor și Maramureș. Cele mai multe firme au ca obiect de activitate arhitectura, publicitatea și realizarea de soft orientat către client. Cifra de afaceri totală a fost de 331,69 milioane euro și 13.476 salariați în 2009.

Agricultura are o serie de avantaje în raport cu celelalte zone din țară, regiunea ocupând locul II la nivel național în anul 2011 în ceea ce privește suprafețele de pășune (615.641 ha) și fânețe (387.444 ha), favorabile dezvoltării unui sector zootehnic puternic. Regiunea ocupă locul III pe țară în ceea ce privește numărul pomilor fructiferi, din care plantațiile de meri dețin ponderea cea mai ridicată. Totodată, se remarcă producția semnificativă de căpșuni, piersici, nuci (prima poziție din țară), respectiv prune și mere, cât și creșterea producției de ciuperci de la zero la 5.515 tone în perioada 2005 - 2011.

Cele mai importante domenii în care sunt concentrate importante resurse umane și financiare sunt cele din industria alimentară, textilă și a articolelor de îmbrăcăminte, lemn și mobilă, IT&C, industria autovehiculelor de transport rutier sau industria materialelor de construcții, industrii creative. Prin reconfigurare, aceste domenii pot genera produse cu o valoare adăugată ridicată, putând devenii domenii de specializare inteligentă în viitor.

Un element important al nivelului de dezvoltare regională este reprezentat de evoluția comerțului exterior, la nivelul regiunii putându-se constata un trend ascendent în ceea ce privește volumul exporturilor, acestea ajungând în anul 2011 la 7.020.651 mii euro.

3.2.4 Infrastructura de utilități

3.2.4.1 Alimentarea cu gaze naturale

În Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest se regăsesc aproximativ 16 % din totalul localităților alimentate cu gaze naturale la nivel național, respectiv 139 (cu 27 % peste nivelul din anul 2005) din care 31 localități în mediul urban. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale a fost de 5.550 km în 2011, reprezentând 15,6 % din rețeaua națională.

3.2.4.2 Rețeaua de termoficare

Sistemele de alimentare centralizată cu energie termică sunt într-un proces accentuat de restrângere ca urmare a extinderii rețelelor de distribuție a gazelor naturale și a montării unor surse de energie termică care folosesc acest combustibil, precum și a creșterii prețului energiei termice livrate centralizat.

La nivelul anului 2011, numărul localităților în care se distribuie energie termică din Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest a fost de 7, iar în județele Bistrița-Năsăud și Satu-Mare sistemul de termoficare public a fost complet abandonat.

Alimentarea cu energie electrică se face de către operatorul principal de distribuție, respectiv Electrica Distribuție Transilvania Nord care acoperă toate județele regiunii, structura clienților fiind următoarea: 7 % agenți economici și 93 % consumatori casnici.

3.2.4.3 Alimentarea cu apă potabilă

Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, în anul 2011, a fost de 10.458,7 km, reprezentând 15,8 % din rețeaua națională. La nivelul anului 2011, numărul localităților cu rețea de distribuție a apei potabile din Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest a fost de 376, însemnând 16,31 % din totalul localităților alimentate cu apă la nivel național. Din punct de vedere al mediilor de rezidență, toate localitățile din mediul urban din regiune sunt alimentate cu apă, media națională fiind de 99 %, în timp ce în spațiul rural doar 82,63 % dintre localități au rețea de distribuție, fiind peste media națională de 69,47 %.

3.2.4.4 Rețeaua de canalizare și stații de epurare

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest a fost de 3.637,4 km în anul 2011, reprezentând 15,72 % din rețeaua națională. La nivelul anului 2011, numărul localităților conectate la sistemul public de canalizare din Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest a fost de 130, din care 41 localități în mediul urban, creșterea fiind de 4,88 % față de anul 2005. În prezent orașele Tăuții - Măgheruș și Săliștea de Sus (jud. Maramureș) nu beneficiază de un sistem de canalizare, lucrările fiind în derulare. În mediul rural numărul localităților conectate la sistemul public de canalizare a crescut cu 32,58 % în perioada 2005 - 2011.

3.2.4.5 Managementul deșeurilor

La finele anului 2011, la nivelul Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest funcționau 2 depozite conforme (Doba - Satu Mare și Oradea - Bihor), în care au fost depozitate 392.242 tone deșeuri (11,13 % din totalul colectat la nivel național).

În depozitele existente se depun atât deșeuri nepericuloase (municipale și asimilabile din comerț și instituții, și nămoluri de la stațiile de epurare orășenești), cât și deșeuri periculoase (industriale, deșeuri din construcții și demolări).

În cazul depunerii deșeurilor nepericuloase în depozite neconforme acestea reprezintă un risc pentru calitatea mediului, sănătatea umană și nu în ultimul rând asupra peisajelor.

La nivelul Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest doar deșeurile medicale sunt eliminate în totalitate, iar în ceea ce privește celelalte tipuri de deșeuri, ele sunt în general colectate neselectiv și depozitate/stocate în rampe de gunoi neconforme. Cu excepția deșeurilor rezultate din prelucrarea lemnului, celelalte categorii de deșeuri sunt supuse procesului de valorificare în cantități foarte mici.

Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest este pe locul 2 la nivel național în ceea ce privește numărul siturilor contaminate, cele mai multe dintre acestea aflându-se pe raza județului Maramureș (102 situri).

3.2.5 Structura socio - demografică a populației

Conform datelor de la Recensământul din 2011, populația Regiunii de Dezvoltare Nord - Vest era de 2.600.132 de locuitori, situându-se pe locul 3 între regiunile României (după Nord - Est și Sud - Muntenia). Densitatea populației la nivel regional în 2011 era de 76,1 loc. / km², județul cu cea mai mică densitate fiind Bistrița - Năsăud (53,5 loc / km²), densitatea cea mai mare înregistrându-se în județul Cluj (103,6 loc / km²). Raportat la nivel național, Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest este o regiune mai slab populată datorită morfologiei puțin favorabile a așezărilor omenești în unele zone muntoase ale regiunii.

În Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest, distribuția populației după etnie arată că ponderea populației de etnie română este majoritară în toate județele, fiind de 74,9% din totalul regiunii, rămânând neschimbată față de recensământul din 2002. O scădere a populației a suferit etnia maghiară care, în anul 2002 avea o pondere de 19,3% la nivel regional, iar în anul 2011 a ajuns la 18,3%.

Alături de populația majoritară, trăiesc și locuitori de etnie romă, procentul acestora fiind mai ridicat față de media națională (3,1%), ajungând la 4,6% din totalul regional.

De asemenea, în regiune există o comunitate importantă de etnici ucraineni (1,3% din totalul populației, procent identic cu cel din 2002), concentrată în județul Maramureș (30.786 de persoane).

3.2.6 Infrastructura socială

3.2.6.1 Infrastructura de sănătate

Infrastructura de sănătate era deservită în anul 2011 de un număr de 7.298 unități sanitare, județul Cluj deținând cele mai multe unități sanitare, urmat de județele Bihor și

Maramureș. Cu toate că, la nivelul regiunii numărul unităților sanitare este în scădere, se poate observa faptul că anumite ramuri înregistrează creșteri față de anul 2005, cum ar fi: cabinetele medicale școlare și studențești 167 unități în 2011 față de 121 unități în 2005, cabinetele stomatologice cu 869 unități mai mult față de anul 2005, laboratoare medicale (creștere de 355 unități), precum și laboratoare de tehnică dentară (creștere de 71 de unități).

În Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest se întâlnesc importante discrepanțe intraregionale în ceea ce privește accesul la serviciile medicale, o situație specială semnalându-se în zonele rurale izolate unde accesul persoanelor în vârstă și cu handicap la astfel de servicii este, în majoritatea cazurilor, extrem de dificil.

În anul 2011, în regiune erau înregistrați 7.714 medici, 2.191 stomatologi, 1.796 farmaciști, iar personalul sanitar mediu includea 16.425 persoane, acesta din urmă înregistrând o scădere de 209 persoane conform datelor statistice.

3.2.6.2 Infrastructura de servicii sociale

În Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest sunt activi în prezent 349 furnizori de servicii sociale, dintre care o treime în județul Sălaj (108), urmat de Bihor (75). Peste jumătate dintre aceștia (198 furnizori) oferă servicii de diferite tipuri (rezidențiale și nerezidențiale) pentru persoanele vârstnice și 191 de furnizori sunt dedicați copiilor până în 18 ani, aflați în diferite categorii de risc social. De menționat faptul că, același furnizor poate oferi mai multe tipuri de servicii pentru mai multe categorii de beneficiari.

Pentru a veni în sprijinul persoanelor cu nevoi speciale cât și a copiilor instituționalizați, în regiune funcționează 16 cantine de ajutor social, finanțate de la bugetele locale, cât și un număr de 209 servicii de tip rezidențial, dintre care 147 servicii publice, în subordinea DGASPC și 62 în gestiunea organismelor private acreditate (ONG-uri).

3.2.6.3 Infrastructura de învățământ, sport și cercetare - inovare

În anul 2011, numărul de unități școlare din Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest reprezenta 14 % din totalul unităților școlare la nivel național, fiind pe locul 3 dintre regiuni. În perioada 2006 - 2011 în Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest numărul unităților școlare s-a redus de la 1.310 la 1.028 (cu 22 %), mai puțin decât la nivel național (-39 %). Scăderea numărului de unități se datorează în mare parte reorganizării rețelei școlare, care, în contextul descentralizării învățământului preuniversitar, a condus la scăderea numărului de unități școlare cu personalitate juridică. În mediul urban se află 57 % din unitățile școlare (peste media națională de 55,5 %), iar 43 % în mediul rural.

La nivelul regiunii se constată o creștere a numărului de săli de gimnastică cu 9,3 %, în medie 68 % din 10 unități școlare dispunând de o astfel de sală, precum și o creștere a numărului de terenuri de sport cu 5,7 %, cu precădere în învățământul liceal (17,2 %). Totodată, numărul cluburilor sportive s-a dublat de la 484 la 1.051 unități.

În ceea ce privește infrastructura de cercetare-inovare, din totalul celor 710 unități de cercetare-dezvoltare (CD) care activau în 2011 la nivel național, 61 funcționează în Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest, clasându-se pe a doua poziție la nivel național. Din cele 168 de unități CD de interes național, în Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest își desfășoară activitatea 15, respectiv 7 universități de stat și 8 institute de cercetare toate fiind localizate în municipiul Cluj - Napoca.

În intervalul 2005 - 2011, evoluția populației școlare la nivel regional a înregistrat o tendință de scădere. Astfel, în anul 2011, populația școlară din regiune era de 516.575 persoane (cu 10,4 % mai puțin față de anul 2005), dintre care 359.860 în mediul urban și 156.715 în mediul rural.

Învățământul preșcolar a cunoscut un trend ascendent în ce privește efectivul copiilor înscriși, în timp ce învățământul primar și gimnazial (inclusiv cel special) sunt în ușoară descreștere. Scăderea dramatică a numărului de elevi din învățământul profesional și tehnic se

datorează desființării școlilor profesionale sau transformării lor în licee tehnologice. O evoluție negativă s-a înregistrat și în rândul studenților, a căror număr a scăzut cu 19,2 % în perioada 2005 - 2011.

În Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest își desfășoară activitatea 16 universități importante care cuprind 111 facultăți, frecventate de peste 87.042 studenți, acestea funcționând ca centre de excelență în învățământul superior (Universitatea Babeș - Bolyai, Universitatea Tehnica Cluj sunt printre cele mai vechi din țară) și polarizând mare parte din resursele educaționale, regiunea dispunând de un valoros capital uman și de cercetare.

3.2.7 Turismul

3.2.7.1 Potențialul turistic natural și antropic

Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest beneficiază de un potențial turistic natural și antropic valoros, fapt ce conduce la o ofertă turistică complexă și diversificată. Nordul Transilvaniei adăpostește unele dintre cele mai frumoase parcuri naționale și rezervații din România, cu o floră și faună variată și structuri ale reliefului unice în România.

Potențialul turistic antropic este în strânsă legătură cu evoluția civilizației umane în zonă, cât și cu interferențele culturale ale mozaicului etnic specific Transilvaniei, care o încadrează între regiunile cu perspective importante de dezvoltare:

- * vestigii istorice (castre romane, castele, cetăți antice și medievale) în Oradea și Bistrița;
- * obiective religioase (biserici, catedrale, mănăstiri, cimitire);
- * ape termale și mine de sare (stațiunea turistică internațională Băile Felix din Bihor este una dintre cele mai importante din România, 1 Mai, Tinca, Tășnad, Marghita, Ocna Șugatag, Dej sau Turda);
- * monumente;
- * baraje și lacuri de acumulare;
- * obiective culturale (muzee, case memoriale);
- * obiective și manifestări etnografice;

* regiuni cu civilizație și cultură tradițională românească, reprezentate de „țări” și ținuturi;

* bisericile fortificate din Transilvania și mănăstirile de lemn din Maramureș (monumente UNESCO) etc.;

* două parcuri naționale (Parcul Național Munții Rodnei și Parcul Național Călimani) și două parcuri naturale (Parcul Natural Apuseni și Parcul Natural Munții Maramureșului), incluse în circuitele turistice.

În Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest există resurse turistice importante fiind practicate diverse forme de turism, de la turismul balnear (14 stațiuni), turismul de drumeție (alpinism, speoturism, turism montan extrem) până la turismul cultural, etnografic și religios.

Sursa: Plan de Dezvoltare al Regiunii Nord - Vest 2014 – 2020, versiunea septembrie 2013, www.nord-vest.ro

3.2.8 Regiunea de Dezvoltare Nord – Vest în imagini

Munții Rodnei

Capre negre

Cetățile Ponorului – Parcul Natural Apuseni – Munții Bihor

Peștera Urșilor

Groapa Ruginoasa – Parcul Natural Apuseni

**Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020
a Comunei DOBRIN, Județul SĂLAJ**

CAPITOLUL IV JUDEȚUL SĂLAJ

4.1 Localizare, structură administrativă și accesibilitate

Județul Sălaj este așezat în partea de nord - vest a României, respectiv în centrul Regiunii de Dezvoltare Nord - Vest și se suprapune pe cea mai mare parte a zonei de legătură dintre Carpații Orientali și Munții Apuseni, cunoscută sub denumirea de Platforma Someșană, care are o suprafață de 3864,48 km², ceea ce reprezintă 1,6% din suprafața țării.

Județul Sălaj se învecinează cu:

- județele Satu Mare și Maramureș în partea de nord;
- județul Bihor în partea de vest și sud-vest;
- județul Cluj în partea de sud și est.

Reședința de județ este municipiul Zalău, situat în centrul județului. Celelalte trei orașe ale județului sunt:

- Șimleul Silvaniei
- Jibou
- Cehu Silvaniei.

În componența județului intră și cele 57 comune cu 281 sate. Cele 57 comune sunt: Agrij, Almașu, Băbeni, Bălan, Bănișor, Benesat, Bobota, Bocșa, Boghiș, Buciumi, Camăr, Carastelec, Chieșd, Cizer, Coșeu, Crasna, Creaca, Crișeni, Cristolț, Cuzăplac, Dobrin, Dragu, Fildu de Jos, Gâlgău, Gârbou, Halmășd, Hereclean, Hida, Horoatu Crasnei, Ileanda, Ip, Letca, Lozna, Măeriște, Marca, Meseșenii de Jos, Mirșid, Năpradea, Nușfalău, Pericei, Plopiș, Poiana Blenchii, Românași, Rus, Sălățig, Sâg, Sânmihaiu Almașului, Someș-Odorhei, Surduc, Șamșud, Șarmășag, Șimișna, Treznea, Valcău de Jos, Vârșolț, Zalha, Zimbor.

Sălajul este străbătut de cea mai densă rețea de drumuri din regiunea de nord – vest, rețeaua rutieră fiind alcătuită din drumuri naționale, drumuri județene și drumuri comunale. Drumul European E 81 Cluj – Napoca – Zalău – Satu Mare (frontiera cu Ungaria) străbate teritoriul județului pe o distanță de aproape 87 km. Rețeaua rutieră are o lungime totală de 1.647,1 km.

Drumurile naționale care traversează județul Sălaj sunt:

- DN 1 B - limita jud. Bihor – Ip – Nușfalău;
- DN 1 C - limita jud. Cluj – Glod – Ileanda – Răstoci – limita jud. Maramureș;
- DN 1 F - limita jud. Cluj – Zimbor – Zalău – limita jud. Satu Mare (modernizat);
- DN 1 G - limita jud. Cluj – Cuzapla – Zimbor – Hida – Tihău;
- DN 1 H - limita jud. Bihor – Nușfalău - Șimleu Silvaniei – Zalău – Jibou – Răstoci.

Rețeaua de căi ferate la nivel de județ are ca principal nod feroviar orașul Jibou, prin care se asigură legăturile cu localitățile: Baia Mare, Oradea, Cluj Napoca, București etc.

Prin poziționarea sa, județul se află la distanțe cuprinse între 80 și 120 km pe principalele aeroporturi din regiune (Cluj Napoca, Satu Mare, Baia Mare, Oradea și la aproximativ 400 km de aeroportul Budapesta, Ungaria).

Valorificarea celor 84 km din tronsonul autostrăzii Brașov – Borș care va parcurge teritoriul județului Sălaj, având trei puncte de inserție și străbătând zece localități, constituie o altă prioritate a județului dezvoltând serviciile de tranzit, parcurile tematice, atragerea investițiilor directe și proiecte de sprijinire și dezvoltare a afacerilor.

4.2 Cadrul natural

4.2.1 Relieful

Din punct de vedere geografic, județul Sălaj este o zonă de dealuri și depresiuni situate pe cursul văilor Almașului, Agriului, Someșului, Crasnei și Barcăului. Zona montană este reprezentată în partea de sud - vest prin două ramificații nordice ale munților Apuseni: culmile Meseșului și Plopișului. Depresiunile au o largă răspândire pe teritoriul județului și reprezintă importante zone agricole de concentrare a așezărilor.

4.2.2 Hidrografia

Principala caracteristică a rețelei hidrografice a Sălajului este relativa uniformitate a repartiției râurilor pe întregul teritoriu, cu o foarte slabă prezență a rețelei lacustre naturale, dar cu apariția din ce în ce mai des a lacurilor artificiale. Râurile Someș, Crasna, Barcău, Almaș, Agrij și Sălaj reprezintă principalele ape curgătoare din județ. De asemenea, pe raza județului se află și Lacul de acumulare Vârșolț de pe cursul râului Crasna. Apele acoperă 57,8 km², reprezentând 1,5% din suprafața totală a județului.

4.2.3 Clima

După expoziția lui, județul Sălaj se află sub directă influență a maselor de aer din est, dar și din vest (mai umede), încadrându-se în sectorul cu climă continentală moderată. Circulația maselor de aer de înălțime, precum și relieful, prin aspectul și altitudinea lui creează diferențieri climatice, pe de o parte între vestul și estul județului, iar pe de altă parte,

între principalele unități geomorfologice. Temperaturile medii anuale sunt cuprinse între 8°C și 9°C în cea mai mare parte a județului, excepție făcând culmile mai înalte ale munților Meseș și Plopiș, precum și zona dealurilor înalte Simisna – Girbou, unde temperaturile medii anuale sunt cuprinse între 6°C și 8°C. Precipitațiile atmosferice medii anuale prezintă valori cuprinse între 700 mm și 800 mm, valori mai mari înregistrându-se în munții Meseș și Plopiș, iar mai mici în Depresiunea Almaș – Agrij și pe valea Someșului.

4.2.4 Flora și fauna

Flora bogată în: păduri de foioase (făgete și gorunete unde predomină fagul, carpenul, gorunul, stejarul, cerul, teiul, frasinul, platinul de multe, ulmul), plantații de conifere (pinul), specii de arbuști (tulichina, socul roșu și negru, vonicerul, alunul, cornul, sângerul, clocotișul, lemnu câinesc), specii de ierburi (vinarița, trepădătoarea, colțișor, sinic, urzica galbenă, sânișoara, leurda, slăbănogul) și multe specii din flora de primăvară (păștița, floarea paștelui, găinușe, brebenei, vioreaua, ghiocelul Platinul de munte).

Fauna este diversificată în specii de mamifere (lupul, mistrețul, vulpea, căprioara, iepurele, veverița, viezurele), păsări (mierla, gaița, pițigoiul, privighetoarea, grangurele, ciocănitoarea, fazanul) și reptile (șopârla de câmp, șarpele orb, gușterul, broasca). Fauna apelor este reprezentată de diferite specii de pești (păstrăvul, lipanu, mreana, cleanul, scobarul) și păsări de apă (rațe, lișițe).

4.3 Scurt istoric

Istoria prezenței umane pe teritoriul județului se pierde în negura vremurilor. Cel mai vechi tezaur de aur masiv din România a fost descoperit în județul Sălaj, la Moigrad. Cântărește 780 gr., datează din perioada Neoliticului și întruchipează idoli antropomorfi, simboluri ale fertilității.

Vestigiile dacice sunt răspândite în aproape întregul județ. Tot în județ au fost descoperite 14 tezaure de monede și podoabe dacice din argint, iar prin Sălaj trecea vechea arteră comercială cunoscută sub numele de „*Drumul sării*”, pe care sarea pleca din interiorul

Transilvaniei spre Europa Centrală. O importantă așezare dacică este cea de la Moigrad (Porolissum), situată pe Măgura Moigradului, așezare pomenită de Ptolemeu în lucrarea sa „Geografia”.

După cucerirea romană și organizarea provinciei Dacia, strategii militari români au trasat pe muntele Meseș frontiera Nord - Estică a Imperiului Roman. Acest "limes" delimita teritoriile provinciei Dacia de zona rămasă neocupată, cea a dacilor liberi. Demne de remarcat sunt castrele romane de la Buciumi, Romita (Certinae), Tihău, Sutoru (Optatiana) și de la Românași (Largina).

Cronicile bizantine și Cronica Hungarorum a lui Anonymus fac primele mențiuni despre românii din aceste locuri, despre formele lor de organizare (voievodatele lui Gelu și Menumurut), precum și despre prima atestare documentară a localității Zalău (Ziloc).

În epoca medievală, prin Sălaj treceau unele dintre cele mai importante drumuri comerciale care legau centrul Transilvaniei de vestul Europei: drumul sării și al negustorilor. Aici s-au ridicat primele fortificații medievale pentru apărarea Transilvaniei.

În lupta pentru independență și unitate națională, purtată de români în epoca modernă, Sălajul a avut reprezentanți de frunte din rândul cărora se remarcă personalități ca Simion Bărnuțiu, Alessandru Papiu Ilarian, Gheorghe Pop de Băsești, Iuliu Maniu etc.

4.4 Demografia

Populația județului, conform datelor de la recensământul din anul 2011 era de 224.384 locuitori, în scădere față de anul 2002, când populația era de 248.015 locuitori, din care mediul urban deține 98.307 locuitori.

Componența etnică a județului Sălajului este următoarea:

români	148.396	(69,05 %);
maghiari	50.177	(23,35 %);

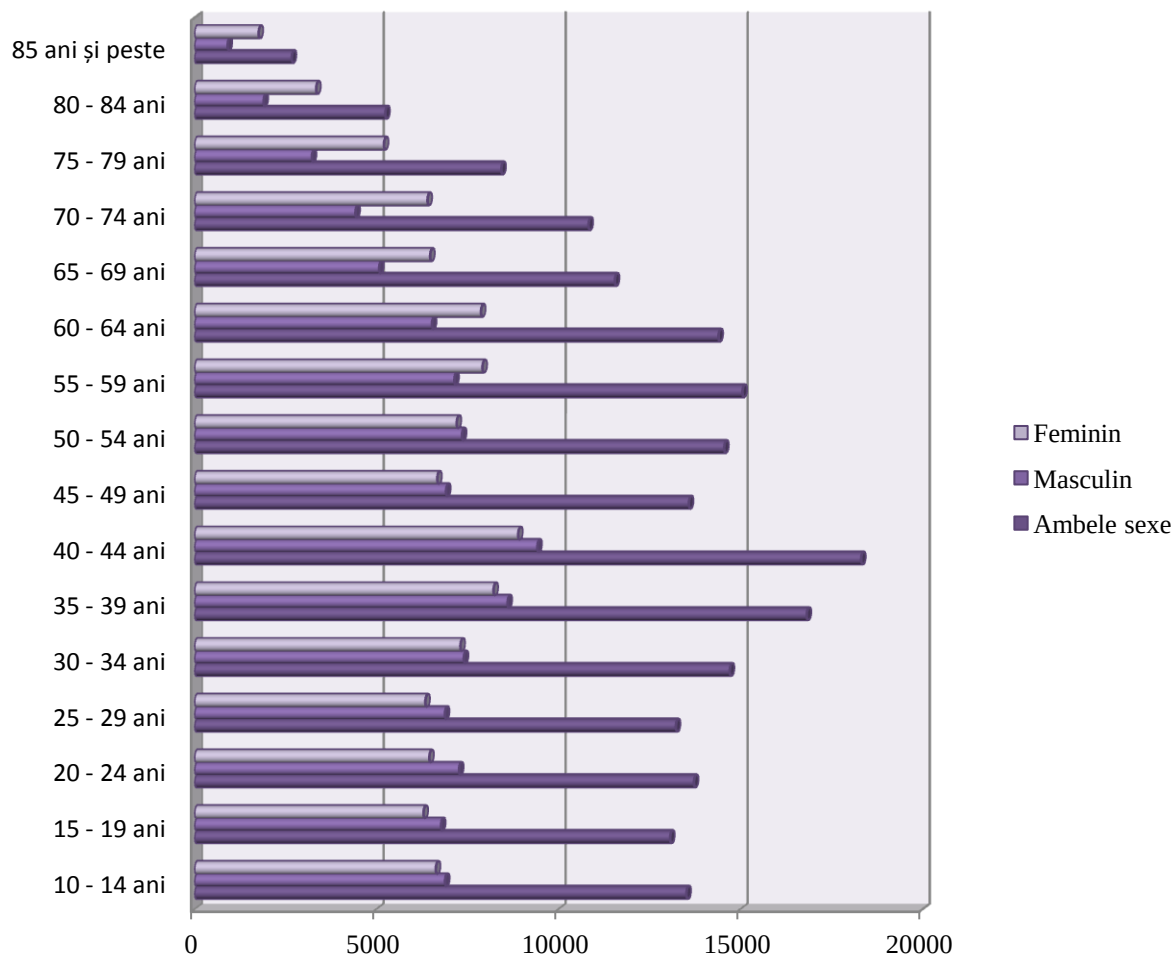

romi 15.004 (6,98 %);
slovaci 1.229 (0,54 %).

Județul Sălaj			
Categorii de vârstă	Ambele sexe	Masculin	Feminin
Sub 5 ani	12120	6142	5978
5 - 9 ani	12547	6340	6207
10 - 14 ani	13518	6886	6632
15 - 19 ani	13069	6775	6294
20 - 24 ani	13724	7271	6453
25 - 29 ani	13226	6882	6344
30 - 34 ani	14709	7401	7308
35 - 39 ani	16822	8604	8218
40 - 44 ani	18318	9423	8895
45 - 49 ani	13585	6913	6672
50 - 54 ani	14556	7350	7206
55 - 59 ani	15057	7143	7914
60 - 64 ani	14399	6526	7873
65 - 69 ani	11552	5075	6477
70 - 74 ani	10829	4425	6404
75 - 79 ani	8433	3227	5206
80 - 84 ani	5245	1900	3345
85 ani și peste	2675	911	1764
Total	224384	109194	115190

Populația județului Sălaj pe grupe de vârstă, recensământ 2011

4.5 Aspecte economie

Economia județului a cunoscut mari transformări de-a lungul vremii. Alături de agricultură, ramură bine reprezentată, industria a fost în ultimii 35 ani motorul dezvoltării economice. Astfel, au apărut pe harta economică a județului ramuri industriale noi care au făcut din Sălaj o locație bine cunoscută în lume și în țară pentru țevile fabricate aici, robineți, conductori electrici emailați, anvelope, ceramică pentru construcții, produse alimentare etc. Din anul 1990, la nivelul județului s-a înregistrat o diversificare și o creștere accentuată a serviciilor.

4.5.1 Industrie

Județul Sălaj are un potențial de dezvoltare considerabil exprimat atât în resurse naturale, cât și umane. Resursele naturale de materii prime, localizate în următoarele zone: cărbune brun – Cristolțel, lignit – Ip și Sărmășag, șist cărbunos – Zimbor, ghips – Treznea, alabastru – Gălășeni și Stâna, diorit – Moigrad, micașist – Marca, calcar – Cuciulat, Glod, Prodănești și Răstoci, argilă – Crasna, Cuciulat, Nușfalău și Zalău, nisip caolinos – Jac și Var, nisip silicios – Jac, Creaca, Surduc și Var, nisip cuarțos – Var, caolin – Ruginoasa, tuf vulcanic – Mirșid, agregate de râu – Benesat, Var, Rona, Almașu, Băbeni, Cuciulat, Glod, Gâlgău, Ileanda, Românași, Rus, Someș-Odorhei, Surduc și Tihău.

Principalele ramuri ale industriei în care își desfășoară activitatea sunt: extractivă (15), produse primare și energetic (112), metalurgică și construcții metalice (91), construcții de mașini, utilaje și echipamente (50), industrie ușoară (139), lemnului, celulozei și hârtiei (113), mobile (75), alimentară, băuturi și tutun (284).

4.5.2 Agricultură

Profilul dominant al agriculturii județului este dat de producția mixtă, vegetală și animală, fapt care reiese și din împărțirea suprafeței agricole - în ponderi aproximativ egale - în teren arabil, respectiv pășuni și fânețe. Principalele culturi vegetale care se regăsesc în județul Sălaj, care ocupă cele mai mari suprafețe arabile, sunt: porumb, grâu, secară, ovăz,

cartof, floarea soarelui, legume și altele. Pentru cultura viței de vie pentru vin condițiile naturale sunt mai favorabile în comparație cu producția pentru struguri de masă.

În ceea ce privește cultura pomilor fructiferi, în anul 2012, cele mai bune condiții le întrunesc merii urmați de pruni, peri, cireși și vișini. Zonele care întrunesc condițiile naturale cele mai favorabile pentru pomi fructiferi sunt: Șimleu Silvaniei, Nușfalău, Valea Pomilor, Zalău.

Există numeroase târguri lunare și bilunare, cum ar fi cele de la Zalău, Jibou, Crasna, Nușfalău, Ileanda, Sărmășag, Buciumi, Șimleu Silvaniei, Cehu Silvaniei și expoziții-târg de animale la Zalău, Crasna, Someș Odorhei, Cehu Silvaniei în care sunt evidențiate cele mai valoroase exemplare.

Obiectivul strategic fundamental în dezvoltarea zootehniei sălăjene îl constituie trecerea la economia de piață și pregătirea adaptării producției animaliere la cerințele comunității europene.

Este necesară dezvoltarea în mediul rural a întreprinderilor mici și mijlocii cu activități prestatoare de servicii, de prelucrare a produselor agricole, care să asigure o mai bună valorificare a producției vegetale și animale.

Suprafata fondului funciar dupa modul de folosinta, pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete

Modul de folosinta a fondului funciar	Forme de proprietate	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
		UM: Ha		
Total	Total	386438	386438	386438
	Proprietate privata	329898	329905	329442
Agricola-	Total	238966	238874	238913
	Proprietate privata	236290	236165	235725

Arabila-	Total	120588	120528	120428
	Proprietate privata	119144	119064	118972
Pasuni-	Total	74672	74519	74521
	Proprietate privata	73845	73660	73179
Finete	Total	36781	36606	36604
	Proprietate privata	36419	36263	36257
Vii si pepiniere viticole	Total	2500	2533	2533
	Proprietate privata	2492	2525	2525
Livezi si pepiniere pomicole	Total	4425	4688	4827
	Proprietate privata	4390	4653	4792
Terenuri neagricole total	Total	147472	147564	147525
	Proprietate privata	93608	93740	93717
Paduri si alta vegetatie forestiera	Total	106947	106977	106987
	Proprietate privata	67764	67696	67756
Ocupata cu ape, balti	Total	5794	5788	5822
	Proprietate privata	190	223	223
Ocupata cu constructii-	Total	9299	9215	9224
	Proprietate privata	7323	7300	7309
Cai de comunicatii si cai ferate	Total	7001	6993	6993
	Proprietate privata	50	134	134
Terenuri degradate si neproductive	Total	18431	18591	18499
	Proprietate privata	18281	18387	18295

© 1998 - 2015 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA, <http://statistici.insse.ro/shop/>

4.7.3 Turism

Potențialul turistic al județului Sălaj este unul de excepție. Beneficiind de diverse și spectaculoase forme de relief, îmbinate armonios pe întreg teritoriu, înzestrat cu elemente de floră și faună bogată, cu mai multe obiective turistice balneare, cu numeroase monumente istorice, de artă și arhitectură, județul Sălaj poate fi inclus în ariile de convergență turistică ale țării. Zestrea bisericilor de lemn i-au adus renumele de „județ al bisericilor de lemn”.

Bisericile de lemn de la Baica, Ciumărna, Fildu de Sus, Letca, Păușa, Poarta Sălajului și Vădurele sunt incluse în lista monumentelor istorice de interes național, fiind considerate obiective cu valoare de patrimoniu. Dintre elementele fondului turistic natural de mare atracție amintim rezervațiile naturale de interes național Grădina Zmeilor de la Gârlău Almașului, Poiana cu narcise de la Racâș, Rezervația peisagistică de la Tusa, Calcarele de la Rona și Lunca cu lalea pestriță de la Cehu Silvaniei.

Obiective turistice în județul Sălaj:

- ▶ Peștera cu picturi rupestre de la Cuciulat
- ▶ Castelul Wesselényi din Jibou
- ▶ Castrul roman Porolissum de la Moigrad
- ▶ Castrul roman de la Buciumi
- ▶ Cetatea Almașului de la Almașu
- ▶ Cetatea Aranyos de la Cheud
- ▶ Monumentul lui Mihai Viteazul de la Guruslău
- ▶ Monumentele Eroilor Martiri de la Ip și Treznea
- ▶ Casa memorială Iuliu Maniu de la Bădăcin
- ▶ Mănăstirea Strâmba de la Păduriș
- ▶ Mănăstirea „Sfânta Treime” de la Bic
- ▶ Grădina Botanică "Vasile Fati" de la Jibou
- ▶ Grădina Zmeilor de la Gâlgău Almașului
- ▶ Rezervația naturală "Poiana cu narcise" de la Răcaș
- ▶ Stațiunea Băile Boghiș

- ▶ Stațiunea Bizușa
- ▶ Băile curative Jibou (microstațiune balneară cunoscută pentru efectele terapeutice ale apelor sulfuroase, sulfatate și clorurate în tratarea afecțiunilor hepato – biliare, gastro – intestinale și reumatismale)

- ▶ Zalău: Catedrala Episcopala, Biserica Baptistă Speranța, Biserica Greco - Catolică Sfânta Familie, Biserica Reformată, Biserica Romano - Catolică Sfânta Treime, Bustul lui Alexandru Papiu - Ilarian - jurist, istoric, lingvist, ministru român din Transilvania, unul din principalii organizatori ai revoluției de la 1848, membru titular al Academiei Române din anul 1868, Bustul lui Iuliu Maniu - jurist, unul dintre cei mai prestigioși oameni politici din istoria României, membru de onoare al Academiei Române, Bustul lui Simion Barnuțiu - om politic român, istoric, filozof, și profesor universitar, unul dintre principalii organizatori ai Revoluției de la 1848 în Transilvania, Galeria de artă Ioan Sima, Grupul Statuar Wesselenyi - reprezintă recunoștința unui țăran față de abolirea iobagiei la 1848 de către baronul Miklós Wesselényi, Muzeul Județean, Parcul Central.

Două localități - Cuciulat și Moigrad - plasează județul în topul zonelor de maxim interes”. La Cuciulat, o localitate de pe malul Someșului, într-o peșteră dintr-o zonă de exploatare a pietrei de calcar, au fost descoperite picturi rupestre, datând de 12.000 de ani. Ele reprezintă cele mai vechi picturi ale genului din această parte a Europei, provenind din perioada paleoliticului superior.

La Moigrad a fost găsit cel mai mare tezaur de aur masiv de pe teritoriul României, în greutate de 780g, aparținând perioadei neolitice, cu idoli antropomorfi, simboluri ale fertilității. Tot aici se află o importantă așezare dacică (Porolissum), situată pe măgura Moigradului, așezare pomenită de Ptolemeu în lucrarea sa Geographia.

Demne de remarcat sunt castrele romane de la Bucium, Romita (Cersiae), Tihău, Sutonu (Opatiana) și de la Românaș (Largiana). Din motive de apărare a trecătorii Poarta Meseșului și a întregului ținut împotriva invaziilor tătare și turcești au apărut fortificații

medievale cu rol complex, urmele unor asemenea cetăți medievale păstrându-se la Almaș, Moigrad și Șimleu Silvaniei.

Numele voievodului Valahiei Mihai Viteazul, primul domn care a reușit unirea celor trei țări române, se leagă de istoria Sălajului prin bătălia de la Gurăslau, la 3 august 1601. Pe o măgură din acea zonă, un impunător monument veșnicește memoria celui care a împlinit cel dintâi străvechiul vis de unire a românilor.

Zestrea monumentelor de arhitectură din județ, în afara unor cetăți și edificii monumentale, este deosebit de bine reprezentată și prin bisericile de lemn, în număr de peste 70, datând din secolele XV - XVII, lucrări de arhitectură populară de o inestimabilă valoare. Cele mai frumoase exemplare pot fi văzute în localitățile Fildu de Sus (biserica datând din 1727, remarcabilă prin eleganța siluetei și frumusețea decorațiunilor), Poarta Sălajului, Dragu, Lozna și altele.

În ceea ce privește stațiunile balneoclimaterice, reprezentative sunt Boghiș și Bizusa. Prima, amplasată pe valea râului Barcău, la 15 km de Șimleul Silvaniei, este foarte apreciată pentru efectele terapeutice ale apelor termale - sulfuroase, bicarbonate - și pentru frumusețea împrejurimilor, iar cea de-a doua se află pe Valea Someșului, într-o frumoasă pădure de brazi și foioase, cu ape minerale care au un deosebit efect curativ.

**Grădina Botanică
"Vasile Fati" - Jibou**

**Biserica de lemn Adormirea Maicii
Domnului din satul Stâna, con-
struită în anul 1778, strămutată în
incinta complexului monahal al
Mănăstirii Bic în anul 1997**

Mănăstirea Bic

Castelul Wesselényi

JUDEȚUL
SĂLAJ

Poiana cu narcise de la Răcaș

CAPITOLUL V COMUNA DOBRIN

5.1 Localizare, accesibilitate și structură administrativă

Comuna Dobrin este amplasată în partea nordică a județului Sălaj la 20 km de municipiul de reședință, Zalău.

Principala cale de acces este drumul județean DJ 108 D care face legătura cu județul Maramureș prin orașul Cehu Silvaniei (DN 1 H localitatea Crișeni – Cehu Silvaniei – județul Maramureș).

Legătura între localitățile aparținătoare este asigurată de drumurile comunale:

DC 6 Doba Mare
DC 6 B Doba Mică
DC 8 Deleni - Naimon
DC 20 Dobrin – Cuceu
DC 20 A Verveghiu

Comuna Dobrin nu are acces la o linie de cale ferată, cea mai apropiată gară fiind la Cuceu – Halta Cuceu, 7 km de Dobrin.

Comuna Dobrin se învecinează astfel:

- ▶ în partea nordică cu comuna Sălățiș;
- ▶ în partea estică cu orașul Jibou și comuna Someș Odorhei;
- ▶ în partea sudică cu comuna Crișeni și comuna Mirșid;
- ▶ în partea vestică cu comuna Hereclean.

Comuna Dobrin este alcătuită din șase localități: Dobrin – reședință administrativă, Doba, Verveghiu, Sâncraiu Silvaniei, Naimon, Deleni. Suprafața administrativă a comunei este de 4.000 ha, iar populația este de 1.660 locuitori.

Dobrin – reședință administrativă
Suprafața 887,33 ha
Locuitori 262

Sâncraiu Silvaniei
Suprafața: 387,76 ha
Locuitori: 175

2 km distanță față de reședința administrativă - Dobrin

Doba

Suprafața: 1276,70 ha

Locuitori: 606

5 km distanță față de reședința administrativă - Dobrin

Verveghiu
Suprafața: 644,78 ha
Locuitori: 454
5 km distanță față de reședința administrativă - Dobrin

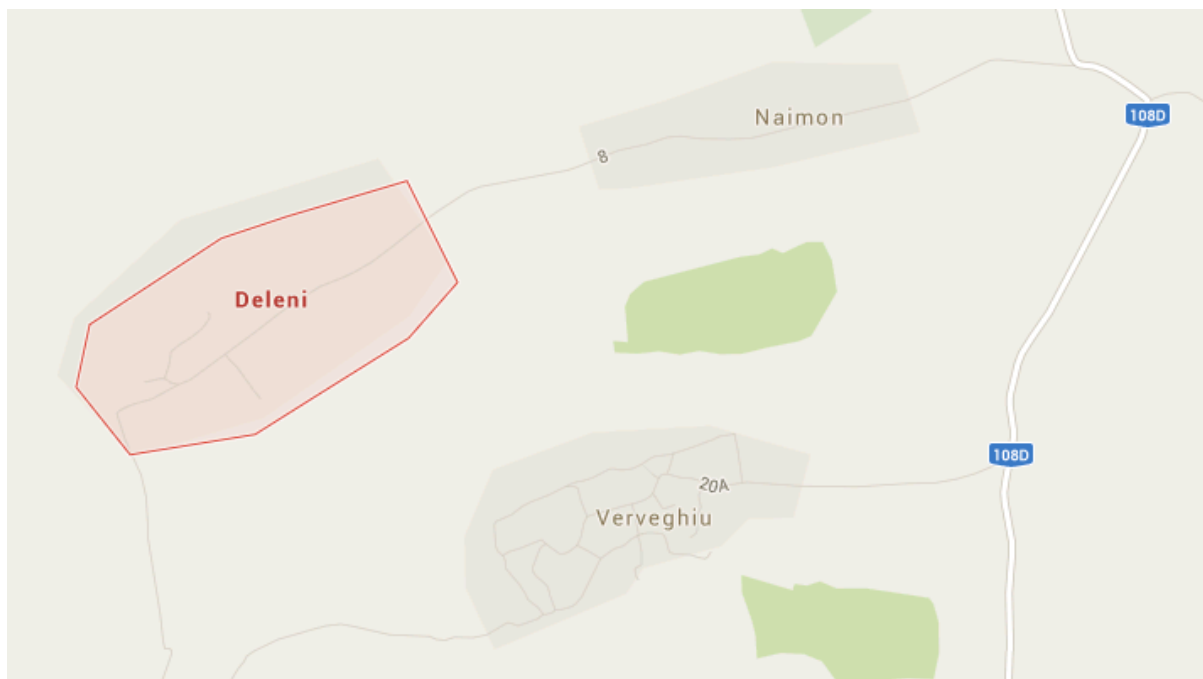

Naimon

Suprafața: 364,77 ha

Locuitori: 87

7 km distanță față de reședința administrativă - Dobrin

Deleni

Suprafața: 431,22 ha

Locuitori: 59

9 km distanță față de reședința administrativă - Dobrin

5.2 Elemente ale cadrul natural

5.2.1 Geomorfologie

Dealurile și depresiunile, măgurile și piemonturile situate între munții scufundați din „jugul intracarpatic” în est și câmpiile în vest, alcătuiesc unitatea geografică pentru care poate fi generalizată denumirea de Dealurile Silvaniei. Prin poziție și geneză aparține dealurilor pericarpate din latura vestică a Carpaților.

Din punct de vedere geomorfologic localitățile comunei Dobrin se situează în Depresiunea Sălajului, în lunca văii Sălajului, care este mărginită în est de Dealurile Sălajului, iar în vest de Piemontul Codrului.

Literatura geografică oferă puține date despre această regiune și destul de disparate, neexistând un studiu de sinteză.

Dealurile Sălajului și Piemontul Sălăjan sau Codrului au altitudini joase de 150 – 300 m și energie de relief redusă 60 – 150 m, ceea ce nu exclude ca, pe alocuri, contrastele de relief și de peisaj să fie pregnante.

Între măgurile cristaline se desfășoară largi depresiuni colinare, alungite după pâraurile mari care străbat regiunea, cu lunci și versanți ocupate de așezări și culturi, în contrast cu versanții și interfluviile din nivelul general.

Ca urmare, morfologia de ansamblu se înfățișează ca o alternanță de culmi deluroase și culoare largi de vale. Pe acest relief, cu suprafețe plane ori ușor ondulate și cu culoare largi, se întindeau odinioară păduri de foioase și poieni cu fânețe. Locul lor, în cea mai mare parte, a fost luat de culturi agricole cerealiere, de livezi și podgorii.

Localitățile comunei Dobrin sunt situate în luncă și la contactul acesteia cu dealurile: *Dobrin și Sâncraiu*, pe malul drept al văii Sălajului, la contact cu Dealurile Sălajului, iar

localitățile *Doba, Verveghi, Naimon și Deleni* se întind în văile de la picioarele Piemontul Sălăjan, în lunca și pe versanții pâraielor, sub forma unor microdepresiuni.

Panta terenului este în funcție de poziția ocupată, astfel în zonele de luncă și terenul este plan, aproape orizontal, iar în zonele străzilor de pe versanți se prezintă în pantă, uneori foarte accentuată.

5.2.2 Geologia regiunii

Din punct de vedere geologic regiunea aparține Bazinului Șimleului, golf neogen în a cărui alcătuire geologică participă pe de o parte, formațiunile de bordură și fundament, alcătuite din șisturi cristaline și depozite permotriasice și cretacice (care apar numai pe bordura Bazinului în petice izolate), iar pe de altă parte sedimentele de umplutură ale bazinului, reprezentate prin paleocen și eocen (la bordura estică a bazinului) care prezintă al treilea ciclu de sedimentare marină după o foarte îndelungată perioadă de exondare.

Ciclul cel mai important de sedimentare este cel neogen, care a început în tortonianul inferior, odată cu reactivarea liniilor de falie, care au produs o intensificare a procesului de scufundare și a activității vulcanice în regiune. Depozite tortoniene nu apar pe raza comunei. Spre sfârșitul tortonianului, la începutul sarmațianului, începe o regresiune.

Ultimul ciclu de sedimentare este reprezentat prin depozite lacustre ale panonianului (din pontian până în levantin), care la început au dat naștere depozitelor marnoase, iar spre sfârșitul perioadei s-au depus pietrișurile de piemont.

Peste aceste roci, care formează „roca de bază” din punct de vedere geotehnic, s-au depus în cuaternar aluviunile pârâului Sălajului și depozitele conurilor de dejecție ale torenților care coboară din dealuri.

În zonele de luncă și terasa de luncă depozitele aluvionare au grosimi mari și conțin foarte frecvent lentile de mâl sau de nisip și praf cu grad de îndesare mic. Aceste straturi apar

la adâncimi foarte variabile (uneori la suprafață, alteori la adâncimi de peste 3 m). În zonele de versanți, datorită pantei foarte mari sau altor cauze, pot apare alunecări.

5.2.3 Hidrografia regiunii

Cursul principal de apă în zona studiată este pâraul Valea Sălajului, care primește afluenți de stânga: primul este pâraul care vine dinspre localitatea Doba și se varsă în Valea Sălajului în aval de moară, al doilea pârau, care vine dinspre Verveghiu se varsă în Valea Sălajului lângă fostele depozite C.A.P. și al treilea pârau Valea Deleniului, care vine dinspre Deleni și Naimon. Cel mai important afluent de dreapta este Valea Dobrinului care se varsă în Valea Sălajului la Sâncraiu Silvaniei.

Pâraul Valea Sălajului este însoțit de lunci întinse de 50 – 250 m, în parte mlăștinoase și de versanți, dezvoltate relativ asimetric. Formațiunile fiind predominant monoclinale, versanții sunt asimetrici, versantul drept mai abrupt, afectat de ravene și torenți, iar malul stâng mai domol.

Pâraul Valea Sălajului este amenajat și regularizat parțial, mai mult în aval de Dobrin, dar pericolul inundațiilor, mai ales pe afluenți a rămas în continuare real.

5.2.4 Apele subterane

Zona de terasă

Apa subterană apare sub formă de pânză acviferă în depozitele aluvionare în lungul luncilor, găsindu-se la adâncimi variabile între 1 – 5 m sub cota terenului natural. Aceste diferențe se datorează neuniformității depozitelor din punct de vedere litologic, formate din alternanțe de roci permeabile și impermeabile.

Zona de versanți

Configurația morfologică și litologică a versanților (lentile de nisip și praf, diaclazarea, sau depozitele grosiere din conurile de dejecție a torenților) permit infiltrarea și circulația

apelor în teren, dar nu se formează o pânză freatică continuă, astfel nivelul apei în aceste zone este variabil, între 3 – 7 m sau lipsește.

Din punct de vedere chimic apa subterană prezintă agresivitate variabilă: carbonică, sulfatică sau acidă, de la agresivitate slabă până la foarte intensă. Acest fapt impune luarea unor măsuri pentru a preveni agresivitatea conform NE 012-99 (Cod de practica pentru executarea lucrarilor din beton si beton armat indicativ NE 012-99).

5.2.5 Clima

Clima regiunii este caracterizată printr-un climat transcarpatic, continental, care este influențat evident de relief (topoclimate de adăpostire ori expoziție favorabilă).

Temperatura aerului:

- media anuală: $+8 +9^{\circ}\text{C}$;
- variația medie lunară $-3^{\circ}\text{C} +18^{\circ}\text{C} = 21^{\circ}\text{C}$.

Precipitații atmosferice:

- media multianuală $=700 - 800 \text{ mm}$.

Faptul că cea mai mare parte a precipitațiilor cade în perioada de primăvară, scurgerea de primăvară este predominantă: 40 – 45 % din scurgerea anuală, față de cea din timpul verii (20 %) și din timpul toamnei (5 –10 %).

Adâncimea de îngheț: adâncimea de îngheț, conform STAS 6054 – 77, în raza comunei Dobrin este de 80 cm.

5.2.6 Gradul de seismicitate

Caracteristicile geofizice ale terenului de pe amplasament, conform normativului P 100 / 2006 (Cod de proiectare seismică - Prevederi de proiectare pentru clădiri) sunt:

- valoarea de vârf a accelerației terenului pentru proiectare $a_g = 0,08$ g, cu interval mediu de recurență a cutremurului $IMR = 100$ ani;
- perioada de control (colț) a spectrului de răspuns $T_c = 0,7$ s pentru componentele orizontale ale mișcării seismice, corespunzând conform echivalenței după coeficientul seismic cu gradul VI al intensității cutremurelor, scara MSK (SR -11100-93).

5.2.7 Fenomene de instabilitate ale versanților din comuna Dobrin

Versanții din localitățile comunei Dobrin au structură și caracteristici litologice și morfologice diferite. În urma mișcărilor epirogenetice, suprafața inițială a complexului argilos - marnos, supraconsolidat a fost erodat prin sistemul hidrografic, ajungându-se la nivelul actual. Pe toată suprafața acestui relief s-a format un deluviu din alterarea în loc sau prin spălare pe versant, cu grosime mai mare în bază și mai subțire în partea superioară a versantului. Îngroșarea stratului alterat în partea inferioară a versantului se datorează mișcărilor de formare a reliefului, care duce la o acumulare a deluviului la partea inferioară a taluzelor. Aceste mișcări au un caracter lent și cu activități diferite în funcție de intensitatea eroziunii bazale.

Eroziunea a condus la o descărcare în regiunea văilor de până la 200 m. Astfel, în masa de argilă supraconsolidată, raportul dintre efortul vertical și cel orizontal a scăzut foarte mult, cel orizontal a rămas constant, în timp ce efortul vertical a scăzut la valori foarte mici, deci starea de eforturi în masiv este caracterizată printr-un efort deviator foarte mare. Aproape de suprafața terenului efortul deviator depășește rezistența la forfecare și se produc fenomene de curgere lentă.

În localitatea Dobrin zona construită nu este și nu a fost afectată de fenomene de instabilitate recente sau vechi, dar în partea de sud - est a localității (în sus de Căminul Cultural), imediat în amonte de case, există fenomene de curgere lentă (suprafața vălurită a grădinilor și a livezilor, copaci înclinați etc.).

În localitatea Sâncraiu Silvaniei nu se observă fenomene de instabilitate recente sau vechi, stabilizate.

În localitatea Doba – așezată într-un microbazin îngemănat (Doba Mică și Doba Mare) sunt prezente fenomene de curgere lentă în grădinile din zona pîntenului dintre cele două văi.

În localitățile Naimon și Deleni, așezate de-a lungul Văii Deleni, casele sunt așezate pe malul stîng al văii, pe un teren în pantă ușoară, la baza versantului. La capătul grădinilor panta crește vertiginos și apar aceleași fenomene de curgere lentă (teren cu suprafața în valuri, copaci înclinați, etc.), care în urma unor intervenții neadecvate sau în urma suprasaturării cu apă pot degenera în alunecări. Pentru a preveni declanșarea mișcărilor este necesară luarea unor măsuri speciale.

Zone fără riscuri

În cadrul acestei zone se încadrează o parte din lunca Văii Sălajului și parțial versanții cu pantă redusă. Condițiile de fundare recomandate în această zonă sunt următoarele: adâncimea minimă de fundare este variabilă în funcție de grosimea stratului de sol vegetal și umplutură și de caracterul contractil (sau nu) al stratului de fundare, și anume:

$D_{\min} = -1,20 - 2,00$ m față de cota terenului natural

Pentru predimensionarea fundațiilor se va lua presiunea convențională de bază:

$p_{\text{conv}} = 180 - 290$ kPa.

Această presiune convențională permite stabilirea preliminară a dimensiunilor în plan a fundației. Calculul definitiv al terenului de fundare se face la stările limită conform pct.18 din STAS 3300/2-85 (Teren Fundare, Calcul Fundare Directă). Se vor respecta prevederile normativului NP 112 - 04 „Normativ privind proiectarea și executarea lucrărilor de fundații la construcții”.

În cazul pământurilor contractile se vor respecta prevederile din „*Cod de proiectare și execuție pentru construcții fundate pe pământuri cu umflări și contracții mari (PUCM) indicativ NE 0001- 96*” care înlocuiește P 70 – 79. În această zonă nu există limitare în ceea ce privește regimul de înălțime sau de trafic.

Zone cu riscuri de tasare diferențială

Zonele cu asemenea probleme sunt foarte extinse și sunt caracteristice în zona de luncă din localitățile Dobrin și Sâncraiu Silvaniei. În lunca Văii Sălajului sunt foarte frecvente straturile nisipoase, prăfoase cu grad de îndesare mic, apar foarte des și pe suprafețe întinse lentile de mâl (Biserica Baptistă din Sîncrai, blocul din Dobrin etc). Grosimea acestor straturi, precum și adâncimea la care apar acestea este variabilă, astfel și condițiile de fundare recomandate sunt variate, condiționate și în funcție de importanța construcției proiectate.

Caracteristic acestor zone este și nivelul destul de ridicat al apelor freatice, precum și agresivitatea lor. Pentru construcțiile propuse în această zonă se recomandă studii aprofundate înaintea începerii proiectării. Nu se impun restricții în ceea ce privește regimul de înălțime a viitoarelor construcții.

Condițiile de fundare recomandate sunt următoarele: adâncimea de fundare poate varia în funcție de metoda de fundare aleasă și în funcție de grosimea stratului de umplutură. În cazul fundării pe radier general sau pe teren îmbunătățit (pe pat de balast cilindrat sau piatră spartă compactată cu maiul greu):

$D_{\min} = - 1,20\text{m}$ față de cota terenului amenajat. În cazul fundării pe teren îmbunătățit, grosimea minimă a patului de balast sau piatră spartă va fi de 1,00 - 1,50m.

Pentru predimensionarea fundațiilor se va lua presiunea convențională de bază: $p_{\text{conv}} = 200 \text{ kPa}$.

Pentru definitivarea capacității portante a terenului îmbunătățit se vor efectua încercări de probă pe placă executate conform STAS 8942/3 - 89 „*Determinarea modului de deformare liniară prin încercări pe teren cu placă*”. Se vor respecta prevederile normativelor:

C 251 - 94 „*Instrucțiuni tehnice pentru proiectarea, executarea și recepționarea lucrărilor de îmbunătățire a terenurilor slabe de fundare prin metoda îmbunătățirii cu materiale locale de aport, pe cale mecanică*” și C 29 - 95 „*Normativ privind îmbunătățirea terenurilor de fundare slabe prin procedee mecanice (Caietele I - VI)*”.

Pentru construcțiile foarte importante și cele industriale se recomandă fundarea de adâncime, pe piloți, în stratul de bază. În acest caz se vor respecta prescripțiile STAS 2561/3 - 90 „*Teren de fundare. Fundații pe piloți. Prescripții generale de proiectare*”, STAS 2561/2 - 81 „*Teren de fundare. Fundații pe piloți. Încercarea în teren a piloților de probă și din fundații*”, STAS 2561/1 - 83 „*Teren de fundare. Piloți. Clasificare și terminologie*” și a normativului C 160 - 75 „*Normativ privind alcătuirea și executarea piloților pentru fundații*”.

În anul 1970 și mai târziu, de mai multe ori, în anii cu precipitații abundente, în zonele joase de pe Valea Sălajului, parte din localitățile Dobrin, Sâncraiu Silvaniei și pe afluenții Deleni și Naimon (între drum și pârau) au fost inundații. Din acest motiv în zonele joase, în apropierea pâraurilor, la eliberarea certificatului de urbanism se va solicita pe lângă studiu geotehnic și întocmirea unui *studiu de risc natural la inundații*.

Datorită nivelului ridicat al apei subterane, în această zonă nu se indică subsoluri, dar în cazul executării, se vor lua măsuri speciale de hidroizolații.

Zone cu riscuri de alunecare

Această zonă cuprinde versanți care prezintă alunecări vechi, stabilizate, fenomene de curgere lentă, plastică, cu coeficient de stabilitate mic, pericolul de alunecare fiind iminent în cazul executării unor lucrări sau intervenții neadecvate (excavații sau taluzări mai înalte de 1,50 m, front de săpături mai lung de 10 – 15 m, supraîncărcarea taluzelor etc.).

Zone cu riscuri de alunecare apar în grădinile din zona estică a localității Dobrin, pîntenul de deal dintre Doba Mică și Doba Mare, grădinile din partea nord - vestică a localității Verveghiu și în grădinile din nordul localităților Naimon și Deleni.

Pe versanții nordici ai afluenților sunt porțiuni de străzi care străbat zone cu înclinare foarte mare, pe un teren format din deluvii de pantă și acumulări de material detritic din conurile de dejecție ale torenților. Aici, dacă se crează taluze sau ramblee foarte înalte care depășesc rezistența de forfecare se pot produce alunecări.

În zonele cu pantă mare, apare un relief vălurit, în trepte. Prezența oglinzilor de fricțiune în masa de deluviu argilos - prăfos denotă tensiuni care se descarcă în prezent prin mișcări de curgere lentă.

Din această cauză construcțiile cu structură slabă (fundații din zidărie de piatră, beton simplu fără centuri în fundație și în suprastructură) au suferit degradări. Construcțiile executate pe baza proiectelor, cu fundații și structură adecvate, la care s-au luat în considerare caracteristicile geotehnice ale terenului, nu prezintă semne de degradare.

5.3 Scurt istoric

Dobrin / Debren (în limba maghiară)

Satul Dobrin este așezat în nordul județului, pe malul drept al Văii Sălajului și are în vecinătate comunele Hereclean, Sălățiș, Someș Odorhei, Mirșid și Crișeni, orașul Jibou. Așezările urmează cursul văilor Dobrin, a Delenilor și Naimonului, precum și cea a Verveghiului a căror curs este preluat de râul Sălaj.

Tradițiile culturale și ale învățământului își pierd începuturile în urmă cu secole. În prezent în centrul comunei funcționează școala cu clasele I - VIII, construită în anii 1964 - 1965, cu predare în limba română, alături de grădiniță și bibliotecă. Satele aparținătoare au școli ridicate între anii 1970 și 1984, în care acum funcționează atât grădinițele, cât și școli cu clasele I - IV.

Atestarea localității Dobrin este următoarea:

1423 *Debren*;
1450 *Debrend*;
1557 *Debroy* (Petri III: 262);
1733 *Dobrin*;
1854 *Debren*, *Dobrin* (Bul. 85);
1900 *Debren*;
1930 *Dobrin*.

Toponimul *Dobrin*, ținând seama de alte atestări mai vechi de cât 1423, trebuie corelat cu apelativul slav *debrī* < pădure, codru > temă care stă și la baza toponimului *Debreczen* din Ungaria care are același nume cu fostul *Dobriținaș*, actualmente *Dumbrava* din Maramureș.

Acesta apare atestat la 1584 *Debreczen*, 1598 *Kis Debreczen* etc. Dacă observăm șirul înregistrărilor documentare în atestarea Dobrinului schimbarea se petrece la 1733 când forma generală *Dobrin* devine stabilă până în zilele noastre. La această dată oiconimul¹ amintit este pus în legătură cu apelativul slav *dobrŭ* «bun» (rus, *dobryi* – «bun», *dobrota* – «bunătate» etc.), probabil în analogie cu alte toponime și antroponime formate de la această temă foarte productivă și cunoscută.

În ceea ce privește structura toponimului Dobrin din Sălaj, acesta conține tema *dobr-* + formantul toponimic slav – *in*, cu sens genitival adică «a lui Dobre».

În atestarea de la 1450 *Debrend*, a fost preluat în limba maghiară suprapunându-se peste forma slavă *Debren* formantul toponimic maghiar tot cu sens posesiv «-d ».

¹ Cuvânt care denumește o așezare omenească, <http://dexonline.ro/definitie/oiconim>

Celălalt toponim din județul Sălaj, Dobrocina, este format de la aceeași temă, adăugându-se sufixul slav «-oc-».

Din radicalul *dobr-* s-au format numeroase antroponime românești ca: *Dobra, Dobrel, Dobrin, Dobriș, Dobrinoiu, Dobrițoiu, Dobrotă, Dobroiu, Dobroțeanu, Dobrică etc.* Pe sol maghiar *de la Debreczen* s-au format numele de familie: *Debreceni, Debreczeni, Debrenti* și altele (Dic. Etim. Sălaj., Prof. Dr. Gh. Chende Roman).

La 1387 Dobrinul aparținea de Cetatea Aurită (loc. Cheud, com. Napradea) și începând cu anul 1549 de Cetatea Chioarului (Kövár). Era în administarea Comitatului Solnocul de Mijloc și se afla tocmai în locul de vamă. La 1423 este amintit ca fiind pe moșia familiei Jakcsilor. În 1472 a fost înregistrat pe Bélteki Drágfi Miklós și fiii săi: Bertalan, Ferencz, György și Péter.

În jurul anului 1475 în Dobrin apar ca plătitori de impozite Potencziána cu 5 forinți, Drágfi cu 10 forinți, Jakcsi Péter cu 3 forinți, iar în 1543 iobagii lui Körösi Ferencz cu plata impozitului pentru 5 porți, a lui Jakcsi Mihály pentru 2 porți, a lui Körösi Miklós cu o poartă.

S- au mai consemnat 3 primari (biró)², 2 libertini, un scutelnic, 9 săraci, două case noi și două terenuri pustii. În 1549 Dobrinul a fost împărțit între Körösi Miklós, Dobai Lázár și Körösi Ferencz a căror iobagi au plătit după câte 3 porți fiecare. Mai erau 2 primari, 14 săraci, 7 case noi. În 1570 iobagii lui Körösi János au plătit impozit pentru 6 porți, a lui Dobai Benedek pentru 4 porți. În 17 iunie 1477 din ordinul regelui Mátyás au fost înregistrați pe moșia lui Jakcsi Péter din Coșei, Bönyei Tamás și László.

Până la sfârșitul secolului al XVIII-lea se înregistrează mai multe donații și moșteniri de terenuri care urmau să aparțină de Cetatea Hododului, apoi s-a revenit și s-au operat alte

² Primarii erau persoane alese și erau onorifice

mișcări ale moșiilor, prezente fiind familiile Jacsi din Coșei, Körösi, Báthori György și Anna, Körösi János din Șamșud, Székely Benedek și Dobszai Istvá.

Documentele semnalează și existența populației românești în sat amintind pe la 1797 de contribuția pentru „sarcinile de război”, între care preotul greco - catolic Pop Ionuț și cantorul său Deac Onuț. Puțin mai târziu, la 1805, sunt înregistrați și nobilii incorporabili, neplătitori de impozite, dar împreună cu caii și harnașamentele necesare. A fost cazul lui Viski Daniel și Dobai Farkas. Greco catolicii și-au ridicat în anul 1720 o biserică din lemn, exista însă și o biserică reformată. „*Maghiarii din Dobrin au fost nimiciți pe vremea revoluției Rákóczi*” (Petri, III, 220). Școala confesională greco - catolică avea o sală de clasă și s-a construit în 1898.

În 1715 au plătit impozite 6 gospodării de iobagi și 4 de jeleri, din acestea 6 maghiare și 4 românești, iar în 1720, 2 gospodării de nobili, 21 de iobagi și 4 jeleri, în total 27 de gospodării din care 16 maghiare și 11 românești.

Numărul locuitorilor în 1715 a fost de 90, respectiv 54 maghiari și 36 români. În 1720 – 243 locuitori, din care 144 maghiari și 99 români. În anii următori populația românească este în creștere și datorită jertfelor celor din Dobrin în timpul revoluției. În anul 1733 au fost 21 familii de români, iar în 1847 numărul locuitorilor este de 233, toți greco – catolici. În 1890 numărul locuitorilor este de 503, din care 20 maghiari, 471 români și 12 alte naționalități. După religie existau 485 greco - catolici, 7 romano - catolici, iar reformați 10 și 8 izraeliți. Numărul caselor a fost de 114.

În 1895 numărul gospodăriilor a fost de 169. Din suprafața de 1557 holde cadastrale, terenul arabil reprezenta 877, pădurile 237, pajiștile 188, grădinile 112, pășunile 67, neproductiv 76 holde. Avea activă a Dobrinului în anul 1900 se ridica la 3500 coroane, iar impozitul plătit statului era de 2424 coroane. Pe atunci producția de vin era destul de importantă mai ales pentru buna lui calitate, motiv pentru care era căutat și în afară.

Recensământul din 1910, cu un chestionar mult mai complex, rămâne ca o oglindă pentru cunoașterea situației în care se găsea și comuna Dobrin și oferă posibilitatea unor comparații privind populația, reprezentarea etnică, procesul de maghiarizare, confesiunea, casele și materialele de construcție.

Localitatea	Dobrin	Deleni	Doba	Naimon	Sincraiu Silvaniei	Verveghiu	Total
Suprafața*	1595	767	2389	621	602	1092	7066
Case	126	69	214	58	63	142	672
Populația	598	298	943	212	240	602	2893
Militari	-	1	-	-	-	-	1
<i>Limba:</i>							
Română	535	261	99	4	14	2	915
Maghiară	54	29	843	208	112	590	1936
Germană	5	6	1	-	-	-	12
Țigani/alții	4	2	-	-	14	10	30
Ortodocși	2	-	-	-	-	-	2
Greco-catolici	534	261	98	5	16	14	928
Romano-catolici	15	1	4	-	35	3	58
Reformați	42	30	826	199	184	571	1852
Izraeliți	5	6	15	8	5	19	58
Scriu și citesc	12	69	541	113	126	324	1302
Știu ungurește	188	63	923	211	234	599	2218
Bărbați	295	148	472	96	112	299	1422
Femei	303	150	471	116	128	303	1471
<i>Case cu pereți din:</i>							
Piatră/caramidă	4	-	4	-	-	-	8
Piatră/pământ	1	3	18	1	5	4	32
Chirpici/pământ	11	20	33	31	9	4	134

Lemn/altceva	110	46	159	26	49	98	488
<i>Acoperis din:</i>							
Țiglă	14	10	24	13	13	20	94
Șindrilă	11	4	22	7	20	11	75
Trestie/paie	101	55	168	38	30	111	503
*Suprafața este calculată în iugăre, veche unitate de măsură folosită în Transilvania pentru suprafețe agrare, egală cu 0,5775 ha.							

Satul Dobrin număra la recensământul din anul 2002, 313 locuitori, din care 160 bărbați și 153 femei. Satele cu cea mai mare populație sunt Doba cu 619 și Verveghiu cu 471 locuitori, iar celelalte, Sâncraiu Silvaniei 173, Deleni 94 și Naimon 92 au un număr mai mic de locuitori. Toată comuna avea în anul 2002, 1762 locuitori din care 858 bărbați și 904 femei. Din punct de vedere etnic trăiau aici 386 de români, 1320 maghiari, 56 țigani. Confesional era următoarea situație: 355 ortodocși, 29 romano - catolici, 6 greco - catolici, 1190 reformati, 1 unitarian, 90 bapțiști, 30 penticostali, 36 adventiști de ziua a 7-a și 25 alte religii.

DELENI

Satul Deleni este un sat mic, al cărui viitor este incert datorită scăderii continue a numărului locuitorilor. Populația existentă este formată în marea ei majoritate din oameni în vârstă, aproape toți peste 60 ani. Faptul că la recensământul din anul 2002 număra doar 94 locuitori, din care 47 bărbați și 47 femei, anunță oarecum starea care va duce la desființarea localității. În urmă cu peste trei secole purta numele de *Cioara*, un nume comun multor localități, care și l-au schimbat cu timpul. O singură localitate din țară a mai rămas cu acest nume, în județul Alba, *Cioara de Sus*. Numele satului a fost schimbat în anul 1964, *Delenii*, iar mai târziu a fost adoptată forma *Deleni*. Denumirea în limba maghiară este *Nagymon-Újfalu*.

Satul este atestat târziu, în jurul anului 1700 și este consemnat de Petri Mór (IV:695) cu denumirea de *Csora*, 1750 *Syilágycsora* (cA), 1760 - 1762 *Nagymonujfalu*, 1804 *Csora sive Nagymon - Ujfalu* (Petri), 1839 *Tsova*, 1854 *Nagy Mon Ujfalu, Cioara* (Bul.86), 1930 *Cioara*, 1964 *Delenii*, 1966 *Delenii*.

Cioară este considerat un cuvânt expresiv, întrebuințat cu multe sensuri în limba română, însă originea este incertă, necunoscută. Cercetătorii au remarcat numeroase asemănări; B.P.Hașdeu îl considera un cuvânt dac, după Lahovary 323 sensul este rezultatul unei contaminări cu țigănescul *čor* „sărman, nenorocit; țigan“ (Graur 138; Juilland 162), apoi în diferitele regiuni ale Italiei cu mici diferențe de sensuri au fost găsite formele de: sicil, calabr. *čaulo*, napol. *čaoľe*, tarent. *čola*, piem. *čova*, sav. *šave*, cf. calabr. *čola*, „găină slabă și mică“ (Rohlf s 210). Cf. Pascu, I, 64; Rosetti, II, 114 (DAR; DER).

Cum în limba maghiară cuvântul cioară este tradus prin *Varjű*, documentele care atestă satul redau cu grafia maghiară cuvântul românesc așa cum l-au auzit, *Csora*. Determinantul *Szilagy*, situează localitatea în Sălaj pentru a le deosebi de multe altele din Alba , Hunedoara, Cluj etc. După 60 de ani de la prima consemnare, documentele amintesc pentru Cioara cuvântul *Nagymonujfalu*, scris legat sau despărțit, faptul ne este confirmat de (Petri IV: 695). Se arată că Cioara este *satul=falu; nou=uj* înființat de-al *Naimon-ului*, atestat la 1214 *villa Mon.*(Dic.Etm.Sălaj; Prof. Dr. Gh. Chende Roman, p.140).

Așezarea nou înființată mai la deal prin defrișarea pădurii reprezintă și o separare a acelor familii care trebuiau să plece, deștelenind alte terenuri pentru a putea trăi. „Martorii din 1804 confirmă că „cioreni” s-au extins în hotarele Naimonului, locul *Cioara* împreună cu podgoria Bálvány, care a fost pădure. Acolo au început să-și construiască casele, în jurul anului 1700, Petru Șanta și Ionuț Sabău. La mijlocul sec. al XVIII-lea localitatea avea doar câteva case.” (Petri). Este posibil ca locul unde s-au așezat să fi purtat acest nume și satul să fi preluat numele locului. Numele de mai târziu Deleni, caracterizează acest loc „mai la deal”, „mai sus spre pădure”.

Biserica de lemn greco-catolică a fost construită în 1720, registrele care o amintesc datează din 1824. Pentru ajutor de război, în 1797 au fost înscrși preotul greco - catolic Popa David și cantorul bisericii, Zaharia Pop. În 1750 locuiau 122 români greco - catolici. Aveau și o școală confesională elementară, cu o clasă, construită în 1899.

Numărul locuitorilor în 1847 era 272, în 1890 – 268, după limbă 24 maghiari, 243 români, alte 1, iar după religie – 1 romano-catolic și 243 greco-catolici, 10 reformați și 14 izraeliți. Existau 60 case. În 1895 erau 156 gospodării care dețineau o suprafața de 770 holde cadastrale, dintre care 424 ha teren arabil, 118 pajiști, 79 pășuni, vie și paragină - 56, de semănat - 1, grădină 31, păduri 2, neproductiv - 59 holde.

În anul 1900 averea activă a Delenilor se ridica la suma de 1420 coroane și plăteau statului un impozit de 1270 coroane, 62 forinți (Petri,IV:697).

Între multe alte denumiri sunt cunoscute și fântânile – La Piatră, la Bârne, la Fogadó.

Naimon

Așezat în partea de nord a județului, satul Naimon avea în anul 2002, 92 locuitori, din care 47 bărbați și 45 femei. Valea cu nume omonim trece prin apropiere și nu departe întâlnește râul Sălaj, iar existența ei este benefică sătenilor în practicarea îndeletnicirilor agricole. Denumirea satului în limba maghiară este *Nagymon*.

Localitatea are una din cele mai vechi atestări documentare: 1214, 1217 *villa Mon*, (Registrul de la Oradea), 1219 *Nyr* (Doc. Rom. C, a I:60,98), 1376 *Mony*, 1492 *Nagh-Mon*, 1636 *Nagimon* (Petri,IV:87), 1854 *Nagy Mon*, *Monu* (Bul.86), 1900 *Gagymon*, 1966 *Naimon*.

Toponimul *villa Mon*, actualul *Naimon* s-a format pe baza hipocoristicului *Mon*, (*Monu*) Această temă a cuvântului este considerată de specialiști de origine punică, atestată și de izvoare latine cum este numele *Monna*. Forma *Monikos* din greacă cu femininul *Monika*, au variante în *Monachos* „pustnic, monah”, „singur, solitar”, format din *monos* „singur”, engl.

monk, germ. *Münch*, fr. *moine*, it. *Monaco* sunt înrudite cu rom. *monah* și *mănăstire*. O altă soluție etimologică îl apropie pe *Mona* de goticul *munan-* „a gândi, a crede” sau *muns-* „gândire”, engl. *Myne-* amintire, dorință” și germ. „*minne*” – „dragoste”, de unde prin latină, avem în română - *minte*, *amintire*, *memorie*, *mentor*, *reminiscentă* etc. Toate aceste soluții provenind din diferite regiuni ale Europei, nu sunt contradictorii, punicul *Monnica*, prin intermediul onomasticului creștin, se întâlnește cu gr. *Monika*, cu germ. *Mona* sau cu lat. *Mona* (din *monna* =mamă, soție), ajunse astăzi nume la modă.(Ionescu 1975:215,cf. Și Graur 1965:23,106,156).

În cazul lui *Naimon* observăm că după prima atestare: *villa Mon-* „*gospodăria lui Mon*”, apare la 1219, numele *Nyr-* „*mesteacăn*” apoi începe să apară determinantul *Nag-*, *Nagh-*, *Naghi-*, *Nagy*, magh.- *nagy*,” mare”. Datorită pronunției slabe a grupului „*gy*”, pronunțat „*d*i*” la sfârșitul determinantului, el s-a modificat prin asimilare în „*nai*”, rezultând forma actuală *Naimon*.(Dic.Etm.Sălaj).

Primii moșieri apar în 1369 și au fost cei din familia Jakcs din Coșei. În 1367 locuitorii terminaseră deja capela din lemn, iar în 1383 slujea preotul András. Despre biserica reformată sunt date de la începutul secolului al XVII-lea când localnicii din *Naimon* și *Bulgari* îl susțineau împreună pe predicator. Un alt preot reformat cunoscut a fost Mihályfalvi András, care slujea în jurul anului 1629. În mijlocul secolului al XVIII -lea s-a construit din nou biserica reformată, probabil și aceasta a fost tot din lemn. Până la urmă în anul 1842 s-a instalat clopotnița din lemn în turla bisericii, care a fost apoi renovată în 1861.

După 1980 s-au făcut alte reparații la biserică, când cu ajutor olandez s-a turnat fundația pentru anexe. Construirea bisericii de astăzi a început în 1914 și s-a sfințit în 22 aprilie 1916.

Clopotul rechiziționat în vremea primului război mondial a dispărut. A rămas clopotul cel mic, turnat în 1774, care se află (fisurat) în casa parohială. Clopotul mic de acum a fost

împrumutat de la capela familiei Orgavány din Bocșița în 1957, iar clopotul cel mare a fost turnat la București în 1958.

Primele date despre învățământ apar într-un document din 24 aprilie 1620, care amintește de un învățător trimis de biserică. Totuși numele primului învățător apare în anul 1777 și el se numea Víggh János. Școala nouă modernă s-a construit în 1937.

Populația Naimonului în anul 1847 era de 373 locuitori, iar în 1868 – 240, în 1890 – 259 (249 magh. și 10 români), în 1920 – 227 (din care 1 român și 2 evrei), 1966 – 181 locuitori, în 1992 – 95 locuitori (toți reformati), 1996 – 108. În anul 1895 existau 119 gospodării. În Naimon s-a născut marele lingvist **Márton Gyula (1910-1976). (Sz. M : 443)**

DOBA

Satul Doba este localitatea cu cea mai numeroasă populație din cadrul comunei, datorită faptului că înainte existau două sate, a căror distincție se făcea cu ajutorul determinanților *mare și mică*: Doba Mare și Doba Mică. Fiind foarte apropiate ca așezare ele s-au unit și poartă numele de Doba. Așezarea e străbătută de două văi cu nume omonim, care se varsă în râul Sălaj, nu departe una de cealaltă cuprinzând astfel satul încă din imediata apropiere a DJ 108 D. Denumirea în limba maghiară este aceeași: *Doba* și formele dinainte de ultimul recensământ: *Kissdoba* es *Nagydoba*.

Atestarea acestor așezări, începând cu Registrul de la Oradea, merge aproape împreună, întrucât fondul documentar este legat de familiile stăpânitoare în ambele locuri. Anul primei atestări pentru ambele sate este 1220, *sacerdos de villa Duba* și *Duba*, la 1334 *Daba* (Doc.Rom.,a I 109, B III, 319), 1446 *Nadoba* -= *Nagdoba* – în Comitatul Solnok exteriori, 1452 *Kisdaba* (Petri, III:308; și Zichy X: 317), 1762 *Nagy Doba* și *Kis Dobo*, iar din 1854 *Nagy Doba*, *Doba Mare* și *Kis-Doba*, *Doba Mika*. Se constată că în secolele XIII – XIV –lea era un singur sat, iar după anul 1854, denumirile se păstrează la fel, apar doar unele determinative ca *Allszeg* și *Felszeg* (de sus, de jos).

Având în vedere că apelativul *dubă* și *dobă* există în limba română veche cu sensuri diferite, care s-au păstrat și sunt de proveniență slavă, unul însemnând ambarcație, luntre făcută dintr-un trunchi de copac scobit – **2. Ciubăr de lemn.** – **3.** (Trans.) Vas pentru fructe, din coajă de cireș. Si cel de-al doilea cuvânt *dobă* care ne sugerează atât instrumentul, cât și esența lemnului din care era construit, adică stejarul (Trans.), instrument muzical rustic. Sl. *dyba* „trunchi“ (Cihac, II, 95), cf. rut., rus. *dub* „stejar; luntre“, sb. *dubak* „dubă, vehicul“. Pentru evoluția semantică, cf. *drîng* la sensul de „temniță“ s-a ajuns plecîndu-se de la butucul de care erau legați, deținuții, pol. *dyby* (cf. Bogrea, *Dacor.*, I, 263), sau sl. *dyba*, de unde *dibă*, s.f. (butuc). cf. *dîmb*, *dumbravă*.

A *dubăi*, vb. (Trans., a cînta la *dubă*); *dubas*, adică cel care bătea doba, s.n. (DER). Cuvintele de mai sus, datorită productivității limbii române, pornind de la *stejar*, *dîmb*, *dumbravă*, *dubă*, *dobă* etc au dat numeroase antroponime și toponime printre care amintim numele: *Doba*, *Doban*, *Doboș*, care prin etimologie populară, la venirea ungarilor au putut fi asociate cu apelativul maghiar «*dob*» *tobă* sau *dobos* – dobaș - toboșar. Amintim că în limba maghiară cuvântul este tot de origine slavă. Astfel, înțelegem sensurile: Sacerdos de villa Duba, (lat. *Sacerdos* – «preot», *villa* – gospodărie mică la sat (la țară), traduse în magh. 1477 prin *egyház* –ak,-at =>»*biserică*». Alte toponime asemenea sunt: *Doba* (OT,SM,SJ), *Dobeni* (HR), *Dăbâca* (CJ) *Dobîrceni* (BT) etc. (*Dic. Etim.Sălaj*, Prof. Dr. Gh.Chende Roman, 145).

Separarea celor două sate s-a făcut sigur până la începutul secolului al - XV-lea pentru că în 12 aprilie 1413 au fost înregistrați pe moșia Doba Mică din Comitatul Solnoc: fiul lui Kisdobai István, Mihály; fiul lui Kisdobai Pál, Lukács și Kisdobai Demeter. Se presupune că au fost multe neînțelegeri privind terenurile care au dus această separare, unele aparținând cu partea lor de sat de Comitatul Solnocul de Mijloc, iar altele de Comitatul Crasna.

Cea mai importantă familie nobiliară a fost familia Dobai. Satul Doba a devenit deja din 1362 moșia lui Dobai Miklós și János (frați), care au primit titluri de noblețe din partea lui I. Lajos. Au fost familii importante în comitatul Solnocul de Mijloc dar și în Comitatul

Crasna. Dintre ei unii au devenit funcționari ai regalității: primpretori, prefecți, notari și prim-notari, apărând și în documentele de înregistrare ale nobilimii.

În Doba a fost preot și Apáczai János, despre care se spune că ar fi fost preotul de campanie a lui Rákóczi Ferenc II.

Conform datelor din 1715 și 1720, pe vremea „Pragmaticii Sancțiuni”, Doba (Mare și Mică) nu apar pe listele locuitorilor plătitori de impozite, asta însemnând că au fost considerate comune nobiliare. Pentru revolta nobilimii din 1797 și pentru «*contribuțiile de război*» au fost înscrși și impozitați din Doba un mare moșier Décsei Zsigmond și alți opt mai mici, precum și un nobil care locuia pe propriul său teren fiind scutit de impozite până atunci alături de alți 18 nobili. Doba avea deci un mare număr de nobili din care 28 erau scutiți de impozite, iar plătitori erau 101 nobili scăpați (1805).

Anul 1817 a fost un an nefast datorită foametei și bolilor care au bântuit atunci. Din consemnările preotului Keresztes János (1815 –1826) în Doba Mare au murit în total 53 persoane din care 37 datorită subnutriției, iar în Doba Mică 74, dintre care 47 datorită subnutriției. Cea mai sinistră zi a fost cea de 13 iulie, când au murit în Doba Mare 25 (24 de foame) oameni, în Doba Mică 21 din care 18 de foame.

În 1847 în Doba Mare au locuit 466 persoane (434 reformati, 32 români, greco-catolici), în Doba Mică 549 (475 reformati, 1 romano catolic, 70 români greco – catolici și 3 izraeliți). În 1868, în Doba Mare erau 277 locuitori, iar în Doba Mică 459. În anul 1890 - 329 locuitori (270 maghiari, 59 români), respectiv 475 (446 maghiari și 29 români.). Numărul caselor era de 77, respectiv 110; în 1895 în Doba Mare au fost 212 gospodării, suprafața fiind 1388 holde cadastrale din care 632 teren arabil, 286 de pășune, 192 de pajiști, 146 de pădure, grădini – 70, nefertil 62 holde; iar la Doba Mică suprafața era de 993 holde cadastrale, din care 547 arabil, 156 păduri, 154, pajiști, 58 grădini, 51 vie, 51 paragină și 226 gospodării.

La recensământul din 1910 în Doba Mare (împreună cu cătunul Zobor) au fost 383 locuitori, în Doba Mică 543 locuitori. În 1920 în Doba Mare existau 334 locuitori din care 298 maghiari și 5 evrei, iar în Doba Mică 478, din care 438 maghiari, 28 români și 12 evrei.

După cum se poate observa din datele statistice, dar și din cunoașterea multor obiceiuri și tradiții, precum și a numelor românești purtate de maghiari, procesul de maghiarizare are o mare continuitate. Mijloacele fiind cunoscute peste tot, crearea unui cadru de conviețuire pe plan social și economic imposibil, alături de procedeele din trecut de acaparare de terenuri, a pierderii drepturilor și a averii celor care se opuneau sau nu treceau la una din „confesiunile recepte” Simple exemple din cadrul comunei sunt grăitoare: „ roman utca” apelată și azi de locuitori, dar pe care nu mai locuiește nici un român.

Câteva legende care aveau circulație în comună și la Doba se referă la albia pâ râului Császár din Doba Mare, unde se unesc cele două pâ râiașe și unde exista o piatră maronie, care semăna cu o ușă sculptată; s-a săpat mult pentru a o scoate, dar nu s-a reușit niciodată. Motivul era existența prezumtivă a unei comori care aparținuse lui Obor, presupus conducător maghiar. Asemenea legende sunt legate de adevăruri străvechi aproape peste tot unde locuiau dacii, care, se știe, își ascundeau aurul. Arheologii au confirmat prin descoperirile de aici prezența dacilor pe teritoriul comunei.

După o altă legendă, în biserica din Doba Mică se presupune că sub altar s-ar găsi un tunel, care este închis cu o dală (úrasztala). Se zice, că nu-i voie să o ridici, pentru că cine a încercat și a coborât în tunel, nu s-a mai întors niciodată. Tunelul ar fi condus la cetatea Erdödi, care este legată de Rákóczi (Petri M: III, 309; Sz. M. 391).

La cotitura de la Doba Mică este o moară, pe locul numit Câmpul Morii (Malomrét), acolo s-au ținut târguri lunare din vechime, dar și între cele două războaie mondiale. Mai demult moara era de apă, apoi cu abur, după un timp a funcționat cu ajutorul unui motor Diesel, iar astăzi în urma modernizării, forța motrice este electricitatea.

Verveghiu

Sat așezat pe partea stângă a râului Sălaj, nu departe de DJ 108 D și la cca. 4 km de centrul comunei, Dobrin. Verveghiu este a doua localitate ca număr de locuitori din comună. În anul 2002 avea 471 locuitori din care 215 bărbați și 256 femei și este atestat la 1334 *poss. Veruolog* (Doc.Rom. C.,b III: 319), 1387 *Werwewlg*, 1449 *Wywolg*, *Weerweerlgh* (Petri IV: 788), 1549 *Werweolgy*, 1797 *Vérvölgy* (Petri), 1850 *Virvélgy*, (st.Tr.), 1900 *Vérvölgy*, 1930 *Verveghiu*, 1966 *Verveghiu*.

Toponimul s-a format pe baza apelativelor maghiare *ver* „a lovi, a bate” și *völgy* „vale”. Satul este așezat pe o colină, la baza căreia curge o vale, care se varsă în râul Sălaj. Probabil că inițial, să fi avut sensul de „*locul unde se bat apele*”. Se observă că în timp, datorită influențelor extralingvistice, numele a suferit mai multe transformări, ajungând la forma aceasta din nevoia de simplificare a pronunției în limba maghiară, după care și în românește *Vervölgy* s-a transcris *Verveghiu*. (Dic.Etm.Sălaj, 294, Prof. Dr.Gh. Chende Roman.

Se spune că pârâul amintit mai sus, *Lehel* a primit numele după acela al unui gornist pe care îl chema Lehel, și care a dat semnalul de atac în locul acesta. În bătălia care s-a dat acolo, pe vale a curs atâta sânge, încât apele s-au înroșit – valea luând numele de *Vérvölgy* (Verveghiu). (Valea sângelui, însângerată) după evenimentele de atunci și păstrate în conștiința localnicilor. Tot atunci s-a format și localitatea *Menyö* (Mineu) *menhely* – adăpost pentru refugiați (Tunyogi József).

După Petri Mór, originea numelui satului, pe baza tradiției populare, este legată de evenimentele istorice: Sfântul Ștefan a trecut prin foc și sabie pe aceia care se opuneau încreștinării. Forța pentru eliminarea credințelor păgâne s-a aplicat și aici, trimițând un conducător de oaste nemilos, care în luptă i-a tăiat pe păgâni, încât valea între Doba și Sâncraiu a fost un râu de sânge, aici se află acum Verveghiu.

Contrar etimologiei populare, lingvistul Szabó T. Attila ne atrage atenția că prepoziția *vér* din numele satului n-are nimic comun cu *vér=sanguis*, ci forma modificată a

cuvântului *ivér=iver*. Cu toată confuzia datorată neștiinței oamenilor această interpretare a rămas cu același înțeles din cauza zguduitorului eveniment trăit de înaintașii lor atunci, al încreștinării cu forța din 1011.

În 1519 Verveghiu a fost împărțit între Kisdobai Antal, Nagydobai Illés Tamás și Nagydobai György. În anul 1532, Ösi Sz. György a vândut moșiile Werwewlgh și Szentkirály cu 12 forinți lui Szentkirályi Moldovai Antal (Petri).

Celebra «presă urs» „Medvesajtó”, presa uriașă nu mai există. Ea a fost confecționată din lemn în 1837; presa strugurii și datorită greutateii proprii nu mai trebuia apăsat sau învârtit, toți strugurii puși în presă ieșind ca uscați. Pentru folosirea presei de obicei se plătea o găleată de must. Deși avea valoare muzeală, după colectivizare presa a fost tăiată și arsă.

În anii 1715 și 1720 aici nu au fost recenzați locuitorii. În 1847 erau 541 locuitori, iar în 1890 din 580 de locuitori, 571 erau maghiari și 9 români. După religie era un romano-catolic, 10 greco-catolici și 530 reformati. Satul avea 136 de case.

În 1910 din 602 locuitori, 509 erau maghiari, 2 români și 10 alte etnii, reformați fiind 571, greco-catolici 14, izraeliți 14 și romano-catolici doar 3. De la prima vedere se observă că numărul românilor declarați era 2, dar se știe că maghiarii nu erau greco-catolici, deci cei 14 greco-catolici fuseseră maghiarizați.

Locuitorii Verveghiului erau mai demult celebri în confecționarea butoaielor, la mare căutate în acea vreme, datorită importanțelor cantități de vin, care se producea în multe localități din comitat.

În prima jumătate a sec. al XVI-lea, biserica reformată era de sine stătătoare. Bethlen Gábor a donat dijma în favoarea bisericii. Această biserică veche din lemn a fost vândută la 1798 satului Deleni.

Biserica reformată de piatră de acum a fost construită conform înscrisului de pe tavan, în septembrie 1803, din banii donați bisericii de enoriașii din Verveghiu, pe vremea preotului T.T. Szokolyai Ádám. Clopotele au fost turnate în 1774 și 1852. În prezent există numai un clopot, celălalt fiind rechiziționat în timpul primului război mondial. Continuitatea existenței preoților în sat începe la 1664 cu preotul Madai István și până în prezent (Petri M. IV: 789).

Școala confesională reformată cu o sală de clasă s-a construit în anul 1877. Conform înscrisului de pe tavanul bisericii a existat școală și în 1803, când preda Sztatmári József, numit «magistru de școală» (n.t.). Școala și-a păstrat caracterul confesional, cu întreruperi, când în anul școlar 1925 - 1926 a început învățământul și în limba română, probabil, până în anul 1948. În școala construită în 1877, conform datelor din 1907-1908 au învățat 69 elevi, învățător fiind Puskás József (Sz. M. 398).

Sâncraiu Silvaniei

Satul Sâncraiu Silvaniei este așezat pe malul drept al râului Sălaj, pe șoseaua care leagă Zălaul de Cehu Silvaniei (DJ 108 D) și la o distanță de cca 2 km de Dobrin, reședința comunei.

În anul 2002, la recensământ, se declarau 173 locuitori din care 85 bărbați și 88 femei. Denumirea maghiară a satului este *Szilágyszentkirály*.

Este atestat documentar la trei decenii după Dobrin, dar existența celor două localități se pierde oricum în negura veacurilor, ele fiind străvechi așezări dacice. Confirmarea o aduc urmele de locuiri din această zonă descoperite de arheologi.

Atestarea documentară începe cu anul 1452 cu denumirea *Zenthkkyral* (Zichy IX:317), 1549 *Zentkiraly*, (Petri IV: 499), 1762 *Szilágy Szent Kiraly*, 1797 *Szentkiráj* (Petri 449), 1850 *Szint Kraj*, 1854 *Szilágy-Szent-Kiraly*, *Sîn-Crai* (Bul.86), 1900 *Szilágyszentkiraly*, 1930 *Sîncraiu-Silvaniei*, 1966 *Sîncraiu- Silvaniei*.

„Întreaga viață spirituală a comunităților în perioada feudală era dominată de biserică, care si-a pus amprenta și asupra modului de gândire și percepere a realităților de către oameni. În Transilvania, în această perioadă, exista o mare presiune a catolicismului. În 1428, de exemplu, regele Sigismund a emis un decret prin care a hotărât că „nobilii (neofiți, s.n), cnezii și țăranii își vor pierde moșiile dacă nu-și botează copiii în legea catolică” (David 2004: 54). Era unul din motivele pentru care 9 ani mai târziu, la Bobâlna, țăranii se vor răscula. A fost momentul odioasei „legături frățești” cunoscută în istorie ca „Unio Trium Nationum”, îndreptată împotriva „prea ticăloșilor români”, pe care i-a exclus dintre nații, întrucât credința lor nu era una dintre cele recepte. Ei erau în afara oricăror drepturi și pentru a-și menține existența și păstra averea, mulți au trecut la catolicism și s-au maghiarizat. Deținătorul puterii așadar era receptat ca „reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ”.

Personajul excepțional, care deținea puterea era perceput ca un mediator între oameni și zei, între oameni și destin sau între oameni și istorie. Cuvintele latinești din traducerea în românește a cunoscutei sintagme „k u. k.”(kaiserlich und königlich) din timpul Monarhiei Austro-Ungare au fost „cesaro – crăiesc”. El, regele = *craiul* , era considerat ca un sfânt, în atotputernicia lui și însoțit de acest determinant a generat toponime după modelul Sf. Petru = *Sânpetru*, Sf. Mihai = *Sânmihai* așa și Sfântul „Crai” = *Sâncrai*. Aceste toponime cu numele sfinților practicat de biserică, caracteristic numai Transilvaniei, prin contopirea numelui cu determinantul său a servit ca model și pentru *Sîncrai*. Asemenea toponime întâlnim *Sîncraiul de Mureș*, *Sîncrăieni* (HR), *Sîncraiu* (CJ, CV). La unele din acestea s-a adăugat și determinantul locului „*Sîncraiul Almașului* și *Sîncraiul Silvaniei*. Astfel s-a format toponimul acestui sat. Amintim și antroponimul *Sîncrăian(u)*, care indică originea locală a purtătorilor”(Dic. Etm. Sălaj, 254; Prof. Dr. Gh. Chende-Roman).

După încreștinarea păgânilor de pe Valea Sălajului din 1011, pe urmele lui Tinódi Lantos Sebestyén și Budai Ézsaiás se vorbea despre o mănăstire Szentkirály. Se crede că în jurul mănăstirii s-a dezvoltat și satul. Mănăstirea a existat și în 1551, când călugărul György a însoțit-o până la Sâncrai pe regina Izabella și pe fiul său, János Zsigmond. Denumirea

dealului *Templom Hegy* (Dealul bisericii), păstrată în amintire de localnici se referă la o capelă *Szent László* (Sf. Vasile) care ar fi fost aici, își amintea Süle Ferenc (Petri, o.c.). Nu se știe însă cum s-a distrus mănăstirea și, mai ales, faptul atestării atât de târziu a satului, pune în dificultate cercetătorii în acceptarea acestor variante privitoare la toponimul și istoricul începuturilor acestei așezări.

Satul aparținea de Comitatul Solnocului de Mijloc și ar fi fost localitate de «boierași» (n.t.). În 1705 au fost 9 nobili, în 1805 numărul acestora a crescut la 41. În anul 1847 numărul locuitorilor a fost 277, din care 200 reformați, 26 greco-catolici, 41 romano-catolici și alții.

Prima consemnare cu numele preotului catolic, și anume Bereck, datează din 8 aprilie 1452. În locul mănăstirii care a fost fondată (cum se spune) de regele Szent László la începutul secolului al XVI-lea, a fost construită o biserică, romano-catolică și apoi transformată în templu reformat. În 1869 a fost demolată și în 1871 găsim deja construcția bisericii de astăzi, cu o lungime de 16 m, cu 8 m lățime și 10 m înălțime. Proiectul a fost executat de Wolfart Mihály din Baia Mare. Înălțimea turnului este de 17 m. Clopotul mic datează din 1646, iar cel mare a fost turnat în anul 1814.

Se spune că în sec. al XVII-lea Sâncraiu avea biserică asociată cu Verveghiu. Sigur că până în 1926 Sâncraiu era «biserica-mamă», apoi a fost asociată cu Naimon (n.t.).

Primul preot reformat cunoscut în Sâncraiu a fost Szölöskei Jónás (1671), urmat apoi de Bessenzei János, 1697. Alături de biserică a funcționat și școala confesională încă din vechime. În 1844 apare în documente numele învățătorului Szentkirályi Sámuel, urmat în anul 1849 de magistrul de școală Nagy Sándor (Petri IV: 499; Sz.M.546).

La baza acestui documentar, au stat alături de alte lucrări și documente a căror surse și trimiteri s-au subliniat în text, traduceri documentare din lucrările – *Szilágysági Magyarok* și *Petri Mor* ale prof. Ottilia Bódis, ale citatelor și comentariilor din lucrarea prof. Dr

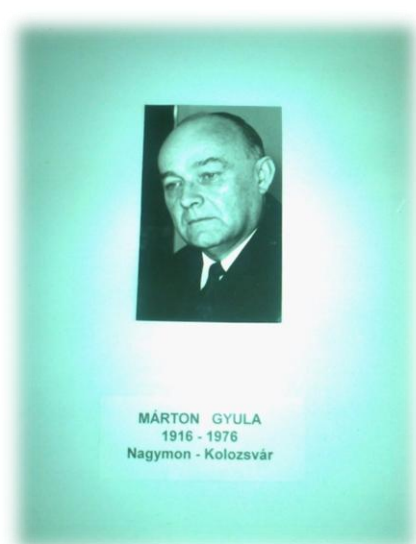

Gheorghe Chende Roman „Dicționar Etimologic al localităților din județul Sălaj”, Ed. Silvania, 2006.

5.4 Personalități

Márton Gyula (1916 - 1976) – lingvist, profesor universitar, cercetător dialect, născut în satul Naimon

Casa memorială Márton Gyula, Comuna Dobrin

Domeniile principale de cercetare ale profesorului Márton Gyula au fost: dialectologia maghiară, contactul lingvistic român-maghiar, toponimia, lexicologia și terminologia tradițională

Viața și activitatea: A absolvit Facultatea de Litere și Filosofie - Universitatea „Regele Ferdinand I” din Cluj, secția limba și literatura maghiară - limba și literatura română (1940). A obținut doctoratul în litere (Cluj, 1942) cu teza „A nagymoni népnyelv ígetővei és igealakjai” (Temele și formele verbale în graiul satului Naimon). A fost profesor la liceul din Dej (1940 - 1942), cercetător la Institutul de Studii Ardelene (1942 -1944), prizonier de război în Uniunea Sovietică (1944 - 1947), profesor la Liceul Reformat din Cluj (1947 - 1948), conferențiar (1948 -1952), profesor (1952 - 1976), șef de catedră la catedra de limba și literatura maghiară, decan (1952 - 1956), prorector (1956 - 1959) al Facultății de Filologie din

Cluj. A debutat cu un articol științific despre toponimele satului Naimon în Kristóf-emplékkönyv (1939).

Domeniile principale de cercetare ale profesorului Márton Gyula au fost: dialectologia maghiară, contactul lingvistic român – maghiar, toponimia, lexicologia și terminologia tradițională. A fost membru al comisiei de redacție a revistelor Nyelv-és Irodalomtudomány Közlemények – Studii și cercetări lingvistice și istorie literară, Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”. Sries Philologia, membru corespondent al societății fino-ungrice din Helsinki, al Societății Maghiare de Lingvistică din Budapesta.

Colaborări: Studia, Magyar nyelv (Budapesta), Magyar Nyelvőr (Budapesta), Magyar Nyelvjárások (Debrecen), Korunk, Igaz Szó, Utunk, Művelődés, Előre, Igazság, Hargita, Nyelv-és Irodalomtudományi Közlemények, Cercetări de lingvistică, Studii și cercetări de lingvistică Revue Roumaine de Linguistique, Orbis.

Kiss Sandor – profesor, născut în 1953 la Doba Mare.

Viața și activitatea: absolvent al Facultății de Matematică – Mecanică din cadrul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, 1976. A fost doctorand la Universitatea din Debrecen (Ungaria), titlul tezei de doctorat fiind „Noi metode în geometria analitică și modurile lor de aplicare”. Profesor de matematică în Satu Mare la Liceul de Mecanică (1976 - 1981), Liceul de Construcții (1981 - 1998), Grupul Școlar de Industrializare a Lemnului (1998 - 2004). A publicat articole de specialitate și mai mult de 100 probleme propuse de matematică. Colaborează cu ziare și reviste de specialitate: Szatmári Friss Újaság, Erdélyi Napló, Matematikai Lapok, Octogon, A Matematika Tanítása, KöMal, MatLap, Erdélyi matematikai Lapok.

Florica Pop – scriitoare: „Straița cu merinde”, „Petale cu inscripții”, „Șoapte cu ecou”, „Destin cu aplauze”, co-autor al mai multor lucrări de biblioteconomie, coordonator al lucrării „Oameni de seamă ai Sălajului”, volumul I și II.

5.5 Elemente de patrimoniu

Nr. Crt.*	Cod LMI**	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
211	SJ-I-s-B-04923	Situl arheologic de la Naimon, punct „Balvanyos”	Sat Naimon, Comuna Dobrin	„Balvanyos”	
212	SJ-I-s-B-04923.01	Așezare	Sat Naimon, Comuna Dobrin	„Balvanyos” la 800 m NNE de sat	Neolitic
213	SJ-I-s-B-04923.02	Așezare	Sat Naimon, Comuna Dobrin	„Balvanyos” la 800 m NNE de sat	Hallstatt
265	SJ-I-s-B-04954	Așezare	Sat Sâncraiu Silvaniei, Comuna Dobrin	„Barázdahát” la capătul satului spre Cehu Silvaniei	Epoca bronzului, Cultura Suciu de Sus
266	SJ-I-s-B-04955	Situl arheologic de la Sâncraiu Silvaniei, punct „Laz”	Sat Sâncraiu Silvaniei, Comuna Dobrin	„Laz” la cca 1 km ENE de sat, în dreapta Văii Sălajului	
267	SJ-I-s-B-04955.01	Așezare	Sat Sâncraiu Silvaniei, Comuna Dobrin	„Laz” la cca 1 km ENE de sat, în dreapta Văii Sălajului	Epoca medievală timpurie
268	SJ-I-s-B-04955.02	Așezare	Sat Sâncraiu	„Laz”	Sec. II – III p.Chr.

			Silvaniei, Comuna Dobrin		
269	SJ-I-s-B- 04955.03	Așezare	Sat Sâncraiu Silvaniei, Comuna Dobrin	„Laz” la cca 1 km ENE de sat, în dreapta Văii Sălajului	Epoca bronzului, Cultura Suciu de Sus
392	SJ-II-m-A- 05048	Biserica de lemn „Sf, Arhangheli Mihail și Gavril”	Sat Doba Mică, Comuna Dobrin	156	Sf. Sec. XVI
393	SJ-II-m-A- 05049	Biserica de lemn „Sf, Arhangheli Mihail și Gavril”	Sat Dobrin, Comuna Dobrin	52	1720

*Poziția în Lista monumentelor istorice - 2010

**Din punct de vedere structural, monumentele sunt grupate pe patru categorii, în funcție de natura lor:

- I. Monumente de arheologie
- II. Monumente arhitectură
- III. Monumente de for public
- IV. Monumente memoriale si funerare

Din punct de vedere valoric, lista monumentelor istorice cuprinde următoarele categorii:

- Categoria A - monumente de interes național
- Categoria B - monumente de interes local

Codul LMI – cod propriu cu următoarea structură:

- Sigla alfabetică a județului în care se află
- Grupa valorică în care a fost încadrat: A, respectiv B
- Categoria căruia îi aparține, I,II,III sau IV
- Numărul curent în cadrul fiecărei categorii

Sursa: www.patrimoniul.gov.ro

Ministerul Culturii și Patrimoniului Național
Institutul Național al Patrimoniului

Biserica de lemn „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” - Dobrin

Biserica de lemn „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” – Doba Mică

Solidus

Tetradrahmă

Solidus (monetă din aur) emisă în anul 444 de Theodosius II (408 – 450), descoperită întâmplător de Gál Adalbert în hotarul satului Doba Mare la locul numit *Liget*. Moneta a fost descoperită în anul 1958 și se află în patrimoniul Muzeului Județean de Istorie și Artă din Zalău.

Tetradrahmă (monetă de epocă dacică din argint) emisă la sfârșitul secolului III înainte de Christos – prima jumătate a secolului II înainte de Christos, descoperită întâmplător de Gál Carol în hotarul satului Doba Mare la locul numit *Gogyon*. Moneta a fost descoperită în anul 1958 și se află în patrimoniul Muzeului Județean de Istorie și Artă din Zalău.

CAPITOLUL VI ANALIZA DIAGNOSTIC

6.1 Fondul funciar

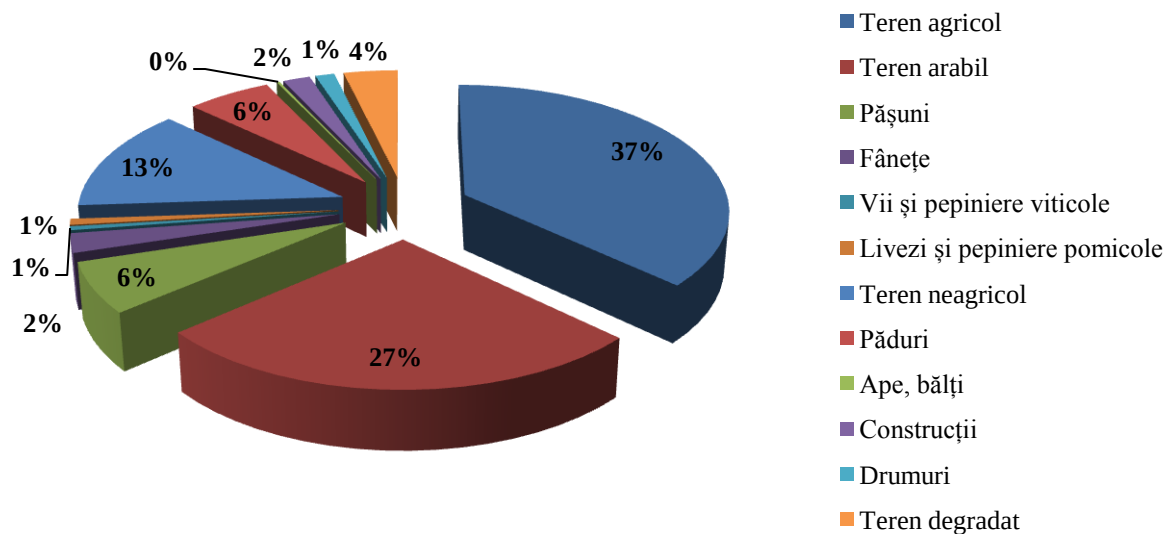
Comuna Dobrin deține o suprafață de 4.000 ha din care 270 ha intravilan și 3.730 ha extravilan:

Nr. Crt.	Modul de folosință a terenului	Forma de proprietate	Suprafața (ha)
1	Teren agricol	total	2.957
		proprietate privată	2.923
2	Teren arabil	total	2.145
		proprietate privată	2.115
3	Pășuni	total	516
		proprietate privată	516
4	Fânețe	total	194
		proprietate privată	194
5	Vii și pepiniere viticole	total	40
		proprietate privată	40
6	Livezi și pepiniere pomicole	total	62
		proprietate privată	58
7	Teren neagricol	total	1.043
		proprietate privată	882
8	Păduri și altă vegetație forestieră	total	468
		proprietate privată	461

9	Ocupată cu ape, bălți	total	17
10	Ocupată cu construcții	total	152
		proprietate privată	122
11	Căi de comunicații și căi ferate	total	107
12	Teren degradat și neproductiv	total	299

Modul de folosință a terenurilor

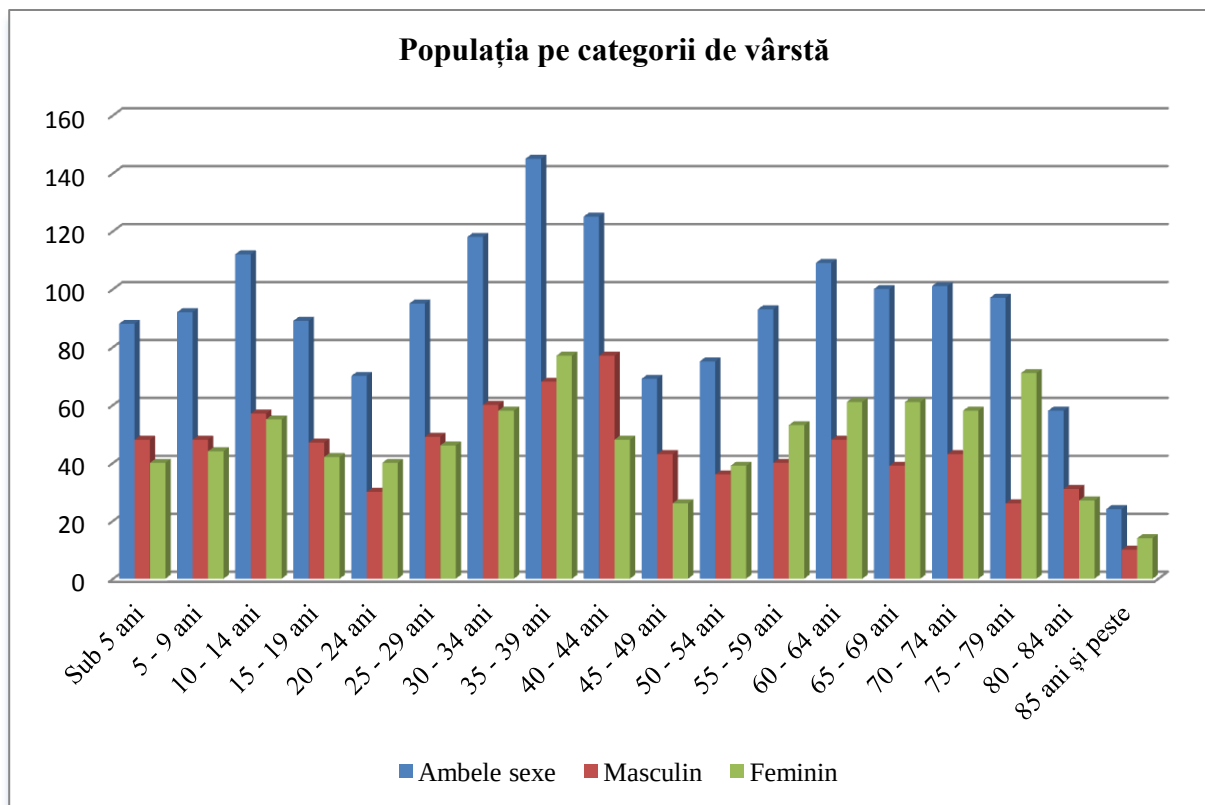

6.2 Populația

La recensământul din 2011, comuna Dobrin a înregistrat o populație de 1.660 locuitori, din care 800 bărbați și 860 femei.

Populația pe grupe de vârstă:

Categorii de vârstă	Ambele sexe	Masculin	Feminin
Sub 5 ani	88	48	40
5 - 9 ani	92	48	44
10 - 14 ani	112	57	55
15 - 19 ani	89	47	42
20 - 24 ani	70	30	40
25 - 29 ani	95	49	46
30 - 34 ani	118	60	58
35 - 39 ani	145	68	77
40 - 44 ani	125	77	48
45 - 49 ani	69	43	26
50 - 54 ani	75	36	39
55 - 59 ani	93	40	53
60 - 64 ani	109	48	61
65 - 69 ani	100	39	61
70 - 74 ani	101	43	58
75 - 79 ani	97	26	71
80 - 84 ani	58	31	27
85 ani și peste	24	10	14

Structura etnică:

Români	Maghiari	Romi	Informație nedisponibilă*
292	1295	40	33

* Persoane care nu au dorit publicarea datelor personale referitoare la etnia
Rezultate definitive RPL 2011 <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, Tab. 8:
Populație stabilă după etnie – județe, municipii, orașe, comune

Structura religioasă:

Ortodoxă	262
Romano-catolică	42
Reformată	1079
Penticostală	57
Greco-catolică	4
Baptistă	99
Adventistă de ziua a șaptea	60
Martorii lui Iehova	18
Evangelică	5
Atei	*
Informație nedisponibilă*	33

**Persoane care nu au dorit publicarea datelor personale referitoare la religie*
***Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3)*
Rezultate definitive RPL 2011 <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, Tab. 13:
Populație stabilă după religie – județe, municipii, orașe, comune

6.3 Infrastructura

6.3.1 Infrastructura de utilități

6.3.1.1 Alimentarea cu apă și canalizarea

Rețeaua existentă de apă și canalizare sunt realizate pe fonduri europene prin ADI Valea Sălajului. Rețeaua de aducțiune a apei are o lungime de 7.556 ml, iar rețeaua de distribuție 19.905 ml: Dobrin 4.698 ml, Doba 7.791 ml, Sâncraiu Silvaniei 1.420 ml și Verveghiu 5.996 ml. Distribuția apei pleacă din rezervorul de apă de 350 m³ prin stația de pompare, rețeaua fiind contorizată. Este necesară extinderea rețelei de distribuție a apei potabile în localitățile Naimon și Deleni, aprox. 4,5 km, Dobrin 0,95 km, Doba 0,8 km, Verveghiu 0,8 km.

Rețeaua de canalizare însumează 20.805 ml din care în Dobrin sunt 7.823,8 ml, în Doba 7.697,5 ml, în Sâncraiu Silvaniei 1.378,9 ml, în Verveghiu 3.904,9 ml. Rețeaua de canalizare cuprinde cămine de vizitare și 5 stații de pompare (Dobrin 3, Sâncraiu Silvaniei 1, Verveghiu 1). Este necesară extinderea rețelei de canalizare în Verveghiu cu 1,2 km.

6.3.1.2 Alimentarea cu gaze naturale

Comuna Dobrin nu beneficiază de rețea de distribuție a gazelor naturale.

6.3.1.3 Alimentarea cu căldură

Pentru încălzirea locuințelor și a instituțiilor publice se folosește material solid (lemn).

6.3.1.4 Alimentarea cu energie electrică

Comuna Dobrin este alimentată cu energie electrică din sistemul național, existând o rețea de 33 km, reabilitată în proporție de 60 % în ultimii 2 ani și întreținută corespunzător.

6.3.1.5 Rețeaua de iluminat public

Rețeaua de iluminat public are o lungime de 29 km, este în stare bună de funcționare și a fost într-un proces de reabilitare și modernizare fiind înlocuite lămpile vechi cu unele noi cu consum de energie mai mic. Rețeaua necesită extindere cu 4 km.

6.3.1.6 Salubritate

Serviciul de salubritate este concesionat către o societate comercială, colectare realizându-se o dată la două săptămâni în toate localitățile componente. În comună sunt amplasate containere pentru colectare selectivă la instituțiile publice și la punctele de colectare. Este necesar amplasarea acestor containere în mai multe puncte.

6.3.1.7 Transport în comun

Administrația locală nu are un serviciu propriu de transport în comun. Comuna este deservită de societăți comerciale cu microbuze, efectuându-se curse regulate pe traseul Zalău

– Cehu Silvaniei. Sunt stabilite puncte de oprire pe DJ 108 D, dar nu sunt amenajate stații de așteptare. Este necesar amenajarea stațiilor, refugiu pentru oprire, bănci și coșuri de gunoi (Dobrin, Doba, Verveghiu și Naimon).

6.3.2 Rețeaua de drumuri locale

Drumuri comunale:

Localitate	Denumire	Asfalt	Pietruit	Pământ
Dobrin	DC 20	2,400 km	0,800 km	-
Doba	DC 6 A	2,000 km	-	-
Doba	DC 6 B	2,500 km	-	-
Naimon	DC 8	3,000 km	-	-
Verveghiu	DC 20 A	2,000 km	-	-
Sâncraiu Silvaniei	DC 20 B	1.500 km	-	-
				Total = 14,200 km

Drumuri vicinale - total

Localitate	Pământ
Dobrin	17,928 km
Deleni	13,944 km
Doba	36,900 km
Naimon	12,314 km
Sâncraiu Silvaniei	5,838 km
Verveghiu	24,870 km
Total = 111,794 km	

Străzi - total

Localitate	Asfalt	Pietruit	Pământ
Dobrin	2,905 km	-	2,329 km
Deleni	-	1,250 km	0,930 km
Doba (Mică)	1,500 km	2,000 km	1,600 km
Doba (Mare)	1,337 km	-	1,650 km
Sâncraiu Silvaniei	0,300 km	-	-
Verveghiu	2,455 km	0,660 km	1,759 km
Total	8,497 km	3,910 km	8,268 km
Total străzi = 20,675 km			

6.3.3 Mediu – calitatea factorilor de mediu

Analiza factorilor definitorii ai calității mediului, respectiv calitatea aerului, apei și a solului, impactul activităților umane asupra cadrului natural, incidența fenomenelor naturale distructive (inundații, alunecări de teren, incendii, seisme etc), evidențiază un nivel foarte bun al calității mediului, esențial desfășurării propice a activității socio – economice. Cadrului natural prezintă suficiente elemente care îi conferă puritatea ridicată a atmosferei și microclimatului specific.

În urma analizelor efectuate asupra calității apei potabile reiese că aceasta este sanogenă. Calitatea apelor subterane poate fi alterată în locurile în care nu există rețea de canalizare în comună și folosirii în gospodării a foselor impropriu realizate.

Poluarea aerului poate intervenii în timpul campaniilor agricole când, datorită vântului, ajung cantități mari de praf și pulbere în zonele locuibile, fără însă a fi afectată starea de sănătate a populației.

De asemenea, calitatea aerului poate fi alterată din cauza traficului rutier, prin emisia de noxe, fără însă a fi afectată starea de sănătate a populației. Poluarea aerului este produsă și

de prezența prafului datorat străzilor pietruite și de pământ din interiorul comunei, fără însă a avea repercusiuni asupra stării de sănătate a locuitorilor comunei.

Nu există factori industriali care, prin deversare, să producă poluarea solului sau a apelor freatice. Poluarea se realizează din aruncarea deșeurilor în locuri neamenajate, care deteriorează terenul în locurile unde este depozitat.

6.3.4 Parcuri, spații verzi și locuri de joacă

În comuna Dobrin sunt amenajate două parcuri, unul în centrul comunei și altul în localitatea Doba. Parcurile necesită lucrări de amenajare specifice și dotare cu bănci, coșuri de gunoi, loc de joacă, corpuri de iluminat etc.

6.4 Economia

6.4.1 Agricultură

6.4.1.1 Cultivarea cerealelor

Principalele plante cerealiere cultivate sunt: porumb, grâu, secară, orz, orzoaică, floarea soarelui.

Plante cultivate	Anii		
	2012	2013	2014
	Suprafața (hectare)		
Porumb	330	330	426
Grâu	80	80	100
Secară	45	45	50
Orz	15	15	20
Orzoaică	15	15	15
Floarea soarelui	80	80	95

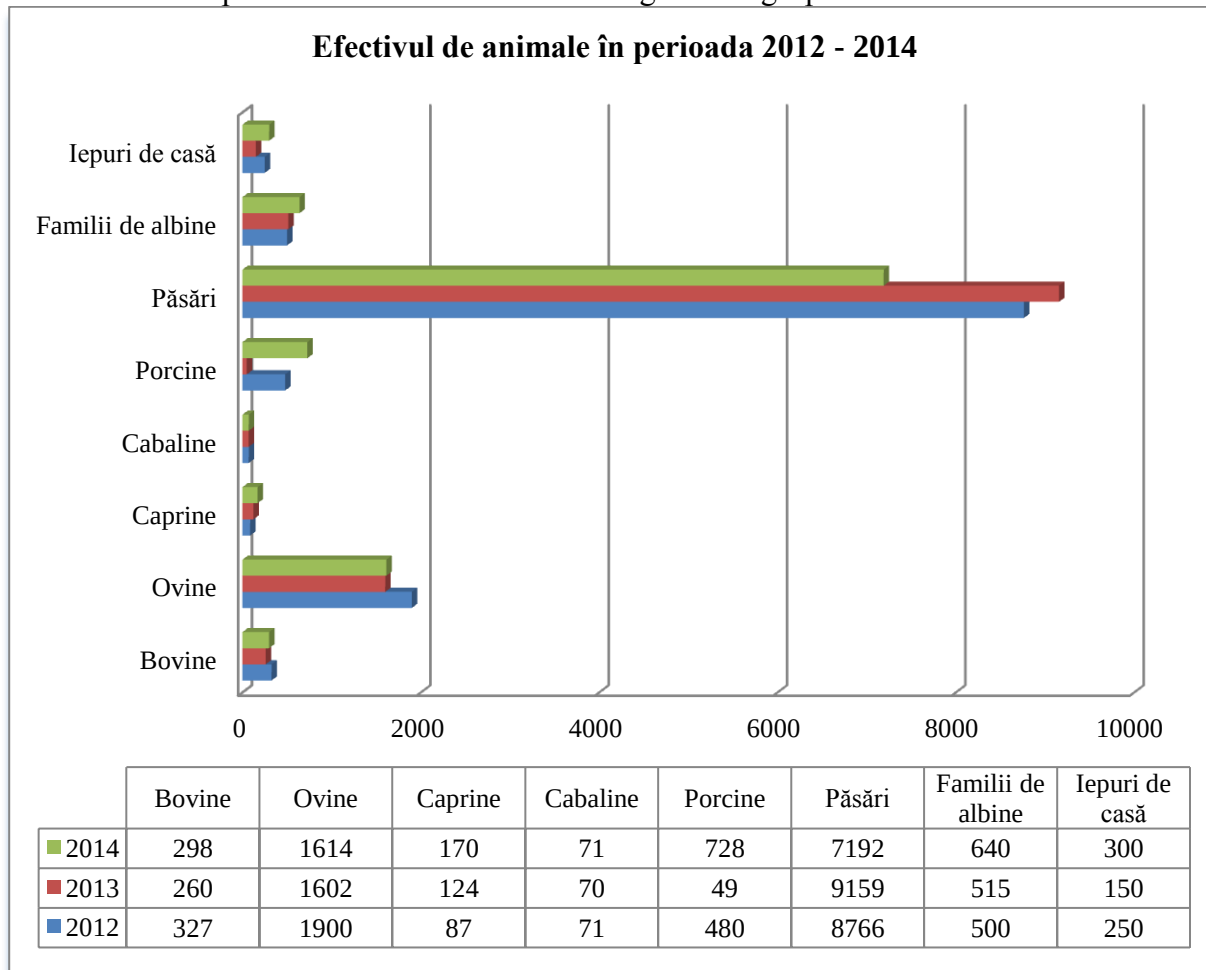
6.4.1.2 Creșterea animalelor

Una dintre din îndeletnicirile locuitorilor comunei Dobrin, păstrate din vechi timpuri, este creșterea animalelor. Efectivul de animale înregistrat în gospodării în perioada 2012 – 2014 a fost:

Animale	Efectiv de animale – număr capete		
	2012	2013	2014
Bovine	327	260	298
Ovine	1900	1602	1614
Caprine	87	124	170
Cabaline	71	70	71
Porcine	480	49	728
Păsări	8766	9159	7192
Familii de albine	500	515	640
Iepuri de casă	250	150	300

Grafic privind efectivul de animale înregistrat în gospodăriile locuitorilor

Pe raza comunei funcționează un dispensar veterinar deservit de un medic și un tehnician veterinar.

6.4.1.3 Pomicultura

Pomicultura este dezvoltată pe 48 ha, predominante fiind plantațiile de prun, urmate de nuc și măr. Restul soiurilor se găsesc în gospodăriile locuitorilor pentru consum propriu:

Plantații de:	Suprafața cultivată - hectare		
	2012	2013	2014
Prun	34	34	34
Nuc	8	8	8
Măr	6	6	6

6.4.1.4 Viticultura

Vița de vie cultivată însumează 40 ha, din care 5 ha viță de vie nobilă și 35 ha viță de vie hibridă.

6.4.1.5 Legumicultura

Legumicultura este practică pe o suprafață de peste 40 ha, astfel:

Legume	Suprafața cultivată - hectare		
	2012	2013	2014
Tomate	5	5	5
Varză	5	5	5
Cartofi	7	7	8
Altele	24	24	24

6.4.1.6 Silvicultura

Comuna Dobrin beneficiază de 468 ha de pădure, cu o componență mixtă de esențe: fag, salcâm, stejar, plop și brad. Exploatarea pădurii se face în regim silvic. Pentru exploatarea rațională și cu respectarea regimului silvic a masei lemnoase au fost constituite următoarele forme asociative: două asociații cu 318 ha „Unirea Dobrin” pentru pădurea privată din Dobrin – Doba – Sâncraiu Silvaniei și „Dumnbrava” Deleni, Sâncraiu Silvaniei, Naimon și Verveghiu și două composesorate Sâncraiu Silvaniei 89 ha, Doba 6 ha.

6.4.2 Turismul

În prezent, comuna Dobrin nu dispune de o infrastructură turistică (spații de cazare, alimentație publică și zone de agrement), însă dispune de un cadru natural atractiv și de două monumente de arhitectură și artă în Dobrin și Doba, respectiv:

- ◆ Biserica de lemn „Sf, Arhangheli Mihail și Gavril” – Dobrin;
- ◆ Biserica de lemn „Sf, Arhangheli Mihail și Gavril” – Doba Mică.

Sunt necesare investiții în amenajarea unor zone de agrement și promovarea comunei în scopul dezvoltării agroturismului având ca elemente cadrul natural, gastronomia zonei, tradițiile, palincăriile etc.

6.4.3 Mediul de afaceri local

În mediul de afaceri local predomină comerțul cu produse alimentare și nealimentare, construcțiile, agricultura, prelucrarea lemnului și patiserie.

Nr. Crt.	Denumire	Domeniu de activitate	Număr angajați
1	S.C. BOGDAN MV IMPEX S.R.L	Alimentație publică	3
2	COOPERATIVA DE CONSUM CEHU SILVANIEI		2
3	S.C ETICA S.R.L. Zalău		2
4	S.C. FERMA LADANY S.R.L.	Ciupercărie	10
5	S.C PRAJITUREL LUIS SRL	Patiserie	3

6	S.C. FREDY BUILDING S.R.L	Agricultură	2
7	C.N. POSTA ROMANA S.A. CLUJ NAPOCA	Servicii poștale	2
8	S.C. KUN TRANS S.R.L.	Transport Construcții	10
9	S.C METAL BAU S.R.L.	Construcții	4
10	S.C. TAHOG BAL SRL	PECO	5
11	I.I. SANDOR I. ISTVAN	Prelucrarea lemnului	

6.5 Sănătatea

Infrastructura de sănătate este destul de slab dezvoltată existând un singur cabinet de medicină de familie deservit de un medic de familie. Pe raza comunei nu există farmacie umană și nici cabinet stomatologic, însă administrația publică dispune de spații care pot fi puse de dispoziția unor investitori interesați.

6.6 Asistența socială

În cadrul Compartimentului de prestații și servicii sociale funcționează două servicii, și anume: informare, consiliere și suport pentru prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate sau vulnerabilitate și îngrijire la domiciliu pentru persoane cu handicap.

Activitatea din cadrul Compartimentului este deservită de către un angajat al primăriei și se axează pe următoarele servicii: alocații de susținere a familiei, indemnizații pentru creșterea copilului, alocații de stat, asistenți personali, indemnizații pentru persoanele cu handicap, venit minim garantat, anchete sociale, ajutoare pentru încălzirea locuinței.

Beneficiari:

- alocație pentru susținerea familiei – 24 familii;
- alocație de stat pentru copii - 15 alocații;
- concediu pentru indemnizații și creșterea copilului – 7 persoane;
- asistenți personali – 18;
- persoane cu handicap accentuat sau grav – 10;

- venit minim garantat (VMG) - 26 dosare;
- copii în plasament – 2.

6.7 Învățământul

Comuna Dobrin are în prezent următoarea rețea școlară:

- 4 unități de învățământ preșcolar, grădinițe cu program normal în satele Dobrin, Doba, Sâncraiu Silvaniei și Verveghiu;
- 3 unități de învățământ primar cu clasele I – IV în localitățile Doba, Sâncraiu Silvaniei și Verveghiu;
- 1 unitate școlară gimnazială cu clasele I – VIII care se află în localitatea Dobrin.

Infrastructura preșcolară:

Denumirea instituției	Nr. copii / grupe	Cadre didactice	Cadre nedidactice și personal auxiliar	Necesități
Grădinița cu program normal Dobrin	13 copii / 1 grupă	1		-amenajare parc de joacă deoarece nu există; -dotare cu calculator și imprimantă; -dotarea cu material didactic auxiliar; -izolarea termică a clădirii.
Grădinița cu program normal Doba	13 copii / 1 grupă	1		-amenajare parc de joacă deoarece nu există;

Grădinița cu program normal Sâncraiu Silvaniei	10 copii / 1 grupă	1		-dotarea cu material didactic auxiliar; -izolarea termică a clădirii.
Grădinița cu program normal Verveghiu	15copii / 1 grupă	1		

Infrastructura școlară:

Denumirea instituției	Nr. copii / clase	Cadre didactice	Cadre nedidactice și personal auxiliar	Necesități
Școala Gimnazială Nr 1 Dobrin	36 copii / 2 clase simultan	4 cadre didactice	4	- reabilitare clădire; - învelitoare; --reabilitarea gardului care împrejmuiește școala; -amenajarea terenului de sport; -izolarea termică a clădirii; -implementarea unor programe pentru combaterea abandonului școlar.
Școala Primară Doba	23 copii / 2 clase simultan	2 cadre didactice	1	- învelitoare; - reabilitarea gardului care împrejmuiește

				școala; -lucrări de finisaje exterioare;.
Școala Primară Șâncraiu - Silvaniei	6 copii / 1 clasă simultan	1 cadru didactic	1	-izolarea termică a clădirii; -dotare cu material didactic auxiliar.
Școala Primară Verveghiu	22 copii / 2 clase simultan	2 cadre didactice	1	- învelitoare; -izolarea termică a clădirii; -dotare cu material didactic auxiliar.
Biblioteca școlară	Volumul de carte: 6493 unități Calendar activități extracurriculare pentru dezvoltarea și stimularea gustului pentru lectură în rândul copiilor, conform organigramei bibliotecii școlare.			

Școala Gimnazială Nr. 1 Dobrin, ca unitate de învățământ, a fost înființată în anul școlar 1961 – 1962, în anul 2015 aniversându-se 50 ani de când a absolvit prima generație de elevi (1964 – 1965).

În comuna Dobrin au mai funcționat școli cu clasele I – VIII în localitățile Doba și Verveghiu și școli cu clasele I – IV în Deleni și Naimon dar au fost desființate datorită micșorării numărului de elevi, acestea fiind închise în anii 1980, respectiv 2001.

Elevii din localitățile componente au la dispoziție mijloace de transport speciale care îi aduc la școala din Dobrin și îi duc după cursuri acasă. Menționăm că cea mai mare distanță este de 7 km, respectiv de la Deleni la Dobrin.

Școala veche din Dobrin construită în anul 1878 necesită realizarea unor lucrări de reabilitare în vederea amenajării unui punct muzeistic tradițional local.

6.8 Cultura

În comuna Dobrin existe cămine culturale în satele Dobrin, Doba, Deleni, Verveghiu, Naimon și Sâncraiu Silvaniei. În incinta lor se realizează activități cultural - artistice și întâlniri cu diferite ocazii: întâlniri pe teme religioase, piese de teatru, lansări de carte, concerte cu formația de titere din Doba, expoziții de pictură și carte, ateliere de pictură, cursuri de reconversie profesională.

Formații artistice existente la nivelul comunei:

- formația de titere Doba
- formația de dans popular Doba
- formația de dans popular Verveghiu
- trupa de teatru „RANDOM” Dobrin care a primit *Premiul Special pentru Coregrafie și Decor* în cadrul Festivalului Județean de Teatru.

Biblioteca Publică

Calendarul de activități .

În cadrul bibliotecii se desfășoară activități specifice: întâlniri tematice în funcție de evenimentele marcante din literatură, istoria și știința României, sunt realizate întâlniri și mese rotunde cu cadrele didactice și personalul PAPI în vederea unei mai bune colaborări și programarea unor acțiuni culturale în parteneriat, se organizează expoziții de carte și materiale informative, se achiziționează minimumul necesar de carte,

se prezintă și se marchează detaliat evenimentele lunilor în curs cu ajutorul materialelor informative afișate pe panoul din holul Căminului Cultural, activități practice în parteneriat cu Școala Gimnazială Dobrin și Biblioteca Județeană Sălaj pe diferite teme cu copiii și utilizatorii bibliotecii, se organizează cursuri de reconversie profesională, se organizează tabere de zi pentru copii.

Activități în cadrul proiectelor:

„Dăruiește cărți și vei răspândi bucurie și înțelepciune” finanțat de Fundația Mereu Aproape,

Campania „Lăsați-mă să învăț” în urma căruia biblioteca a primit 1000 cărți din literatura română în valoare de 7630 lei

„Sinergii între generații” finanțat de Fundația IREX în urma căruia biblioteca a fost dotată cu aparat foto, flipchart și înfoliator în valoare de 650 lei

„Arc digital cultural” prin servicii de e-bibliotecă și e-cititori, finanțare nerambursabilă de E.B.C. de 15.995 lei

Biblionet „Lumea în biblioteca mea” în comuna Dobrin – program finanțat din surse private și lansat prin susținerea Fundației Bill & Melinda Gates prin inițiativa programului internațional „Global Libraries” – Fundația IREX România cu sprijinul Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (A.N.B.P.R.). Tot prin acest proiect s-a deschis în incinta Școlii Primare Doba, Filiala Bibliotecii Publice dotată cu echipamente IT.

Biblioteca Publică Dobrin își desfășoară activitatea în incinta Căminului Cultural și dispune de un fond de carte de 11.044 unități suport fizic și o carte electronică *kindle touch*. Biblioteca este dotată cu aparatură IT performantă.

O necesitate a bibliotecii, importantă în procesul de modernizare și reconsiderare ar fi nevoia de a achiziționa un sistem integrat de bibliotecă (soft) care să asigure cititorilor și tuturor utilizatorilor acces la informațiile cuprinse în baza de date a fondului de carte.

Evenimente locale:

Ziua satului Doba, 21 – 22 Noiembrie

Ziua satului Verveghiu, 5 – 6 septembrie

Întâlnirea fiilor satului Dobrin, 22 – 25 noiembrie

6.9 Viața spirituală

Biserica Ortodoxă Sfinții Mihail și Gavril ridicată în jurul anului 1720, Dobrin

Biserica Ortodoxă Sfinții Mihail și Gavril ridicată în secolul al XVII-lea, Doba

Biserica Ortodoxă Sfinții Mihail și Gavril, 2003, Dobrin

Biserica Ortodoxă Deleni, 1882

Biserica Reformată Doba, 1876

Biserica Reformată Doba, 1830

Biserica Reformată Verveghiu, 1803

Biserica Reformată Sâncraiu Silvaniei, 1347

Biserica Reformată Naimon, 1906

Biserica Romano – Catholică Sâncraiu Silvaniei, 1915

Biserica Baptistă Dobrin, 2010

Biserica Baptistă Sâncraiu Silvaniei, 2009

Biserica Adventistă de ziua a șaptea Verveghiu, 2000

Biserica Penticostală Dobrin, 2002

6.10 ONG-uri

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară A.D.I. VALEA SALAJULUI
Fundatia Timotheus –Verveghiu – Activități Socio - Culturale
Asociația Pro Doba – Doba – Activități Socio – Culturale
Asociația Fiii Satului Dobrin

6.11 Administrația publică

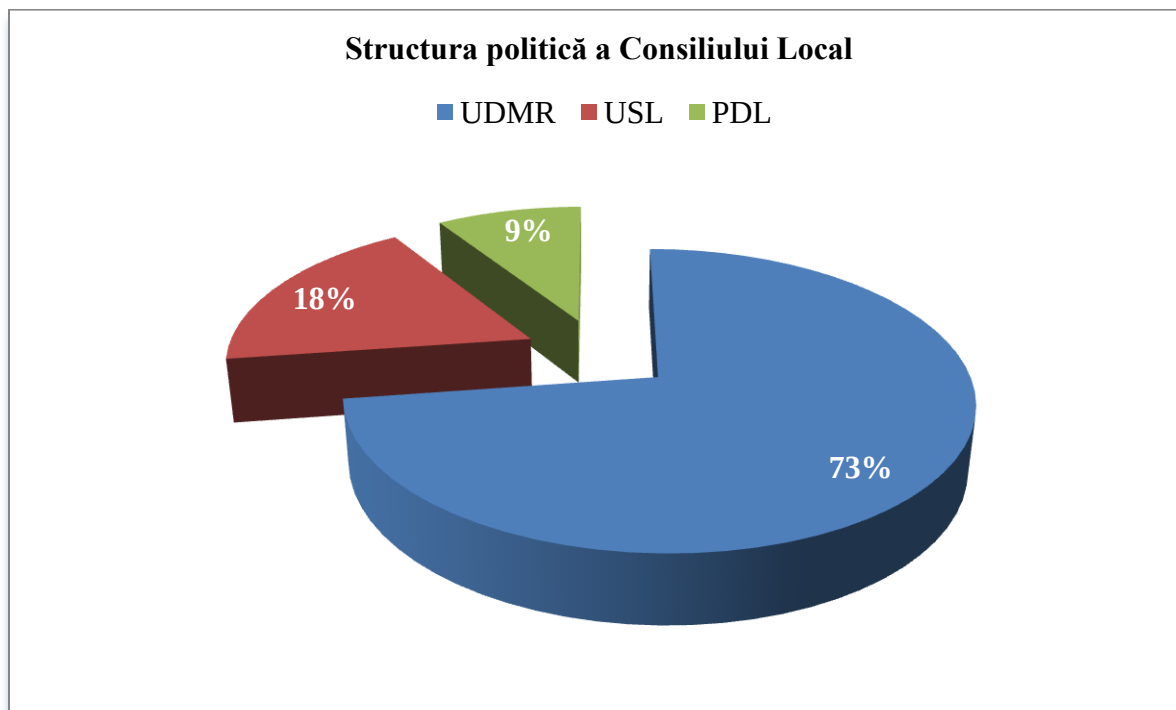
6.11.1 Venituri și buget preconizat

Venituri Mii lei	2010	2011	2012	2013	2014
Venituri proprii	620	575	656	720	864
Venituri fiscale	1842	1889	1896	1952	2344
Venituri guvernamentale	-	-	-	127	-
Alte categorii de venituri	-	-	-	-	-

Buget preconizat Mii lei	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	2702,59	2697,97	2730,40	2750,38	2770,46	2790,69

6.11.2 Structura consiliului local

**Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020
a Comunei DOBRIN, Județul SĂLAJ**

CAPITOLUL VII ANALIZA SWOT

Primul pas în elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Dobrin a fost evaluarea situației curente a comunei din perspectiva domeniilor cheie, care a permis analiza în detaliu a tuturor aspectelor pozitive și negative ale evoluției sale.

În procesul de elaborare a strategiei s-a folosit analiza SWOT, ca instrument managerial, pentru evaluarea și prezentarea sintetică a aspectelor celor mai importante, care vor afecta într-un mod sau altul, evoluția viitoare a comunei Dobrin.

Orice comunitate trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase.

Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a unei comunități pe o perioadă de 7 ani.

Etapele metodologice principale ale PPS au fost următoarele:

- realizarea unei analize preliminare;
- stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității;
- analiza sectorială a domeniilor strategice principale;
- articularea documentului strategic.

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect.

Numele este descriptiv:

Strengths (puncte tari)

Weaknesses (puncte slabe)

Opportunities (oportunitati)

Threats (riscuri).

Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei Dobrin, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020.

Problemele cheie au fost identificate pe baza concluziilor evaluării premergătoare și prezentate în cadrul unei matrici, sub forma punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor.

MEDIUL INTERN

Punctele tari

reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare

Punctele slabe

reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare

MEDIUL EXTERN

Oportunitățile

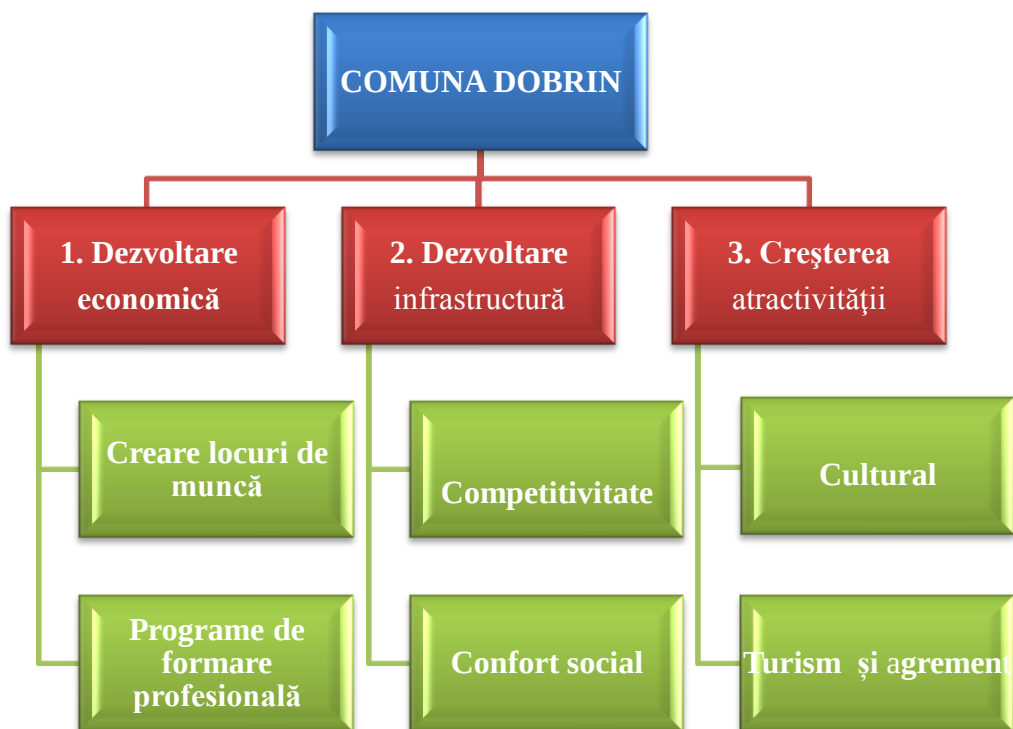
reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, integrarea europeană și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes

Amenințările

reprezintă evoluțiile defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluțiile economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus

În urma analizei SWOT s-au identificat trei principii prioritare care ar trebui să stea la baza elaborării strategiei în vederea dezvoltării durabile, și anume:

Analiza SWOT are o deosebită utilitate în procesul de stabilire a direcțiilor de dezvoltare a comunității, permițând o mai bună gestionare a resurselor și relațiilor de intercondiționare. Totodată, prezentând în mod sintetic atât problemele, cât și realizările comunității, analiza SWOT permite înțelegerea rapidă, simultană și integrată a legăturilor dintre elementele pozitive și negative ale comunității.

Unele „oportunități” și „amenințări” vor apărea din „punctele tari” și „punctele slabe” ale comunității, iar amenințările pot fi concrete sau potențiale.

Grupul de lucru

7.1 Accesibilitate, infrastructură și mediu

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ accesibilitate bună pe drumul județean DJ 108 D care face legătura cu județul Maramureș prin orașul Cehu Silvaniei (DN 1 H localitatea Crișeni – Cehu Silvaniei – județul Maramureș); ▪ apropierea municipiul Zalău – 20 km și orașul Cehu Silvaniei – 15 km; ▪ legătura între localitățile componente este asigurată de drumuri comunale: DC 6 Doba Mare, DC 6 B Doba Mică, DC 8 Deleni – Naimon, DC 20 Dobrin – Cuceu, DC 20 A Verveghiu; ▪ infrastructura rutieră este asfaltată în proporție de 70 %; ▪ rețeaua de alimentare cu apă acoperă 75 % din necesar; ▪ rețeaua de canalizare deservește localitățile Dobrin, Doba, Sâncraiu Silvaniei și Verveghiu; ▪ este înființat serviciul de gospodărire comunală dotat cu utilaje moderne; ▪ colectarea deșeurilor menajere se face în sistem centralizat; ▪ rețeaua electrică este reabilitată în proporție de 60 %.	▪ existența unor porțiuni din drumurile comunale neasfaltate; ▪ străzile interioare sunt de pământ sau pietruite și necesită asfaltare; ▪ lipsa rețelei de alimentare cu apă în Naimon și Deleni 4,5 km, Dobrin 0,95 km, Doba 0,8 km, Verveghiu 0,8 km; ▪ lipsa rețelei de canalizare în Verveghiu pe o distanță de 1,2 km, Naimon și Deleni; ▪ drumurile de exploatație agricolă nu sunt amenajate, ▪ lipsa lucrărilor de reabilitare a rețelei de iluminat public; ▪ lipsa rețelei de distribuție a gazelor naturale; ▪ lipsa zonelor de agrement; ▪ stațiile de așteptare pentru transportul în comun nu sunt amenajate; ▪ drumurile vicinale sunt de pământ, greu practicabile în sezoanele ploioase; ▪ o parte din străzile interioare (ulițele) sunt de pământ – 8,268 km și o parte sunt pietruite – 3,910 km; ▪ lipsa amenajării spațiilor verzi și a locurilor de joacă pentru copii; ▪ lipsa resurselor financiare pentru îndeplinirea investițiilor necesare.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
▪ accesarea fondurilor europene din programarea financiară 2014 – 2020 pentru dezvoltarea infrastructurii și a zonelor rurale; ▪ implementarea alternativelor de energie cu rezultat în eficientizarea chetuielilor; ▪ campanii de conștientizare a locuitorilor privind colectarea selectivă a deșeurilor menajere; ▪ implicarea populației în proiecte de voluntariat în ceea ce privește inițierea unor proiecte de mediu; ▪ folosirea rațională a resurselor pe principiile dezvoltării durabile; ▪ realizarea 100 % a utilităților publice și racordarea gospodăriilor.	▪ lipsa unei strategii în domeniul îmbunătățirilor funciare; ▪ creșterea tarifelor la utilitățile publice; ▪ scăderea veniturilor populației; ▪ dificultăți în suportarea plății serviciilor de utilități; ▪ îmbătrânirea populației; ▪ migrarea tinerilor și, implicit, a forței de muncă, în alte țări sau alte zone atractive; ▪ sporul natural negativ; ▪ schimbările climatice; ▪ legislația de mediu într-o continuă schimbare; ▪ stagnarea fără vreun răspuns a unor proiecte de infrastructură cu finanțare guvernamentală și deteriorarea unor investiții deja începute; ▪ criza economică la nivel mondial; ▪ criza politică; ▪ schimbări legislative dese și multe fără norme de aplicare; ▪ mentalitatea de indiferență față de protecția mediului; ▪ folosirea unor metode de deszăpezire învechite care conduc la scurtarea duratei de viață a covorului asfaltic; ▪ diferențele mari de temperatură dintre iarnă și vară conduc la cicluri repetate de dilatare /

	contractare, deteriorând rapid covorul asfaltic.
--	---

7.2 Economie – agricultură, mediu de afaceri, turism

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ existența a 2.000 ha teren arabil de bună calitate; ▪ terenuri propice dezvoltării plantațiilor pomicole și a viței de vie; ▪ tradiție pentru pomicultură, viticultură și creșterea animalelor; ▪ existența pălincăriilor, ▪ existența pășunilor și fânețelor naturale; ▪ amplasare teritorială favorabilă în ceea ce privește accesibilitatea; ▪ diversitatea domeniilor economice reprezentată de agenți economici activi; ▪ cadrul natural propice dezvoltării agroturismului; ▪ existența celor două biserici din lemn declarate monument istoric ca obiective turistice.	▪ dotare tehnică slabă în agricultură; ▪ ponderea populației active în agricultură are peste 60 ani; ▪ lipsa depozitelor / silozurilor pentru păstrarea cerealelor; ▪ fărâmițarea terenurilor, ▪ nedezbătarea succesiunilor; ▪ lipsa formelor asociative, ▪ pierderea unor materii prime precum lâna și pieile de animale din cauza inexistenței unui centru de colectare și prelucrare; ▪ plecarea forței de muncă tinere din comună și depopularea satelor; ▪ ponderea mare a societăților de comerț în detrimentul celor de producție; ▪ lipsa unie infrastructuri turistice.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
▪ atragerea fondurilor europene specifice programului de finanțare 2014 – 2020; ▪ valorificarea resurselor naturale existente; ▪ realizarea parteneriatelor public – private; ▪ existența programelor guvernamentale și europene pentru stimularea dezvoltării întreprinderilor; ▪ atragerea întreprinzătorilor prin facilități locale; ▪ consolidarea și dezvoltarea sectorului productiv; ▪ implicarea actorilor locali din domeniile socio-economice în rezolvarea problemelor comunității, ▪ reabilitarea monumentelor istorice, includerea acestora în trasee turistice, promovarea agroturismului și a produselor tradiționale.	▪ îmbătrânirea populației și migrarea forței de muncă în străinătate; ▪ instabilitatea legislativă și economică care conduc la previzionarea deficitară a bugetului de venituri și cheltuieli; ▪ oferte de creditare greu accesibile (garanții și dobânzi mari); ▪ creșterea șomajului; ▪ acutizarea problemelor sociale; ▪ fluctuațiile cursului valutar; ▪ concurență neloială pe piața produselor agricole și alimentare; ▪ subvenții discriminatorii între pomicultură și cultura mare; ▪ reducerea ponderii populației active; ▪ sistemul de asigurări este lipsit de coerență și credibilitate.

7.3 Educație, cultură, culte

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ infrastructură de învățământ satisfăcătoare; ▪ existența Școlii Gimnaziale la Dobrin, Școli Primare la Doba (renovată), Sâncraiu Silvaniei și Verveghiu; ▪ existența Grădinițelor cu program normal în Dobrin, Doba, Verveghiu, Sâncraiu Silvaniei; ▪ existența bibliotecii școlare cu un volum de carte de 6493 unități; ▪ cadre didactice calificate, titulare; ▪ Biblioteca Publică este dotată cu calculatoare și cărți pe suport fizic și electronic; ▪ Casa Memorială Marton Gyula la Naimon; ▪ existența clădirii școlii vechi din Dobrin care prin reabilitare i se poate da o altă destinație; ▪ Căminul Cultural Dobrin a fost reabilitat în 2013; ▪ existența unui punct de acces public la informații P.A.P.I.; ▪ existența celor două biserici de lemn cuprinse în patrimoniu național ca monumente istorice clasa A „monumente de interes național”; ▪ existența multiculturalității religiilor; ▪ existența lăcașurilor de cult ortodox,	▪ lipsa spațiilor de joacă pentru copii; ▪ lipsa grupului sanitar în interiorul clădirii la Școala Verveghiu; ▪ predarea se face simultan în școlile vechi; ▪ cadre didactice navetiste în proporție de 100%; ▪ lipsa împrejmuirii perimetrului școlilor; ▪ natalitate scăzută; ▪ scăderea anuală a numărului de elevi; ▪ cazuri de abandon școlar; ▪ lipsă soft bibliotecă; ▪ lipsa capelelor mortuare; ▪ lipsa fondurilor pentru renovarea caselor parohiale; ▪ casele parohiale din Dobrin și Sâncraiu Silvaniei sunt în stare de degradare avansată; ▪ clădirea școlii vechi din Dobrin se degradează dacă nu se intervine cu lucrări de renovare.

romano-catolic, reformat, baptist, adventist, penticostal.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
▪ instituirea unor programe de consiliere a copiilor și părinților în ceea ce privește abandonul școlar și în cazurile copiilor cu părinții plecați la muncă în străinătate; ▪ diversificarea activităților în domeniul extrașcolar și crearea de ateliere educaționale; ▪ asigurarea unor locuințe de serviciu pentru cadrele didactice și, în general, pentru specialiști; ▪ deschiderea școlilor de duminică în cadrul parohiilor; ▪ accesarea de programe pentru dezvoltarea infrastructurii școlare, dotare; ▪ valorificarea tradițiilor culturale și meșteșugărești; ▪ inițierea unor programe de reconversie profesională; ▪ reabilitarea clădirilor monument istoric; ▪ extinderea și modernizarea Bibliotecii Publice.	▪ scăderea natalității și, implicit, a numărului de elevi; ▪ scăderea numărului persoanelor calificate din învățământ prin ieșirea la pensie; ▪ scăderea gradului de instruire școlară a tinerilor; ▪ migrarea tinerilor în străinătate; ▪ lipsa perspectivei ocupaționale pe piața forței de muncă pentru tinerii absolvenți – risc de abandon școlar; ▪ lipsa unor cadre didactice tinere, motivate, loiale școlii și comunității; ▪ salarizarea necorespunzătoare și alocarea unui procent mic din PIB pentru învățământ și cultură; ▪ legislație lacunară; ▪ nivelul scăzut de educație duce la creșterea gradului de violență și infracționalitate.

7.4 Sănătate și asistență socială

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ existența unui cabinet de medicină de familie deservit de un medic de familie; ▪ existența unui spațiu unde se poate amenaja un cabinet stomatologic și farmacie; ▪ existența Centrului de zi și a bazei sportive în Doba.	▪ lipsa unui dispensar uman; ▪ lipsa uni farmacii umane; ▪ creșterea numărului de persoane cu handicap; ▪ lipsa unui centru de zi pentru copii și a unui centru de zi pentru bătrâni la Dobrin; ▪ surse financiare reduse pentru sănătate și asistență socială; ▪ dotare incompletă; ▪ lipsa unor specialiști în boli de nutriție, cardiovasculare, stomatologie etc.; ▪ scăderea natalității și creșterea mortalității; ▪ personal insuficient în structurile medicale.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
▪ modernizarea și diversificarea serviciilor de sănătate și asistență socială; ▪ atragerea fondurilor europene pentru dezvoltarea serviciilor medicale și de asistență socială; ▪ atragerea ONG-urilor în domeniul asistenței sociale, încheierea de parteneriate,	▪ subfinanțarea sistemului public de sănătate; ▪ legislație stufoasă cu dese modificări, uneori contradictorie și lipsită de norme de aplicare; ▪ costuri ridicate ale aparatului medical; ▪ reducerea fondurilor de stat pentru anumite servicii sociale; ▪ creșterea numărului de probleme medicale

promovarea voluntariatului.	ca urmare a sporirii grupului de vârstă înaintată; ▪ metode de profilaxie reduse; ▪ venituri reduse ale personalului ceea ce generează migrarea forței de muncă.
-----------------------------	--

CAPITOLUL VIII PARTENERIATE OPORTUNE

Deoarece numeroase activități își pot găsi rezolvarea doar în cadrul unor parteneriate, se propune pentru următoarea perioadă, încheierea unor parteneriate cu:

- alte administrații publice similare din țară și din străinătate;
- instituții de învățământ și cultură;
- ONG-uri;
- agenți economici.

Localități înfrățite:

Doba – Kaskantyú din Ungaria
Verveghiu – Tabdi din Ungaria
Doba – Doba din Ungaria

Comuna Dobrin face parte din Grupul de Acțiune Locală TÖVISHÁT. Teritoriul GAL - ului Tövishát este identificat în Regiunea de Nord - Vest, în județul Sălaj și Satu Mare, în partea nordică a județului Sălaj și partea sudică a județului Satu Mare.

Este format din 11 comunități rurale considerate și poli de dezvoltare locală, acoperind o suprafață de 641,59 km². Populația totală este de 34.476 locuitori, toți fiind concentrați în zona rurală cu o densitate pentru întreaga zonă de 53,74 locuitori/ km².

Cele 11 comune ale teritoriului cuprind un număr de 51 sate.

- Comuna Bocșa: reședința de comună Bocșa, satele aparținătoare Borla, Sălăjeni și Câmpia;
- Comuna Bogdand: reședința de comună Bogdand, satele aparținătoare Babța, Corund și Ser;
- Comuna Crișeni: reședința de comună Crișeni, satele aparținătoare Gârceiu și CrișturuCrișeni;
- Comuna Coșeiu: reședința de comună Coșeiu, satele aparținătoare Archid, Chilioara.
- *Comuna Dobrin: reședința de comună Dobrin, satele aparținătoare Doba, Deleni, Naimon, Sâncraiu - Silvaniei, Verveghiu;*
- Comuna Hodod: reședința de comună Hodod, satele aparținătoare Giurtelecu Hododului, Lelei, Nadișu Hododului;
- Comuna Hereclean: reședința de comună Hereclean, satele aparținătoare Badon, Guruslău, Bocșița, Panic și Diosd;
- Comuna Șamșud: reședința de comună Șamșud, satele aparținătoare Valea Pomilor.
- Comuna Șarmășag: reședința de comună Șarmășag, satele aparținătoare Ilișua, Lompirt, Moiad, Țarmure, Poiana Măgurii;

- Comuna Sălățiș: reședința de comună Sălățiș, satele aparținătoare Bulgari Mineu, Noțiș și Deja;
- Comuna Supuru: reședința de comună Supuru de Sus, satele aparținătoare Supuru de Jos, Dobra, Racova, Sechereșa, Hurezu Mare și Giorocuța.

Sursa: Plan de dezvoltare locală (2015), <http://tovishat.ro/strategia>

ASOCIAȚIA DE DEZVOLTARE INTERCOMUNITARĂ VALEA SĂLAJULUI

Asociația a fost înființată la data de 14.01.2008 având sediul în Comuna Dobrin Nr 12. Din asociație fac parte comunele Criseni, Salatig și Dobrin.

Asociația are ca scop pregătirea și promovarea la toate nivelurile proiecte în domenii prioritare și de interes comun, la nivelul microregiunii Valea Salajului pentru:

a) îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport, mediu, utilități publice, socială, culturală, educațională.

-prevenirea dezastrelor;

-sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri microregional sau zonal;

-dezvoltarea durabilă și promovarea turismului;

-sprijinirea cercetării, inovării tehnologice și crearea societății informaționale;

-creșterea ocupării și dezvoltării resurselor umane și a serviciilor sociale;

b) culegerea propunerii de proiecte, precum și a posibilităților de finanțare a acestora din domeniile de interes comun, precum și sistematizarea lor în concepția dezvoltării microregionale și a susținerii inițiativei locale;

c) facilitarea colaborării, cooperării pentru realizarea, implementarea și finanțarea unor proiecte comune de investiții;

d) creșterea șanselor de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune, precum și a altor fonduri destinate dezvoltării durabile;

Proiecte derulate: Masura 322 P.N.D.R.

1) Dezvoltarea Comunelor Dobrin și Sălățiș în cadrul A.D.I. „Valea Salajului” prin reabilitarea tehnico - edilitară și cultural, înființarea de servicii sociale.

În cadrul acestui proiect s-au realizat: 51,5km rețea de apă, 42,2 km rețea de canalizare, 12,9 km drumuri asfaltate, reabilitarea și dotarea căminului cultural Dobrin, reabilitarea și dotarea centrului de zi Doba, valoarea proiectului a fost 27.122.399 lei (6.878.620 euro). Derularea proiectului s-a făcut în perioada 19 iunie 2009 - 15 martie 2013.

În perioada 2015 – 2016 vor fi racordate la rețeaua de canalizare și satele Crișeni, Cristur și Gârcei.

2) Punerea în funcțiune a centrului de zi pentru copii Doba

CAPITOLUL IX POLITICI ÎNTREPRINSE ÎN TERITORIU ÎN PERIOADA 2007 - 2013

În perioada 2007 – 2013 administrația locală a implementat o serie de proiecte care au vizat modernizarea rețelei de drumuri, reabilitare și modernizare instituții de învățământ, construire și reabilitare cămine culturale în Verveghiu și Doba, amenajare parcuri, reabilitare dispensar uman, modernizare rețea de iluminat public, construire bază sportivă, înființare grădiniță, centru de zi și after school la Verveghiu, achiziție utilaj pentru gospodărire comunală, înființare centru de informare și marketing turistic și un proiect integrat care a vizat modernizarea drumurilor comunale, reabilitarea căminului cultural din Dobrin, înființare centru de zi în Dobrin și construire rețea de apă și canalizare în satele Dobrin, Doba, Verveghiu, Verveghiu și Sâncraiu Silvaniei.

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoare fara TVA	Sursa de finantare	Stadiul proiectului
1	Lucrări de reabilitare la Școala Generală Verveghiu - lucrări de instalare de echipamente de încălzire la Școala Gimnazială Dobrin și amenajare grup sanitar la Școala Generală Doba	919.661 lei	Fonduri guvernamentale	Finalizat 2007
2	Construcție Cămin Cultural Verveghiu	760.511 lei	Fonduri Ministerul Culturii	Finalizat 2007

3	Pietruiri și reparații drum comunal, ulițe și străzi	41.444 lei	Buget local	Finalizat 2008
4	Lucrări de asfaltare drum comunal DC 20 A - DJ 108 D Verveghiu – porțiuni de 2 km	709.639 lei	Fonduri guvernamentale	Finalizat 2008
5	Modernizare sediu Primăria Comunei Dobrin	104.685 lei	Buget local	Finalizat 2008
6	Elaborarea strategiei de dezvoltare a comunei Dobrin	27.370 lei	Buget local	Finalizare 2008
7	Modernizare drumuri comunale DC 6 A DOBA MARE	903.276 lei	Fonduri Guvernamentale	Finalizat 2009
8	Reparații drum comunal DC 20 A Dobrin	408.400 lei	Fonduri Guvernamentale	Finalizat 2009
9	Asfaltare DC 6 B km 0 + 000 – 1 + 200 și ulițe în localitatea Doba, comuna Dobrin - Lucrări de construcții de drumuri	692.993 lei	Fonduri Guvernamentale	Finalizat 2009
10	Amenajare parc Dobrin	29.995 lei	Buget local	Finalizat 2009
11	Amenajare parc Doba	14.550 lei	Buget local	Finalizat 2009
12	Lucrări de reabilitare la clădirea Dispensarului uman Dobrin	31.763 lei	Buget local	Finalizat 2009
13	Reparații drum comunal DC 8 Naimon – Deleni și ulițele aparținătoare	252.000 lei	Fonduri Guvernamentale	Finalizat 2009

14	Înlocuire corpuri de iluminat public	77.004 lei	Buget local	Finalizat 2010
15	Lucrări de reabilitare la clădirea Căminului Cultural Doba	9395 lei	Buget local	Finalizat 2010
16	Realizare P.U.G	88.060 lei	Buget local	Finalizat 2010
17	Lucrări de reabilitare la clădirea Dispensarului uman Dobrin – instalații tehnico – sanitare	29.338 lei	Buget local	Finalizat 2011
18	Construcție Baza Sportivă Doba, Comuna Dobrin	712.539 lei	Fonduri Guvernamentale , O.G. 7	Finalizat 30.09.2011
19	Proiect integrat derulat împreună cu Comuna Sălățiș prin A.D.I. Valea Sălajului, în comuna Dobrin s-au realizat următoarele obiective: -Modernizare drumuri comunale (12900 ml); -Reabilitare Cămin Cultural Dobrin; -Modernizarea unei clădiri pentru înființarea unui centru de zi pentru copiii din Doba; -Construirea unei rețele de	226.921.149 lei	FEADR Măsura 322	Finalizat 15 martie 2013

	apă și canalizare în satele Dobrin, Doba, Verveghiu, Sincraiu Silvaniei (22 km rețea apă și 23 km rețea canalizare).			
20	Înființare Grădiniță și Centru de zi, After School în Comuna Dobrin, Județul Salaj (în satul Verveghiu)	379.038 lei	FEADR	În derulare Finalizare- 30.09.2015
21	Achiziție utilaj pentru întreținere și gospodărire comunală în comuna Dobrin, județul Sălaj	262.176 lei	FEADR	În derulare Finalizare- 30.09.2015
22	Înființarea unui centru de informare și marketing turistic în comuna Dobrin, Județul Salaj	489.782 lei	FEADR	În derulare Finalizare 30.09.2015

CAPITOLUL X
PLAN DE DEZVOLTARE
2014 - 2020

Nr. Crt.	Denumire proiect
1	Dezvoltarea infrastructurii prin extinderea rețelei de apă și canalizare, asfaltarea străzilor interioare și a drumurilor comunale neasfaltate
2	Asfaltarea drumului DC 20 Dobrin – Cuceu, 6,95 km
3	Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă
4	Aducțiune rețea de distribuție a gazelor naturale
5	Extinderea rețelei de iluminat public și eficientizarea cheltuielilor prin folosirea energiilor alternative
6	Campanii de conștientizare a populației în vederea colectării selecționate a deșeurilor menajere
7	Amenajarea unor puncte de colectare a deșeurilor și amplasarea de containere în toate localitățile componente ale comunei Dobrin
8	Construire capele în fiecare localitate aparținătoare comunei Dobrin

9	Amenajare fântâni arteziene
10	Construire clădire în localitatea Dobrin – comuna Dobrin în vederea înființării unui centru de zi pentru persoane varstnice
11	Lucrări de reabilitare și izolare termică a sediului administrativ al comunei Dobrin
12	Reabilitarea unei cladiri (școala veche) în vederea înființării unui muzeu sau casă tradițională în centrul de comuna - localitatea Dobrin
13	Amenajare bază sportivă în localitatea Dobrin
14	Amenajare bază sportivă în localitatea Verveghiu
15	Reabilitarea bisericilor de lemn, monument istoric „Sfinții Mihail și Gavril” din localitățile Dobrin și Doba (pictură) și împrejmuire
16	Îmbunătățirea capacității profesionale a personalului din administrația locală prin cursuri de perfecționare și îmbunătățirea eficacității profesionale prin achiziționarea de echipamente IT
17	Amenajare locuri de joacă pentru copii în localitățile Dobrin, Doba, Verveghiu
18	Extinderea și dotarea spațiului bibliotecii în vederea desfășurării activităților în condiții optime, achiziționare soft bibliotecă

19	Dotarea cu mobilier și sisteme audio - stereo a căminelor culturale din comuna Dobrin
20	Realizarea lucrărilor de izolație termică și înconjuri la școlile din comuna Dobrin
21	Modernizarea Căminului Cultural Doba, amenajare spații verzi, mobilier de exterior și montarea unor panouri informative
22	Modernizarea Căminului Cultural Sâncraiu Silvaniei, amenajare spații verzi, mobilier de exterior și montarea unor panouri informative
23	Amenajarea zonelor de agrement inclusiv spații pentru grătare
24	Dezvoltarea și promovarea agroturismului
25	Amenajare curte interioară Cămin Cultural Dobrin: spații verzi, mobilier de exterior și montarea unor panouri informative
26	Modernizare străzi în comuna Dobrin (satele Deleni, Doba, Dobrin, Sâncraiu Silvaniei, Verveghiu – 7428 m), județul Sălaj

DESCRIEREA PROIECTELOR

PROIECTUL NR. 1	DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII PRIN EXTINDERE REȚELEI DE APĂ ȘI CANALIZARE, ASFALTAREA STRĂZILOR INTERIOARE ȘI A DRUMURILOR COMUNALE NEASFALTATE
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește dezvoltarea infrastructurii de utilități publice, respective extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă și a sistemului de canalizare și modernizarea prin asfaltare a străzilor interioare (ulițe) și a porțiunilor din drumurile comunale rămase neasfaltate
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de bază și accesul neîngrădit al tuturor locuitorilor la infrastructură
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 2	ASFALTAREA DRUMULUI COMUNAL DC 20 DOBRIN – CUCEU, 6,95 KM
Descrierea proiectului	Modernizarea prin asfaltare a drumului comunal DC 20 între localitățile Dobrin și Cuceu pe o distanță de 6,95 km
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de bază și accesul neîngrădit al tuturor locuitorilor la infrastructură
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 3	MODERNIZAREA DRUMURILOR DE EXPLOATAȚIE AGRICOLĂ
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește modernizarea tuturor drumurilor de exploatație agricolă existente în inventarul comunei Dobrin (modernizare prin asfaltare).
Justificarea proiectului	Dezvoltarea căilor de acces către terenurile agricole
Studii existente	
Valoare estimată	5.300.000 lei
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene - F.E.A.D.R. Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 4	ADUCȚIUNE REȚEA DE DISTRIBUȚIE A GAZELOR NATURALE
Descrierea proiectului	Prin proiect se prevede aducțiunea rețelei de distribuție gaze natural în comuna Dobrin. În acest scop se va sonda opinia publică a locuitorilor pentru a stabili viabilitatea acestui proiect
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de bază
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2020

PROIECTUL NR. 5	EXTINDEREA REȚELEI DE ILUMINAT PUBLIC ȘI EFICIENTIZAREA CHELTUIELILOR PRIN FOLOSIREA ENERGIILOR ALTERNATIVE
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește extinderea rețelei de iluminat public și eficientizarea cheltuielilor prin implementarea tehnologiilor de energie alternativă
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de bază
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 6	CAMPANII DE CONȘTIENTIZARE A POPULAȚIEI ÎN VEDEREA COLECTĂRII SELECȚIONATE A DEȘEURILOR MENAJERE
Descrierea proiectului	Prin proiect se prevede desfășurarea de acțiuni menite să conștientizeze populația privind importanța colectării selective a deșeurilor menajere
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de bază
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 6	AMENAJAREA UNOR PUNCTE DE COLECTARE A DEȘEURILOR ȘI AMPLASAREA DE CONTAINERE ÎN TOATE LOCALITĂȚILE COMPONENTE ALE COMUNEI DOBRIN
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește amenajarea unor platform dotate cu containere pentru colectare selectivă în toate localitățile component ale comunei Dobrin
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de bază
Studii existente	
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 8	CONSTRUIRE CAPELE ÎN FIECARE LOCALITATE APARTINĂTOARE COMUNEI DOBRIN
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește construirea unor capele mortuare în fiecare localitate aparținătoare a comunei Dobrin
Justificarea proiectului	Lipsa capelor mortuare
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 9	AMENAJARE FÂNTÂNI ARTEZIENE
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește amenajarea unor fântâni arteziene la nivelul comunei Dobrin
Justificarea proiectului	Amenajarea peisagistică a comunei
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 10	CONSTRUIRE CLĂDIRE ÎN LOCALITATEA DOBRIN – COMUNA DOBRIN ÎN VEDEREA ÎNFIINȚĂRII UNUI CENTRU DE ZI PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește construirea unei clădiri având ca destinație funcționarea unui centru de zi pentru persoane vârstnice. Centrul de zi presupune acordarea unei mese gratuite, consiliere, consult medical primar
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii sociale
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 11	LUCRĂRI DE REABILITARE ȘI IZOLARE TERMICĂ A SEDIULUI ADMINISTRATIV AL COMUNEI DOBRIN
Descrierea proiectului	Proiectul prevede realizarea lucrărilor de reabilitare și izolare termică a clădirii în care funcționează Primăria comunei Dobrin
Justificarea proiectului	Modernizarea administrației publice locale
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 12	REABILITAREA UNEI CLĂDIRI (ȘCOALA VECHE) ÎN VEDEREA ÎNFIINȚĂRII UNUI MUZEU SAU CASĂ TRADIȚIONALĂ ÎN CENTRUL DE COMUNA - LOCALITATEA DOBRIN
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește reabilitarea clădirii școlii vechi în vedere amenajării unui muzeu al satului
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii culturale
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 13	AMENAJARE BAZĂ SPORTIVĂ ÎN LOCALITATEA DOBRIN
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește amenajarea unei baze sportive (terenuri de sport, vestiare, gupuri sanitare, gradene)
Justificarea proiectului	Dezvoltarea și încurajarea activităților sportive
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 14	AMENAJARE BAZĂ SPORTIVĂ ÎN LOCALITATEA VERVEGHIU
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește amenajarea unei baze sportive (terenuri de sport, vestiare, gupuri sanitare, gradene)
Justificarea proiectului	Dezvoltarea și încurajarea activităților sportive
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 15	REABILITAREA BISERICILOR DE LEMN, MONUMENT ISTORIC „SFINȚII MIHAIL ȘI GAVRIL” DIN LOCALITĂȚILE DOBRIN ȘI DOBA (PICTURĂ) ȘI ÎMPREJMUIRE
Descrierea proiectului	Proiectul prevede reabilitarea celor două biserici de lemn declarate monument istoric, restaurarea picturii și împrejmuirea perimetrului
Justificarea proiectului	Conservarea patrimoniului local
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 16	ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII PROFESIONALE A PERSONALULUI DIN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ PRIN CURSURI DE PERFECTIONARE ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA EFICACITĂȚII PROFESIONALE PRIN ACHIZIȚIONAREA DE ECHIPAMENTE IT
Descrierea proiectului	Formarea profesională a funcționarilor publici prin participarea continuă la cursuri și programe de perfecționare și specializare Achiziționarea de echipamente IT performante
Justificarea proiectului	Îmbunătățirea activității și capacității profesionale
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 17	AMENAJARE LOCURI DE JOACĂ PENTRU COPII ÎN LOCALITĂȚILE DOBRIN, DOBA, VERVEGHIU
Descrierea proiectului	Proiectul prevede amenajarea locurilor de joacă în localitățile Dobrin, Doba și Verveghiu
Justificarea proiectului	Crearea unor locuri special amenajate pentru petrecerea timpului liber
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 18	EXTINDEREA ȘI DOTAREA SPAȚIULUI BIBLIOTECII ÎN VEDEREA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN CONDIȚII OPTIME, ACHIZIȚIONARE SOFT BIBLIOTECĂ
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește extinderea și dotarea spațiului alocat bibliotecii publice și achiziționarea softurilor de bibliotecă
Justificarea proiectului	Spațiul foarte mic și impropriu desfășurării activităților specifice bibliotecii publice
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 19	DOTAREA CU MOBILIER ȘI SISTEME AUDIO – STEREO A CĂMINELOR CULTURALE DIN COMUNA DOBRIN
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește achiziționarea unor echipamente audio- stereo
Justificarea proiectului	Dotarea căminelor culturale
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 20	REALIZAREA LUCRĂRILOR DE IZOLAȚIE TERMICĂ ȘI ÎMPREJMUIRI LA ȘCOLILE DIN COMUNA DOBRIN
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește realizarea lucrărilor de anvelopare a clădirilor tuturor școlilor din comuna Dobrin și împrejmuire perimetrelor
Justificarea proiectului	Modernizarea infrastructurii de învățământ
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 21	MODERNIZAREA CĂMINULUI CULTURAL DOBA, AMENAJARE SPAȚII VERZI, MOBILIER DE EXTERIOR ȘI MONTAREA UNOR PANOURI INFORMATIVE
Descrierea proiectului	Proiectul prevede realizarea lucrărilor de modernizare a căminului cultural din localitatea Doba, amenajarea de spații verzi în curtea interioară, montarea mobilierului de exterior și a unor panouri informative
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii culturale
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 22	MODERNIZAREA CĂMINULUI CULTURAL SÂNCRAIU SILVANIEI, AMENAJARE SPAȚII VERZI, MOBILIER DE EXTERIOR ȘI MONTAREA UNOR PANOURI INFORMATIVE
Descrierea proiectului	Proiectul prevede realizarea lucrărilor de modernizare a căminului cultural din localitatea Sâncraiu Silvaniei, amenajarea de spații verzi în curtea interioară, montarea mobilierului de exterior și a unor panouri informative
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii culturale
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 23	AMENAJAREA ZONELOR DE AGREMENT INCLUSIV SPAȚII PENTRU GRĂTARE
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește amenajarea unor zone de agrement la nivelul comunei Dobrin și a spațiilor destinate grătarelor
Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de agrement
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 24	DEZVOLTAREA ȘI PROMOVAREA AGROTURISMULUI
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește desfășurarea de acțiuni menite să ajute la dezvoltarea agroturismului în comuna Dobrin și desfășurarea activităților de promovare turistică
Justificarea proiectului	Dezvoltarea agroturismului Crearea de noi locuri de muncă
Studii existente	idee
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 25	AMENAJARE CURTE INTERIOARĂ CĂMIN CULTURAL DOBRIN: SPAȚII VERZI, MOBILIER DE EXTERIOR ȘI MONTAREA UNOR PANOURI INFORMATIVE
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește amenajarea curții interioare a căminului cultural prin montarea de mobilier de exterior (bănci, coșuri de gunoi, felinare), panouri informative și amenajarea de spații verzi.
Justificarea proiectului	Cosmetizarea curții interioare a căminului cultural și amenajarea peisagistică
Studii existente	
Valoare estimată	idee
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

PROIECTUL NR. 26	MODERNIZARE STRĂZI ÎN COMUNA DOBRIN (SATELE DELENI, DOBA, DOBRIN, SÂNCRAIU SILVANIEI, VERVEGHU – 7428 m), JUDEȚUL SĂLAJ
Descrierea proiectului	Prin acest proiect se dorește modernizarea următoarelor străzi: <u>Sat Deleni:</u> Str. Bisericii, 378 m DC 8, 79 m Str. Grajdului, 230 m Str. Poștei, 105 m Str. Școlii, 158 m Str. Tyukuluta, 180 m Total: 1130 m <u>Sat Doba:</u> Str. Bogdandi tronson I, 376 m Str. Bogdandi tronson II, 155 m Str. Bogdandi tronson III, 223 m Str. Boros, 81 m Str. Felszeg, 909 m Str. Janko Sikator, 480 m Str. Kismester, 115 m Str. Magazinului, 56 m Str. Viilor, 108 m Total: 2503 m

Sat Dobrin:

Str. Cimitir Vechi tronson I, 241 m
Str. Cimitir Vechi tronson II, 241 m

Total: 482 m

Sat Sâncraiu Silvaniei:

Str. Cimitir, 310 m
Str. Kenderes, 53 m
Str. Labalja, 445 m
Str. Pallo, 201 m
Str. Sikator, 113 m

Total: 1122 m

Sat Verveghiu:

Str. Cimitirului, 142 m
Str. Faluveg, 187 m
Str. Jegyzo, 62 m
Str. Kun, 193 m
Str. Ladanyi, 306 m
Str. Magazinului, 81 m
Str. Marton, 157 m
Str. Țiganilor, 156 m
Str. Tonko, 133 m
Str. Toth, 104 m
Str. Tyukodi, 670 m

Total: 2191 m

Lungime totală a străzilor modernizate: 7428 m

Justificarea proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de bază și accesul neîngrădit al tuturor locuitorilor la infrastructură
Studii existente	SF - 2015
Valoare estimată	3547,400 mii lei (4398,776 mii lei TVA inclus)
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2014 - 2020

**Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020
a Comunei DOBRIN, Județul SĂLAJ**

CAPITOLUL XI

IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă sistemul de realizare a proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în strategie și de colectare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora asupra dezvoltării comunității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei:

- ▶ evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat
- ▶ constatarea durabilității proiectelor implementate

Succesul realizării unei strategii depinde în mare măsură de participarea tuturor actorilor locali la procesul de implementare și monitorizare a acesteia.

În procesul implementării prezentei strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate.

În plan instituțional principalii actori locali ai implementării strategiei vor fi:

- ▶ administrația locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria);
- ▶ agenții economici;
- ▶ societatea civilă;
- ▶ locuitorii comunității;
- ▶ structuri externe (instituții județene).

Etapa de implementare, monitorizare și control cuprinde în principal 5 etape:

Adoptarea. În cadrul acestei etape strategia va fi supusă dezbaterilor publice. În urma dezbaterilor se vor opera recomandările primite și strategia va fi înaintată Consiliului Local în vederea aprobării.

Implementarea. În cadrul acestei etape se vor realiza acțiunile, activitățile, măsurile și proiectele concrete de implementare. Fiecare proiect va conține obiective stricte, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, persoanele responsabile în proiect și partenerii implicați în realizarea proiectului, sursele de finanțare.

Monitorizare. Echipa de implementare va evalua aspecte, precum: activități, rezultate, buget, patrimoniu, performanțele personalului angajat și implicit a autorității locale (organizația în sine), ipotezele formulate inițial.

Monitorizarea se va efectua pe categorii: activitatea, informația necesară, colectarea informației, modul în care a fost folosită informația, ritmicitatea folosirii informației, persoana care a cules informația.

Monitorizarea implementării proiectelor se va efectua prin intermediul indicatorilor stabiliți inițial. În cazul înregistrării unor devieri în procesul de implementare se vor lua măsuri de corectare.

Monitorizarea implementării se va realiza de o structură de evaluare care va avea în componență reprezentanții tuturor factorilor implicați în dezvoltare. Structura aparatului de monitorizare va fi următoarea:

- comitet de coordonare pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei;
- comisii organizate pe direcții de dezvoltare;
- secretariat.

Responsabilitățile de bază sunt:

- planificarea implementării acțiunilor;
- elaborarea și promovarea deciziilor privind acțiunile de implementare;
- coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor;
- coordonarea activităților de atragere a surselor financiare în scopul realizării problemelor identificate;
- monitorizarea implementării;
- elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către consiliul local;
- acordarea consultanței tehnice și consultative în toate domeniile;
- elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare;
- analiza deciziilor privind problemele comunității locale;
- elaborarea și inițierea modificărilor în strategie;
- elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare.

Evaluarea implementării strategiei. Se vor analiza indicatorii de implementare. Fiecare proiect stabilit va avea anumiți indicatori de implementare și, funcție de complexitatea unui proiect, se vor efectua evaluări intermediare, pe faze de implementare.

Analiza impactului. Această analiză apreciază dacă proiectul răspunde politicilor formulate, modul cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a localității. Se vor efectua studii de impact de specialitate înaintea începerii unui proiect sau la o anumită perioadă de timp după finalizarea proiectului.

Etapa de implementare, monitorizare și evaluare oferă atât permanent, cât și periodic un raport asupra stadiului de implementare a proiectelor.

CAPITOLUL XII C O N C L U Z I I

Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 – 2020 a comunei Dobrin va folosi drept suport la dezvoltarea durabilă a comunei prin realizarea planului de dezvoltare care vizează creșterea calității vieții în comunitate, un element indispensabil pentru existența viitoare a comunei.

Dezvoltarea comunei Dobrin nu reprezintă doar o problemă a autorității publice locale, ci ține și de voința și capacitatea comunității de a se implica activ în realizarea obiectivelor strategice și de a avea o atitudine pozitivă la tot ceea ce este nou.

Comuna Dobrin se confruntă cu problemele specifice unei comunități mici, dar cu intenția clară de dezvoltare în ciuda populației îmbătrânite și a migrării tinerilor în spațiul U.E. Autoritățile locale trebuie să își asume cu adevărat rolul de coordonator al procesului de transformare, fructificând oportunitățile de care poate beneficia.

Realizarea proiectelor viitoare este în strânsă dependență de sursele de finanțare nerambursabilă care pot fi atrase deoarece, bugetul local nu are capacitatea de a susține realizarea acestora, dar se poate beneficia de oportunitățile financiare oferite de Uniunea Europeană.

Obiectivul principal este atragerea de investitori și crearea de locuri de muncă și, nu în ultimul rând, dezvoltarea agroturistică.

Ca o concluzie, se poate menționa că strategia elaborată este realizabilă în condițiile precizate și se va adapta cerințelor și necesităților ori de câte ori va fi nevoie, astfel încât aceasta să fie *realistă și aplicabilă*.

În concluzie, strategia de dezvoltare locală este o radiografie a prezentului și viitorului, care stabilește direcțiile de dezvoltare și care stă la baza deciziilor viitoare, ale celor care vor hotărâ măsurile necesare atingerii Țintelor propuse.

* * * * *

